

Elin: Aluehallitus
Aika: 15.12.2023 Kello: 09:00 - 14:22
Paikka: Kokoushuone Kurki, Y3

Läsnäolijat:

Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
Salovaara-Kero Anne Lithén Carola	puheenjohtaja jäsen	Poistui klo 13.02 § 336 aikana
Haldin Annica Sjökvist Peter Lindqvist Hans-Erik	jäsen varapuheenjohtaja jäsen	
Rajala Katja Willman Gösta Karppi Päivi Bystedt Rainer Sandbacka Joacim Rantala Mervi Pettersson David West Mia	II varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen varajäsen	

Poissaolijat:

Somppi Sari jäsen

Muut läsnäolijat:

Ollikainen Mikko	VALT pj.	Paikalla klo 9.06-9.57, Teams
Berg Kim	VALT I varapj.	Paikalla klo 9.39-10.19, 11.37-14.10, Teams
Strand Joakim	VALT II varapj.	Paikalla klo 9.00-11.37, 12.10-13.58, Teams
Heinonen Marko	VALT III varapj.	Paikalla klo 9.00 - 11.31, 11.58-14.24, Teams
Borg Johanna Ala-Heikkilä Sari	VALT IV varapj. kansalliskielilautakunnan pj.	Paikalla klo 9.00-11.30, 12.19-14.10, Teams
Kinnunen Marina Vähäkangas Pia Sjöström Pia-Maria Penttinen Erkki Jakobsson-Pada Linda Berg Päivi Nystrand Lena	esittelijä esittelijä esittelijä esittelijä sihteeri / esittelijä asiantuntija asiantuntija	

Pykälät: 327 - 342

Pöytäkirja on allekirjoitettu ja tarkastettu sähköisesti. Allekirjoituksen todentaminen voidaan osoittaa hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä.

Anne Salovaara-Kero
Puheenjohtaja

Linda Jakobsson-Pada
Sihteeri

Gösta Willman
Pöytäkirjan tarkastaja

Joacim Sandbacka
Pöytäkirjan tarkastaja

Pöytäkirja on nähtävillä yleisessä tietoverkossa: www.pohjanmaanhyvinvointi.fi

Österbottens välfärdsområde / registratur
Sandviksgatan 2–6, 65130 Vasa
registrator@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialue / kirjaamo
Hietalahdenkatu 2–6 65130 Vaasa
kirjaamo@ovph.fi

Elin: Aluehallitus
Aika: 15.12.2023 Kello: 09:00 - 14:22
Paikka: Kokoushuone Kurki, Y3

Asialuettelo:

Pykälä	Käsiteltävä asia	Sivu
§ 327	Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 328	Pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 329	Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen	6
§ 330	Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman toimenpiteiden etenemisen tilannekuva	7
§ 331	Tulevaisuus ja sopeuttamisohjelma 2024 - Hallinto ja digitaalinen kehitys	20
§ 332	Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma 2024 - Lastensuojelun laitoshoidon kehittäminen Pohjanmaan hyvinvointialueella	27
§ 333	Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma 2024 - Pietarsaaren lastenosaston sulkeminen	31
§ 334	Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma 2024 - Dialyysin ja ihotautien poliklinikan siirtäminen Kristiinankaupungista Närpiöön	33
§ 335	Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma 2024 – Muutos ruokapalveluissa asiakkaille, jotka saavat ateriapalvelun tukipalveluna	36
§ 336	Tulevaisuus ja sopeuttamisohjelma 2024 - Voimakas panostus avoimiin ja puoliavoimiin hoitomuotoihin	39
§ 337	Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma 2024 - Sosiaali- ja terveyskeskuksen, kuntoutuksen ja psykososiaalisten palvelujen toimialat	50
§ 338	Palvelukohtaiset palvelusetelien arvot 1.1.2024 alkaen	60
§ 339	Talousarvio 2024, toiminta- ja taloussuunnitelma 2025-2026	62
§ 340	Muut mahdolliset asiat	67
§ 341	Kotiin annettavat palvelut – myöntämisperusteet (ikäihmiset)	68
§ 342	Kokouksen päättäminen	70

Kokouksen avaus, laillisuus ja päätösvaltaisuus

Aluehallitus 15.12.2023 § 327

Hallintosäännön 149 §:n mukaan toimitellaan päättää kokouksensa ajan ja paikan.

Hallintosäännön 150 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Hallintosäännön 158 §:n mukaan avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 108 §:n mukaan muu toimitella kuin valtuusto, on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Puheenjohtaja avaa kokouksen.

Päätös:

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 9.00. Kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Pöytäkirjantarkastajien valinta

Aluehallitus 15.12.2023 § 328

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 168 §:n mukaan pöytäkirja tarkastetaan toimielimen päättämällä tavalla.

Pöytäkirja voidaan allekirjoittaa ja tarkastaa sähköisesti.

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan jäseniä aakkosjärjestyksessä siten, että esitetään aina kahta vuorossa seuraavana olevaa listalta.

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan jäseniä: Gösta Willman ja Joacim Sandbacka. Ehdotetaan, että pöytäkirja tarkastetaan sähköisesti.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Aluehallitus 15.12.2023 § 329

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 150 §:n mukaan kokouskutsun antaa puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka sekä käsiteltävät asiat.

Esityslista, joka sisältää selostuksen käsiteltävistä asioista ja ehdotukset toimielimen päätöksiksi, lähetetään kokouskutsun yhteydessä, jolleivät erityiset syyt ole esteenä.

Ehdotetaan, että esityslista hyväksytään työjärjestykseksi.

Päätös:

Kokouksen esityslista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

Tulevaisuus- ja sopeuttamishojelman toimenpiteiden etenemisen tilannekuva

Aluehallitus 18.09.2023 § 229

Valmistelija

Satu Hautamäki, Tony Pellfolk, Kosti Hyvärinen, Sofia Svartsjö, Heidi Kotanen, Christian Palmberg, Suvi Einola, Päivi Berg
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Aluevaltuusto hyväksyi Pohjanmaan tulevaisuus- ja sopeuttamishojelman 2023-2026 kokouksessaan 12.6.2023 § 39. Viranhaltijat valtuutettiin käynnistämään kehittämis- ja sopeuttamistoimenpiteiden täytäntöönpano sekä raportoimaan hallitukselle ja valtuustolle säännöllisesti toimeenpanon toteutumisesta ja ohjelman mahdollisesta sopeuttamistarpeesta.

Oheinen tilannekuva ohjelmassa päätetyin teema-aluein raportoituna 15.9. tilanteessa

Kehityskohde	Aluevaltuuston asettama säästö	Säästösuunnitelma 2023	Tilannekuva ja raportti toimenpiteistä 15.9.2023
Digitaalisten ja etäpalvelujen kehittäminen	1 070 000€	1 070 000€	Seniorilinja laajentunut kattamaan koko hyvinvointialuetta 4.9. Sosiaalihuollon asiakasohjauslinjaa pilotoitu lasten ja perheiden palveluissa, syksyn aikana laajenee työikäisten palveluun. Omaolon piiriin saatu lisää kuntia 9/2023, chat-palvelun suunnittelutyö etenee. Puheentunnistuksen 50 % projektityöntekijä aloittanut 9/2023, perustetaan projektityöryhmä edistämään asiaa. Etävastaanotto videon välityksellä etenee: vahvan tunnistautumisen hakemus on hyväksytty Digi- ja väestötietovirastossa koskien Oivahealthin videopalvelua ja Oivahealthin palvelun käyttöönottoa varten on tilaus tehty. Työ chatbotin ympärillä jatkuu tekoälyä opastamalla ja kehittämällä ja uuden sisällön luomisella. 2 live-chatin tilaus Telialle on tehty. Sähköiset lomakkeet vahvalla tunnistautumisella Webropolin kautta ovat nyt teknisesti mahdollisia ja lomakkeita on luotu. Valmistelutyö asukkaiden sähköisen ajanvarauksen osalta on käynnistynyt kaikkien kolmen järjestelmän osalta. LifeCaren elektronisten palveluiden käyttöönoton ja laajennuksen kick off pidetään 12.9. Projektiaikataulu asiakastunnistuksen kehittämiseksi, sähköisille lomakkeille ja -ajanvaraukselle, omahoidolle jne. on laadittu. Kotiin vietävissä palveluissa hyvinvointiteknologian kehittämistä ja laajentamista koskeva suunnitelma on

			valmis ja osittain implementoitu. Lääkeannostelurobottien määrän lisääminen on toteutunut osittain ja vaatii vielä lääkkeiden annosjakelun hankinnan päätökseen saattamista.
Sosiaali- ja terveyskeskusten ja hyvinvointiasemien kehittäminen	1 425 000€	1 000 000€	Suun terveydenhuollossa Hela-hoitomalli aloitettu, mobiiliyksikön pilotointi alkaen 10/23, palvelusetelit lohkeamahoitoon otettu käyttöön. Hyvä vastaanottovalmennus jatkuu. Työtemallin laajentaminen suunnitellaan. Perusterveydenhuollon palvelupisteitä suljetaan hallituksen päätöksen mukaisesti syksyn aikana. Ylidiagnostiikan vähentäminen aloitettu osallistamalla henkilökuntaa. Palvelusopimuksien uudelleen neuvottelu Fimlab, Selkämeren terveys.
Lasten ja nuorten palvelut	350 000€	350 000€	Lasten terapiapalveluiden varmistaminen ja ohjaaminen kela-kuntoutukseen. Asiantuntijatiimien Vaasa ja Pietarsaari kokousajat varattu. Koulutukset lääkäreille elo-syyskuussa. Sosiaalihuollon ostopalveluiden vähentämisen mahdollistaminen henkilöstön lisäämisellä, ostopalvelukriteereiden tarkistamisella. Pidetty työpaja johtavien ja päälliköiden kanssa.
Vammaispalvelun sekä mielenterveys- ja riippuvuushoidon avoasumismuodot	100 000€	100 000€	Avoasumismuodot Vammaispalvelun asumispalveluiden kilpailutuksen valmistelu aloitettu. Keskisen alueen ympärivuorokautisen (Ella vaativa lasten yksikkö) ja päiväaikaisen toiminnan suunnittelua jatkettu tilojen osalta. Oman toiminnan toteutuksen suunnittelu edellyttää päätöstä tiloista. Ympäri vuorokautisen ostopalvelun vähentäminen Ei ole toteutunut. Uusia asiakkaita tulee joka kuukausi ja omat paikat eivät riitä. Ensisijainen keino kustannusten hillintään on kilpailutus ja ostopalvelutarpeiden määrittely tilaajan toimesta. Tämän suhteen yhteiset toimintatavat tulosalueilla (vammaispalvelut ja osallisuuden tuki). Omat vapaat paikat saatava käyttöön.

			<p>Mielenterveys- ja riippuvuushoidon ostopalveluiden vähentäminen</p> <p>Kreivinkoti muuttaa 19.9. uusiin vuokratiloihin. Samalla saamme lisää 7 asiakaspaikkaa, joihin sijoitamme uusia asiakkaita, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista asumista. Ankaret-yksikön muutto uusiin tiloihin etenee. Rekrytointeja tullaan tekemään, mutta se vie oman aikansa. Tavoitteena muutto marraskuun aikana. Myös avokuntoutuksen laajentaminen edistyy ja siinä tavoitteena tuetun asumisen tarjoaminen tuetun tai tehostetun asumisen sijaan. Tarkoituksena siis sijoittaa asiakkaat omiin palveluihin ostopalveluiden sijaan.</p> <p>Kuulohälytinjärjestelmät kilpailutettu, 5/23 päättynyt. Toiminta siirtynyt 1.6 lähtien apuvälinekeskukselle.</p>
Voimakas panostus avoimiin ja puoliavoimiin hoitomuotoihin	1 490 000€	750 000€	<p>Seniorilinja laajentunut koko alueelle 4.9. Tehostettu Kotikuntoutus aloitettu Vaasan alueella 1.9, kuten myös combilanssitoiminta. Koulutukset, infot henkilöstölle ja väestölle. Nämä mahdollistamaan suunniteltua Eriyisgeriatrian sulkua lokakuun lopussa 2023. Kotisairaalan panostus Maalahteen lokakuussa.</p> <p>Yleislääketieteen osastojen (2 kpl) siirtyminen H-taloon Tammikaivon alueelta loka-marraskuussa, kirurginen osasto 3 siirtyminen H5 kerroksesta H4 kerrokseen syyskuun lopussa.</p> <p>Neljän sosiaalihuollon ympärivuorokautisen asumisyksikön asumismuodon hallittu muutos on aloitettu. Työryhmät työstävät keskitetyn intervallihoidon ja yhteisöllisen asumisen kriteerit ja ohjautumisen mallit.</p> <p>Ikäihmisten asumispalvelujen muutokset - On lähetetty tiedotuskirjeet ja varattu info-illat niiden yksikköjen asiakkaille ja omaisille, joissa tehdään muutoksia. Eri yksikköjen yksittäiset paikkavähennykset on tehty, asumisyksiköissä suoritettava eräitä sisäisiä muuttoja, jotta esim. kokonainen siipi voidaan poistaa käytöstä. Tavoitteena, että kiinteistöjen sisäiset muutot on suoritettu syyskuun aikana.</p>

			Asumismuotoa muuttavissa yksiköissä etusijalla ovat asumisyksiköt, joiden asumismuoto muutetaan kevyemmäksi siten, että joka toista muiden yksikköjen vapaata paikkaa tarjotaan nykyisille asiakkaille ja joka toista uusille asiakkaille. Tavoitteena on, että asumismuodon muutokset olisi toteutettu ensi vuoden puoliväliin mennessä.
Hallinto-, tuki- ja johtorakenteiden ja palveluiden keventäminen	5 050 000€	6 595 000€	YT-menettelyt käynnistymässä 18.9. koskien organisaatio-, johtamis- ja esihenkilörakennetta, asiantuntijatehtäviä ja hallinnon prosesseja. YT-menettelyt substanssitoimialoilla ovat loppusuoralla. Toimenpiteet on käynnistetty ja kustannussäästöjä on löydetty läpi organisaation mm. posti- ja teleliikenne, it-lisenssien optimointi, konsulttipalvelut, matkustuskäytänteiden ja ohjeiden tarkistaminen, koulutusmäärärahat, huolto- ja laitekustannusten tarkistus, sopimusneuvottelut, in-house-yhtiöiden ohjaus ja toiminnan tehostamisvaatimukset (2023 siivousruokahuollon palvelut). Kokoustarjoilujen, -määrien ja -palkkioiden tarkastelu, mainonta, lehtien ja julkaisujen tilaukset, kalusteiden kierrätys, yhteiskuljetusten kehittäminen, Hukkajahti sekä valtionavustuksen käyttö toiminnan vakiinnuttamiseen ja kehittämiseen 2023-2025
Yhteensä	9 485 000	9 865 000	

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus merkitsee tilannekuvan tiedoksi ja lähettää tilannekuvan myös aluevaltuustolle tiedoksi.

Päätös:

Aluehallitus merkitsi tilannekuvan tiedoksi. Aluehallitus antaa tilannekuvan myös aluevaltuustolle tiedoksi.

Jakelu

Aluevaltuusto 02.10.2023

Valmistelija

Hautamäki Satu, Tony Pellfolk, Kosti Hyvärinen, Sofia Svartsjö, Heidi Kotanen, Christian Palmberg, Suvi Einola, Päivi Berg
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallitus

ehdottaa, että aluevaltuusto merkitsee tilannekuvan tiedoksi.

Päätös:

Hyvinvointialuejohtaja antoi tilannekuvan tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmassa meneillään olevista toimenpiteistä.

Valtuutetut esittivät johtaville viranhaltijoille kysymyksiä yksittäisistä toimenpiteistä, kuten asumispalvelupaikoista ja yksityisten palveluntuottajien kustannusvertailuista.

Valtuusto merkitsi tilannekuva tiedoksi.

Jakelu

Aluehallitus 09.10.2023 § 252

Valmistelija

Hautamäki Satu, Tony Pellfolk, Kosti Hyvärinen, Sofia Svartsjö, Heidi Kotanen, Christian Palmberg, Suvi Einola
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111(vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Aluehallitukselle ja –valtuustolle raportoidaan tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman vuoden 2023 säästötoimenpiteiden toteutumistilanne ja mahdollinen sopeuttamistarve tilanteessa 9.10.2023. Taulukkoon on kirjattu eteneminen edellisen tilannekuvan jälkeen tapahtuneista toimenpiteistä ja arvioista

Kehityskohde	Aluevaltuuston asettama säästö	Säästösuunnitelma 2023	Tilannekuva ja raportti toimenpiteistä 9.10.2023
Digitaalisten ja etäpalvelujen kehittäminen	1 070 000€	1 070 000€	<p>Puheentunnistuksen edistämiseen luotu työryhmä, joka muodostuu johtavista lääkäreistä, it-johtajasta, projektikoordinaattorista ja sihteeripalvelujen päälliköstä. Työryhmä kokoontunut jo ensimmäisen kerran. Ohjelman käytön edistäminen edellyttää IT:n tekemää sopimusta ohjelmatoimittajan kanssa ja verkkoyhteyksien toimivuutta ohjelman näkökulmasta.</p> <p>Hoidon tarpeen arvioinnissa (Asiakaspalvelukeskus) on otettu käyttöön sähköinen ajanvaraus</p>

			hoitajavastaanottoon liittyen Vaasa-Laihian alueella.
Sosiaali- ja terveyskeskusten ja hyvinvointiasemien kehittäminen	1 425 000€	1 000 000€	Suun terveydenhuollossa Hela-hoitomalli aloitettu Vaasassa, mobiiliyksikön pilotointi alkaen 10/23, palvelusetelit lohkeamahoitoon otettu käyttöön. Hyvä vastaanottovalmennus jatkuu. Kokonaisuus saatavuudesta käyty läpi hallituksessa. Valmis potilasmallin mukainen jononpurku hankerahoilla tapahtuu nyt syksyllä (kilpailutus tehty). Työtemallin laajentaminen mm psykiatrian/pth:n kanssa. Perusterveydenhuollon palvelupisteitä suljetaan hallituksen päätöksen mukaisesti syksyn aikana. Ylidiagnostiikan vähentäminen-työryhmän kautta identifioitu säästökohteita. Palvelusopimuksien uudelleen neuvottelu Fimlab, Selkämeren terveys jatkuu.
Lasten ja nuorten palvelut	350 000€	350 000€	Neuvolatiimit toiminnassa Vaasa (Mustasaari), Pietarsaari. Rekrytoinnit LaPe sosiaalihuollossa käynnissä. Sopimuksien läpikäynnit tehdään, kriittinen arviointi siitä mitä ostetaan ja mitä omalla tuotantona voimme tuottaa. Viikottainen talousarvioseuranta jossa seurataan rekrytointivaiheet ja ostopalvelujen tilannetta. Ostopalvelut lapsiperheiden kotipalvelussa lopetettu esim Mustasaassa, oma tuotanto korvaa. Infoa henkilöstölle kriteereistä ja toiminnasta myös lastenneuvoloihin. Lastensuojelussa ostopalvelut seurataan tiiviisti ja tarvittavat toiminnanmuutokset suunnitellaan.
Vammaispalvelun sekä mielenterveys- ja riippuvuushoidon avoasumismuodot	100 000€	100 000€	Avoasumismuodot Vammaispalvelun asumispalveluiden kilpailutuksen valmistelu jatkuu. Keskisen alueen lasten palveluiden ja päiväaikaisen toiminnan suunnittelua jatkettu tilojen osalta. Oman toiminnan toteutuksen suunnittelu edellyttää päätöstä tiloista. Ympäri vuorokautisen ostopalvelun vähentäminen Yksittäisiä omia paikkoja uudelleen organisointu ja paikkojen vapautumista odottaville. Ostopalveluihin ja

			<p>hankintoihin liittyvä prosessi ja valtuudet esitelty vammaispalveluiden sosiaalityöntekijöille. Yhteinen prosessi vammaispalvelut ja osallisuudentuki.</p> <p>Kreivinkoti toimii uusissa vuokratiloissa ja muutto ollut onnistunut. Tehostetun kotikuntoutuksen rekrytoinnit tulevat pian auki ja toimintaa suunniteltu ja tarkennettu. Ankaretin muuttopäivämäärä ei ole vielä varmistunut. Rekrytoinnit käynnissä.</p>
Voimakas panostus avoimiin ja puoliavoimiin hoitomuotoihin	1 490 000€	750 000€	<p>Erityisgeriatria sulku lähestyy, YLE osastojen muuttoaikataulu näyttää pitävän suunnitellusti. Erityisgeriatrian henkilöstöstä 19/20 sijoitettu toiveidensa mukaan, yhden toivetta ei mahdollisuus toteuttaa. Kir.osastot kaikki H4 kerroksessa 25.9 lähtien.</p> <p>Päivystyksen liikkuvat palvelut startanneet ja työllistyneet. Nopean ja saumattoman kotiuttamisen -ryhmä aloittanut.</p>
Hallinto-, tuki- ja johtorakenteiden ja palveluiden keventäminen	5 050 000€	6 595 000€	<p>YT-neuvottelut käynnissä, aloitus 3.10 ja kesto vähintään kuusi viikkoa. Läpikäydään organisaatio ja johtamisrakennetta ja tehtäväkokonaisuuksia ja työnjakoa. Rekrytointistoppi hallinnollisissa tehtävissä, koskee n. 1000 henkilöä, mutta ei koske asiakas- ja potilasrajapinnassa tehtävää työtä. Aiemmin käynnistetyissä prosesseissa ohjeistusten tarkistamistyötä edelleen (esim. matkustusohjeet, lehtilaukset), osin päätöksiä vielä puuttuu (esim kokouspalkkiot ja -tarjoilut). Hukka-jahti tarkennetaan kaikkia yksiköitä pakottavaksi koskevaksi tehtäväksi, avoinna ollut koettiin vapaaehtoisena ja ehdotuksia saatiin hyvin rajallisesti. Palveluntuottajia koskevaa ohjeistusta hinnankorotuksiin ja toiminnan tehostamisvelvoitteisiin valmistelut. Ostostoppi loppuvuodelle 2023, vain välttämättömät hankinnat mahdollisia. Toimitilojen käytöstä ohjeistus työn alla, erityisesti hallinnosten tilojen yhteiskäyttö huomioiden etätöiden vaikutukset tilatarpeisiin. Työote toimintamallin kehittäminen.</p>

			Hoitohenkilökunnan vuokratyövoiman ostopalvelukielto 1.10.2023 lähtien. Pakottavissa tilanteissa käytetään lyhyisiin poissaolopaikkauksiin kilpailutettuja yrityksiä: Pihlajalinna, Superhoiva, Tähtihoiva.
Yhteensä	9 485 000	9 865 000	

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus merkitsee tilannekuvan tiedoksi.

Päätös:

Aluehallitus merkitsi tilannekuvan tiedoksi.

Jakelu

Aluehallitus 15.12.2023 § 330
1168/00.01.02/2023

Valmistelija

Satu Hautamäki, Tony Pellfolk, Kosti Hyvärinen, Sofia Svartsjö, Heidi Kotanen, Christian Palmberg, Suvi Einola, Päivi Berg
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Aluehallitukselle ja -valtuustolle raportoidaan tulevaisuus- ja sopeuttamisohejelman vuoden 2023 säästötoimenpiteiden toteutumistilanne ja mahdollinen sopeuttamistarve tilanteessa 15.12.2023. Taulukkoon on kirjattu eteneminen edellisen seurannan eli lokakuun tilannekuvan jälkeen tapahtuneista toimenpiteistä ja arvioista

Kehityskohde	Aluevaltuuston asettama säästö	Säästösuunnitelma 2023	Tilannekuva ja raportti toimenpiteistä 15.12.2023
Digitaalisten ja etäpalvelujen kehittäminen	1 070 000 €	1 070 000 €	<p>Kolme sairaanhoitajavakanssia laitettu Resurssinhallintayksiköstä säästöön digitalisaation kehittämisen vuoksi (vähentyvä sijaistarve). Seniorilinja laajeni 4.9. koko hyvinvointialueelle. Omaolo laajentunut, puuttuu enää yhden oirearvion käyttöönotto (hammassärky/suun alueen oireet). Sosiaalihuollon asiakas- ja palveluohjauksen puhelinlinja avattiin 22.11. Chatpalvelu hoidon tarpeen arvioinnissa avataan 1/2024, valmistelutyö edennyt. Puheentunnistusta edistetään, sopimusasiat saatu eteenpäin 2M-it:n ja Konttorityö Oy:n kanssa. Ammattilaisten koulutuksia suunnitellaan yhteistyössä Konttorityön kanssa.</p> <p>Koti- ja asumispalvelut: Suunnitelma hyvinvointiteknologian käytön lisäämisestä ja hankesuunnitelma hyvinvointiteknologian lisäämisestä ulkoisilla varoilla ovat valmiit kotiin</p>

			<p>annettavissa palveluissa. Lääkeannostelurobottien määrä on vuonna 2023 melkein tuplaantunut (100->175), ja uusia yksiköitä on tullut etäpalvelujen piiriin. Hankkeiden avulla on lisäksi pilotoitu hyvinvointiteknologian erilaisia muotoja. Hyvinvointiteknologian kehittäminen ja käytön lisääminen jatkuu vielä vuonna 2024 oman toiminnan ja hankkeiden avulla.</p>
Sosiaali- ja terveyskeskusten ja hyvinvointiasemien kehittäminen	1 425 000 €	1 000 000 €	<p>Toimeenpannut sulkemiset: -Ähtävän, Oravaisten ja Korsnäsin hammasklinikat -Sulvan lastenneuvola -Särkimon terveysasema -Vähänkyrön äitiysneuvola</p> <p>Suljetaan vuoden vaihteessa: -Maksamaan terveysasema -Töjbyn terveysasema -Ylimarkun terveysasema -Pirttikylän terveysaseman lastenneuvola.</p> <p>Senioreiden sairaanhoidon vastaanotto toiminta jatkuu vielä, pienempiä tiloja etsitään. -Kaskisten lastenneuvolatoiminta hoidetaan Närpiössä, potilaskertomusten käyttöä koskevia it-ratkaisuja on selvitetty. Suun terveydenhuollon liikkuvan yksikön toiminta on käynnistynyt pohjoisella alueella, se jatkuu yhteensä neljä kuukautta, minkä jälkeen se arvioidaan.</p> <p>Toimenpiteet suun terveydenhuollon hoidon saatavuuden parantamiseksi ovat vaikuttaneet, hankerahaa syksyllä 2023 Valmis potilas -mallin mukaiseen jononpurkuun. Muut toimenpiteet toiminnan sujuvoittamiseksi ja tehostamiseksi jatkuvat. Parempaa saatavuutta koskevat koulutukset ovat päättyneet. Parempaa saatavuutta koskeneet koulutukset ovat tuottaneet tulosta myös perusterveydenhuollossa.</p>
Lasten ja nuorten palvelut	350 000 €	350 000 €	<p>Kuntoutus: Neuvolatiimit ovat kokoontuneet keskeisellä ja pohjoisella alueella. Eteläisen alueen osalta aloituspalaveri tiimin kanssa pidetty. Vaativan lääkinnällisen kuntoutuksen terapioiden hakeminen kelalta on tuonut säästöä terapiaostopalveluihin. Kuntoutusohjaajien panostusta perusterveydenhuoltoon lisätty.</p> <p>Sosiaali- ja terveyskeskus: Panostetaan lisäresursseihin: lapsiperheiden kotipalvelu 5 toimea, rekrytointi osittain toteutettu. Perheneuvolatoiminnan suunnittelu jatkuu, johtava sosiaalityöntekijä valittu. Perhetyöhön 5 toimea ja tehostettuun perhetyöhön 5, yksikön johtajat on valittu. Muu</p>

			<p>rekrytointi tauolla. Ostopalveluita seurataan säännöllisesti sosiaalihuollon lapsi- ja perhepalveluissa. Henkilöstöpula ja rekrytointitauko ovat viivästyttäneet ostopalvelujen vähentämistä. Suunnitellaan dynaamisen toimittajarekisterin avaamista, siinä on palvelukuvaukset ostopalveluille. Lastensuojelussa priorisoidaan perhepalvelujen ja omien yksiköiden käyttö, seurataan tarkasti laitoshoidon ostopalveluja. Jatketaan Kustaalan yhden yksikön sulkemisen suunnittelua (tuso 2024).</p>
Vammaispalvelun sekä mielenterveys- ja riippuvuushoidon avoasumismuodot	100 000 €	100 000 €	<p>Kuntoutus:</p> <p>Vammaispalvelun asumispalvelut Vammaispalvelun asumispalveluiden kilpailutus on julkaistu. Päätösesitykset hallituksella liittyen omien palveluyksiköiden perustamiseen. Valmistelua jatkettu avin, kiinteistöpalveluiden kanssa.</p> <p>Ympäri vuorokautisen ostopalvelun vähentäminen Omat paikat täytettynä tai valmistelussa. Akuutissa jonossa n. 8 aikuisasiakasta ja 2 lapsiasiakasta. Uusia ostopalvelusopimuksia solmittu tämän vuoden aikana (1-11/23) 1,2 milj. arvosta.</p> <p>Ankaretin muutto tapahtuu suunnitelman mukaan joulukuussa (12.12). Oman tuotannon paikat kasvavat. YT-neuvottelut ja rekry-stop ovat aiheuttaneet sen, että jouduimme keskeyttämään rekrytoinnin eli muutosta huolimatta emme ole vielä valmiita vastaanottamaan Ankaret asumisykköön täyttä asiakasmäärää. Rekryt jatkuvat YT-neuvotteluiden päätyttyä. Hyvä asia on se, että hakijoita on tullut ja mahdollisesti osa siirtyy YT-neuvotteluiden kautta. Kreivinkodissa tällä hetkellä 9/15 asiakasta ja toimenpiteitä asiakasmäärän kasvuun tehdään yhdessä aikuissosiaalihuollon kanssa.</p>
Voimakas panostus avoimiin ja puoliavoimiin hoitomuotoihin	1 490 000 €	750 000 €	<p>Koti- ja asumispalvelut: Muutokset ympärivuorokautisessa palveluasumisessa</p> <ul style="list-style-type: none">-Paikkamäärän vähentäminen eri yksiköissä, joista päätettiin vähentää paikkamäärää henkilöstöpulan vuoksi, on toteutettu, sillä ne olivat jo ennestään tauolla.-Toven tuvan ja Mariakodin yhdistäminen on toteutettu.-Muutokset yksiköissä, joiden toimintamuoto päätettiin muuttaa ympärivuorokautisesta palveluasumisesta, on osittain toimeenpantu (Solrosen, 4 asiakasta jäljellä 13:sta), ja

			<p>Emiliakeskuksen kaikki asiakkaat asuvat siellä edelleen. Muutokset yksiköissä, joiden ehdotettiin muuttuvan pysyvistä palveluasumispaikoista intervallihoitopaikoiksi, on osittain toimeenpantu (vielä 3 paikkaa Alvinassa, joten nyt 7 paikkaa 12 paikasta, ja yksi kymmenestä intervallipaikasta Westerhemmet B:ssä).</p> <p>Hoitoalan sijaismäärärahoista vähennetty 1,3 miljoonaa euroa: muutettu 26 toimipohjaa 0-budjettipohjiksi.</p> <p>Erityisgeriatria suljettu ja integroitunut Vaativaan kuntoutusosastoon. Kaksi YLE osastoa muuttanut tammikaivolta H5 kerrokseen ja KIR osasto muuttanut H4 kerrokseen jo aiemmin syyskuun lopulla, joten koko kirurginen toiminta nyt H4 kerroksessa.</p> <p>Päivystyksen liikkuvat palvelut startanneet ja työllistyneet. Nopean ja saumattoman kotiuttamisen -ryhmä aloittanut suunnittelun ja kokeiden/tutkimusten tuplakäytön ryhmä myös pitänyt aiheesta koulutusta.</p> <p>Kuntoutus: Tehostettuun kotikuntoutukseen ohjautunut n. 30 asiakasta. Viimeisten kolmen viikon aikana asiakkaiden ohjautuminen lisääntynyt noin 5 asiakasta viikossa lisää. Toiminta ei ole vielä alkanut pohjoisen alueella. Ensimmäinen asiakas tullut 3.10.2023.</p>
Hallinto-, tuki- ja johtorakenteiden ja palveluiden keventäminen	5 050 000 €	6 595 000 €	<p>Yhteistoimintaneuvottelut organisaatio-, johtamis- ja esihenkilörakenteesta, asiantuntijatehtävistä ja hallintoprosesseista ovat olleet käynnissä 3.10.2023 lähtien ja päättyvät 14.12.2023.</p> <p>Syksyn aikana on tarkasteltu erilaisia hankintoja ja sisäisiä prosesseja (esim. matkustusohjeet, siirtyminen Printer Driver -sovellukseen postilähetyksissä, lehtitilausten ja matkapuhelinliittymien läpikäynti ja vähentäminen). Joitakin päätöksiä ei ole vielä tehty (esim. kokoustarjoilut). Palvelujen tuottajille valmistellaan ohjetta hinnankorotuksista ja toiminnan tehostamisesta. Hankintakielto jatkuu vuoden 2023 loppuun, vain välttämättömiä hankintoja saa tehdä. It-palvelut tarkistetaan, ja osana sitä optimoidaan erilaiset ohjelmalisenssit. Työ palveluverkon parissa vaikuttaa vuokriin ja vähentää niitä, ARA-tukea saaneiden kohteiden vuokrien tarkistaminen jatkuu syksyn aikana kuntien kanssa. Erilaisten ostosopimusten läpikäynti ja mahdollinen uudelleen neuvottelemine jatkuu aktiivisesti yhteistyössä toimialojen kanssa. Omistajaohjausjaosto on syksyn kahdessa</p>

			<p>kokouksessa päättänyt, miten 3,6 miljoonan euron säästövaatimus jaetaan inhouse-yhtiöiden kesken. Vuonna 2023 summa on 600 000 euroa.</p> <p>Digitaalisia palveluja ja etäpalveluja kehitetään hyvinvointialueen kaikilla sektoreilla.</p> <p>Videon avulla toteutettava etävastaanotto Oiva Healthin videopalvelun avulla. Koulutusmateriaali ammattilaisille on laadittu, koulutuksia suunnitellaan ja tiedotusmateriaali asukkaillemme on tehty, mutta sitä ei ole vielä julkaistu.</p> <p>Työ Palvelutietovarannon päivittämisen parissa jatkuu. Työ chattibotin parissa jatkuu edelleen. Chattibottiin on tulossa muutoksia samassa yhteydessä, kun chati otetaan käyttöön. Digi- ja väestötietovirasto (DVV) on hyväksynyt live chati -palveluun vahvan tunnistautumisen. Demo-chati on toimitettu ja siitä testataan sekä chati-osiota että video-osiota. Vahva tunnistautuminen ei ole vielä käytössä. Suunnitteilla on, että Telia kouluttaa ÖVPH:n henkilöstöä. ÖVPH:ssa tehty koulutusmateriaali on valmis.</p> <p>Kehitetään edelleen sähköisiä lomakkeita, joita voi käyttää vahvan tunnistautumisen jälkeen Webropolin kautta. Sosiaalihuollon lomakkeiden riskikartoitus on tehty. Useiden lomakkeiden työstäminen on aloitettu.</p> <p>Työ sähköisen ajanvarauksen parissa jatkuu. Sähköinen ajanvaraus Pegasos-järjestelmässä on otettu käyttöön. Lifecare-järjestelmän käyttäjille käyttöönottoa suunnitellaan tammikuulle 2024. Abilita-järjestelmän osalta käyttöönottoa suunnitellaan tammikuulle 2024. Toisen asteen opiskelijoille tarkoitettu Annie Advisor -tukibotti on otettu käyttöön kolmessa eri oppilaitoksessa. Suunnitteilla on sen laajentaminen neljänteen oppilaitokseen Pohjanmaalla. Annie-tukibotti lähestyy opiskelijoita tekstiviestillä esimerkiksi opintoihin, terveyteen ja mielenterveysongelmiin liittyvissä asioissa. 968 opiskelijaa on saanut viestin, ja heistä noin 8 % on tällä hetkellä vastannut tarvitsevansa tukea jossakin asiassa. Kansallinen taso on 13 %.</p> <p>Käydään keskustelua siitä, pilotoidaanko Digitaalinen perhekeskus vai ei. Selvitetään, onko muita mahdollisia ratkaisuja. Käydään keskustelua siitä, pilotoidaanko Tarmoa-verkkopalvelu vai ei. Selvitetään, onko muita mahdollisia ratkaisuja. Zoturi-palveluun liittyvä chati on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2024 alussa. Omaolo-oirearviopalvelu laajeni lokakuun lopulla Vöyrille, Korsnäsiin ja Maalahteen. Sukupuolittautien oirearvio on</p>
--	--	--	--

			<p>otettu käyttöön Vaasassa, Pietarsaareissa, Luodossa, Pedersöressä ja Uudessakaarlepyyssä 29.11.2023. Omaolon hyvinvointitarkastus on tarkoitus ottaa käyttöön tammikuussa 2024.</p> <p>Ikäihmisten digitaalisten palvelujen kehittäminen jatkuu, mutta konseptia on muutettu keskitetystä mallista malliin, jossa kaikki tiimit voivat antaa etähoitoa Alvar-palvelun kautta.</p> <p>Digitaalinen hoitopolku on otettu käyttöön ortopediassa, siihen osallistuvat kirurgian poliklinikka, päiväkirurgia, preoperatiivinen yksikkö, kirurgian vuodeosasto ja fysiatrian poliklinikka, ja se on tarkoitus laajentaa koskemaan kaikkia ortopedisiä toimenpiteitä. Digitaalinen hoitopolku on otettu käyttöön myös tähystysyksikössä.</p> <p>Toiminnanohjausjärjestelmää laajennetaan. Sillä tuetaan kokonaisnäkemystä sekä sisäisestä asiakasohjauksesta että henkilöstön resursoinnista. Kokonaisuudesta tulee näkyvämpi, ja se tukee myös tike-työtä. Laajentaminen on aloitettu perusterveydenhuollon terveyskeskuksista. Digiklinikan eli digikeskuksen suunnittelu jatkuu. Asiakkaiden ohjaaminen digitaalisten palvelujen pariin verkkosivullamme jatkuu yhteistyössä viestinnän kanssa.</p>
Yhteensä	9 485 000	9 865 000	

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus merkitsee tilannekuvan tiedoksi.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu

Tulevaisuus ja sopeuttamishjelma 2024 - Hallinto ja digitaalinen kehitys

Aluehallitus 20.11.2023 § 277

Valmistelija Jakobsson-Pada Linda
Einola Suvi
Hautamäki Satu
Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Tilannekuva hallinto-, tuki- ja johtamisrakenteiden ja -palvelujen kehittämisestä

Toimenpidekokonaisuus vastaa runsaan 11 miljoonan euron säästöstä, joka koostuu monesta eri osatoimenpiteestä.

Työ hallinnon sisäisten prosessien parissa (aloitettiin vuonna 2023) tarkoittaa sitä, että hallinnon kaikki tulosalueet käyvät läpi prosessit, päätöksentekoketjut, hankinnat ja ostopalvelut niin, että etsitään ensisijaisesti ratkaisuja, jotka tekevät hallinnosta sujuvamman ja kustannustehokkaan. Hallinnon johtoryhmä on laatinut tätä varten erillisen toimenpidesuunnitelman. Osa toimenpiteistä sisältyy johto-, hallinto- ja asiantuntijatehtävien läpikäymiseen, sillä henkilöstöresurssit vähenevät. Vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu 1,4 miljoonan euron säästö kuluissa tämän toimenpiteen johdosta.

Johto-, hallinto- ja asiantuntijatehtävät käydään läpi yhteistyöneuvotteluissa 3.10.–15.11.2023. Toimenpide toteutetaan yhteistyössä resurssijohtajien ja toimialajohtajien kanssa ja strategia- ja kehitysjohtajan johdolla. Läpikäynnissä tarkastellaan avoimesti erilaisia vaihtoehtoja, jotka jo nyt tai tulevana vuosina luovat organisaatiolle uudenaikaisen ja tehokkaan rakenteen. Toimenpidekokonaisuuteen sisältyy myös toimenpiteitä, joilla lisätään työn vaikuttavuutta oikean työnjaon avulla. Vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu 1,7 miljoonan euron säästö kuluissa tämän toimenpidekokonaisuuden johdosta.

Hukkajahti-kilpailu käynnistettiin vuonna 2023. Siinä yksiköt, jotka löytävät parhaimmat säästöt, palkitaan. Toimenpidettä ei toteutettu suunnitelman mukaisesti. Prosessi jatkuu vuonna 2024.

Valtuustoryhmät ovat sopineet ryhmien toimintatuen vähentämisestä 57 000 eurolla vuonna 2024.

Asiakaspalvelujen ostoissa (aloitetaan 2023) säästösumma jaetaan niille toimialoille, joilla on asiakaspalveluja. Vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu kustannusten väheneminen runsaalla 700 000 eurolla. Työ jatkuu vuonna 2024.

Tähän toimenpidekokonaisuuteen kuuluvat omien ja ostopalvelujen läpinäkyvä vertailu, tavaroiden ja aineiden hankinnan tarkastelu sekä hankinta- ja tilausohjeiden läpikäyminen. Talousarviota supistettiin 1 miljoonalla eurolla vuonna 2023. Vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu vielä 1,3 miljoonan euron kustannussäästö.

Sopimuskokonaisuuksista neuvotellaan uudelleen, mikä tarkoittaa sitä, että sopimuksia uusitaan kustannussäästöjen ja mahdollisesti parempien sopimusehtojen saamiseksi hyvinvointialueelle. Prosessi jatkuu vuonna 2024.

Logistiikkakeskus on suunnitteilla, ja toiminta käynnistyy 2024. Tätä varten on johtoryhmä asettanut työryhmän. Toimenpiteestä ei synny suoria säästöjä.

Ostopalveluja inhouse-yhtiöiltä vähennetään, säästöjä tulee yhteensä 3,6 miljoonaa euroa vuosina 2023 ja 2024. Omistajaohjausjaosto on päättänyt, miten summa jakaantuu hyvinvointialueen merkittävien inhouse-yhtiöiden kesken, ja se tutustuu syksyllä 2023 yhtiöiden toimenpide-ehdotuksiin. Jaosto seuraa vuonna 2024, miten säästöt toteutuvat.

Vuokrakiinteistöjä koskeva säästöohjelma:

Vuokrakulujen osuus säästösummasta vuonna 2024 on 3,2 miljoonaa euroa. Säästöt toteutetaan osittain toimintoja lakkauttamalla ja osittain tehostamalla tilojen käyttöä. Useat kunnat ovat ilmoittaneet nostavansa vuokria vuonna 2024 jopa 13 prosenttia. Kyse on merkittävistä vuokrankorotuksista, jotka ovat sopimuksen mukaisia, mutta joilla voi olla vaikutusta palveluverkkoon. Asiasta keskustellaan parhaillaan kuntien kanssa. Vuokrankorotukset eivät vaikuta ARA-rahoitteisiin kiinteistöihin, sillä ARA-rahoitteisten kiinteistöjen vuokrantarkistukset tapahtuvat korjaamalla vuokria takautuvasti kirjanpidon mukaisten todellisten käyttökulujen pohjalta.

On huomioitava, että hallituksen päätöstä 28.8.2023 § 206 Koivurinteestä ei toteuteta sellaisenaan. Sen sijaan Azaela Pietarsaaressa muuttaa Koivurinteeseen kivirakennukseen ja Castréninkatu 5 sanotaan irti. Näin iäkkäiden ihmisten palvelut kootaan Koivurinteeseen ja kokonaissäästöstä tulee suurempi kuin jos Koivurinteeseen kivirakennus olisi suljettu hallituksen alkuperäisen päätöksen mukaisesti.

Hyvinvointialueelle on asetettu työryhmä, joka laatii ohjeita tilojen käytölle. Ohjeet koskevat lähinnä toimistotiloja, mutta myös muita tiloja, joiden käyttöä on mahdollista tehostaa. Jotta tilojen käyttöä voidaan tehostaa ja vuokrattujen neliöiden määrää vähentää tuso-ohjelman mukaisesti, pitää työskentelytapojen muuttua. Muun muassa etätyön määrää ja työtilojen yhteiskäyttöä voidaan lisätä. Selvitteillä on myös tehokkaampi järjestelmä tilojen sähköistä varaamista varten.

Kunnat, jotka ovat rahoittaneet kiinteistöinvestointeja (lähinnä erilaisia asumisyksiköitä) ARAn tuella ja nostaneet korkotukilainaa kiinteistöjen rakentamiseksi, vastaavat siitä, että vuokralaiselta perittävät vuokrat ovat lainmukaisia ja noudattavat ARAn määräyksiä. ARA-kiinteistöjen vuokrataso eroaa olennaisesti muista hyvinvointialueen vuokraamista kiinteistöistä, koska vuokrassa saa huomioida vain todelliset kulut eikä siitä saa perää tuottoa.

Sen jälkeen, kun Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymä ja myöhemmin hyvinvointialue aloitti toimintansa, on käynyt ilmi, että kaikki kunnat eivät ole huomioineet ara-rahoitusta vuokratason laskettaessa. Vuokratason ei ole kaikilta osin vielä vahvistettu. Kuntien yhteydessä ARAn kanssa jatketaan keskustelua vuokratason oikaisemisesta ARA-rahoitteisissa kiinteistöissä. Juridisten näkökohtien lisäksi hyvinvointialueella on huomattava taloudellinen intressi oikaista virheelliset vuokrat.

Digi- ja etäpalvelut, kehitystyö

Digitaalinen kehitys vaatii alkuun panostuksia ja muutoksia toiminnassa ennen kuin säästöjä voidaan saada. Tavoitteena on, että digitaalinen kehitys ja digitaaliset panostukset parantavat palvelujen saatavuutta ja tehokkuutta, mikä ajan mittaan tuottaa säästöjä. Digitaalisten palvelujen kehittäminen ei synnytä heti säästöjä. Vuonna 2024 kehitämme digitaalisia palveluja pääasiassa hankkeiden avulla ja STM:n erillisen hankerahoituksen turvin.

Vuonna 2024 toteutetaan muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Otetaan asteittain käyttöön asiakkaan sähköinen asiointiportaali (Lifecare-portaali) terveydenhuollon palveluille. Työ tehdään läheisessä yhteistyössä APTJ-hankkeen kanssa. Palvelu käsittää sähköisen ajanvarauksen laajentamisen sekä sähköisen omahoidon, sähköisten ennakkotietojen, sähköisten lomakkeiden ja videon kautta toteutettujen etävastaanottojen käyttöönoton. Niiden alueiden osalta, joissa ei sovelleta yhteistä asiakas- ja potilastietojärjestelmää, tullaan asukkaille antamaan sähköisestä asiointiportaalista linkki olemassa oleviin ajanvarausjärjestelmiin, joita myös kehitetään sähköisen ajanvarauksen suuntaan.
- Myös etävastaanottoja ja sähköisiä lomakkeita otetaan laajemmin käyttöön alueilla, joissa yhteinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä ei vielä ole käytössä.
- Otetaan käyttöön reaaliaikainen chatti, jossa on mahdollisuus videovastaanottoon. Aluksi sen ottaa käyttöön hoitohenkilöstö hoidon tarpeen arvioinnissa.
- Automaattisen puheentunnistuksen käyttöä laajennetaan, jotta saneluista saadaan tuotettua tekstiä.
- On suunniteltu, että jokin toiminnanohjauksen ohjelmista poistetaan käytöstä vuonna 2024. Päällekkäistä teknologiaa ei voida ottaa pois käytöstä ennen kuin vastaava/samantapainen teknologia voidaan korvata toisella ja prosessit päivittää/muuttaa.
- Etähoivapalvelun ja lääkerobottien käytön laajentamisen arvioidaan tuovan säästöjä ostopalveluissa, sijaiskuluissa ja matkakuluissa.
- Muita toimenpiteitä olemassa olevien työkalujen käytön tehostamiseksi ovat Omaolo-palvelun käyttöönotto, chattibotin käytön laajentaminen, digitaalisten hoitopolkujen käytön laajentaminen, terapianavigaattorin käyttöönotto, toiminnanohjauksen ohjelman laajentaminen ja etähoivapalvelun ja lääkerobottien käytön laajentaminen. Parannamme lisäksi verkkosivujemme asiakasohjausta digitaalisten työkalujen suhteen.
- Vuonna 2024 perustetaan digiyksikkö, joka tukee uusien ja olemassa olevien digitaalisten työkalujen kehittämistä sekä muutostyötä, jota digitaalisen teknologian synnyttämät toiminnan muutokset aiheuttavat. Lisäksi yksikössä luodaan kokonaisnäkemys digitaalisesta kehityksestä organisaatiossa.
- Digitaalisten työkalujen kehittäminen ja niihin panostaminen mahdollistavat digikeskuksen/digiklinikan ja operatiivisen tilannekeskuksen suunnittelun ja kehittämisen käsittäen toiminnan muuttamisen organisaatiossa digitaalisten työkalujen avulla.
- Takaisinsoittomahdollisuus niille erikoissairaanhoidon poliklinikoille, joissa on puhelinruuhkaa.
- Mobiilisovellus keikkatyöntekijöiden hankintaan koko hyvinvointialueelle. Sovelluksen avulla keikkatyöntekijä löytää helposti itselleen sopivan työvuoron.
- Titanian sähköistä hoitoalan sisäisten sijaisten varausjärjestelmää laajennetaan, jotta esimerkiksi äkilliset poissaolot voidaan hoitaa helpommin. Sisäisiä hoitoalan sijaisia voidaan varata kalenterista työyksiköihin.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että

- aluehallitus tutustuu valmistelussa kuvattuihin toimenpiteisiin ja merkitsee ne tiedoksi
- aluehallitus hyväksyy muutoksen, joka koskee Azaelan siirtämistä Koivurinteen kivirakennukseen ja että Castréninkatu 5 sanotaan irti. Näin iäkkäiden ihmisten palvelut kootaan Koivurinteeseen ja kokonaissäätöstä tulee suurempi kuin jos Koivurinteen kivirakennus olisi suljettu aiemman päätöksen mukaisesti

Päätös:

Esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

ehdottaa,

- että aluehallitus käy keskustelun valmistelussa ehdotetuista palveluverkoston muutoksista.
- että aluehallitus toteaa, että yhteistoimintaneuvottelut ovat vielä kesken, minkä vuoksi hallitus tekee lopulliset päätökset palveluverkoston muutoksista ylimääräisessä kokouksessa 15.12.

Aluehallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Pöytäkirjaan merkittiin, että toimialajohtaja Satu Hautamäki ja strategia- ja kehitysjohtaja Suvi Einola osallistuivat asian käsittelyyn Teamsin kautta.

Jakelu

Aluehallitus 15.12.2023 § 331
1474/00.01.02/2023

Valmistelija Jakobsson-Pada Linda
Einola Suvi
Hautamäki Satu
Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Tilannekuva hallinto-, tuki- ja johtamisrakenteiden ja -palvelujen kehittämisestä

Toimenpidekokonaisuus vastaa runsaan 11 miljoonan euron säästöstä, joka koostuu monesta eri osatoimenpiteestä.

Työ hallinnon sisäisten prosessien parissa (aloitettiin vuonna 2023) tarkoittaa sitä, että hallinnon kaikki tulosalueet käyvät läpi prosessit, päätöksentekoketjut, hankinnat ja ostopalvelut niin, että etsitään ensisijaisesti ratkaisuja, jotka tekevät hallinnosta sujuvamman ja kustannustehokkaan. Hallinnon johtoryhmä on laatinut tätä varten erillisen toimenpidesuunnitelman. Osa toimenpiteistä sisältyy johto-, hallinto- ja asiantuntijatehtävien läpikäymiseen, sillä henkilöstöresurssit vähenevät. Vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu 1,4 miljoonan euron säästö kuluissa tämän toimenpiteen johdosta.

Johto-, hallinto- ja asiantuntijatehtävät käydään läpi yhteistyöneuvotteluissa 3.10.–15.11.2023. Toimenpide toteutetaan yhteistyössä resurssi- ja toimialajohtajien kanssa ja strategia- ja kehitysjohtajan johdolla. Läpikäynnissä tarkastellaan avoimesti

erilaisia vaihtoehtoja, jotka jo nyt tai tulevina vuosina luovat organisaatiolle uudenaikaisen ja tehokkaan rakenteen. Toimenpidekokonaisuuteen sisältyy myös toimenpiteitä, joilla lisätään työn vaikuttavuutta oikean työnjaon avulla. Vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu 1,7 miljoonan euron säästö kuluissa tämän toimenpidekokonaisuuden johdosta.

Hukkajahti-kilpailu käynnistettiin vuonna 2023. Siinä yksiköt, jotka löytävät parhaimmat säästöt, palkitaan. Toimenpidettä ei toteutettu suunnitelman mukaisesti. Prosessi jatkuu vuonna 2024.

Valtuustoryhmät ovat sopineet ryhmien toimintatuen vähentämisestä 57 000 eurolla vuonna 2024.

Asiakaspalvelujen ostoissa (aloitetaan 2023) säästösumma jaetaan niille toimialoille, joilla on asiakaspalveluja. Vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu kustannusten väheneminen runsaalla 700 000 eurolla. Työ jatkuu vuonna 2024.

Tähän toimenpidekokonaisuuteen kuuluvat omien ja ostopalvelujen läpinäkyvä vertailu, tavaroiden ja aineiden hankinnan tarkastelu sekä hankinta- ja tilausohjeiden läpikäyminen. Talousarviota supistettiin 1 miljoonalla eurolla vuonna 2023. Vuoden 2024 talousarviossa on huomioitu vielä 1,3 miljoonan euron kustannussäästö.

Sopimuskokonaisuuksista neuvotellaan uudelleen, mikä tarkoittaa sitä, että sopimuksia uusitaan kustannussäästöjen ja mahdollisesti parempien sopimusehtojen saamiseksi hyvinvointialueelle. Prosessi jatkuu vuonna 2024.

Logistiikkakeskus on suunnitteilla, ja toiminta käynnistyy 2024. Tätä varten on johtoryhmä asettanut työryhmän. Toimenpiteestä ei synny suoria säästöjä.

Ostopalveluja inhouse-yhtiöiltä vähennetään, säästöjä tulee yhteensä 3,6 miljoonaa euroa vuosina 2023 ja 2024. Omistajaohjausjaosto on päättänyt, miten summa jakaantuu hyvinvointialueen merkittävien inhouse-yhtiöiden kesken, ja se tutustuu syksyllä 2023 yhtiöiden toimenpide-ehdotuksiin. Jaosto seuraa vuonna 2024, miten säästöt toteutuvat.

Vuokrakiinteistöjä koskeva säästöohjelma:

Vuokrakulujen osuus säästösummasta vuonna 2024 on 3,2 miljoonaa euroa. Säästöt toteutetaan osittain toimintoja lakkauttamalla ja osittain tehostamalla tilojen käyttöä. Useat kunnat ovat ilmoittaneet nostavansa vuokria vuonna 2024 jopa 13 prosenttia. Kyse on merkittävistä vuokrankorotuksista, jotka ovat sopimuksen mukaisia, mutta joilla voi olla vaikutusta palveluverkkoon. Asiasta keskustellaan parhaillaan kuntien kanssa. Vuokrankorotukset eivät vaikuta ARA-rahoitteisiin kiinteistöihin, sillä ARA-rahoitteisten kiinteistöjen vuokrantarkistukset tapahtuvat korjaamalla vuokria takautuvasti kirjanpidon mukaisten todellisten käyttökulujen pohjalta.

On huomioitava, että hallituksen päätöstä 28.8.2023 § 206 Koivurinteestä ei toteuteta sellaisenaan. Sen sijaan Azaela Pietarsaaressa muuttaa Koivurinteen kivirakennukseen ja Castréninkatu 5 sanotaan irti. Näin iäkkäiden ihmisten palvelut kootaan Koivurinteeseen ja kokonaissäästöstä tulee suurempi kuin jos Koivurinteen kivirakennus olisi suljettu hallituksen alkuperäisen päätöksen mukaisesti.

Hyvinvointialueelle on asetettu työryhmä, joka laatii ohjeita tilojen käytölle. Ohjeet koskevat lähinnä toimistotiloja, mutta myös muita tiloja, joiden käyttöä on mahdollista tehostaa. Jotta tilojen käyttöä voidaan tehostaa ja vuokrattujen neliöiden määrää vähentää tulo-ohjelman mukaisesti, pitää työskentelytapojen muuttua. Muun muassa etätöiden määrää ja työtilojen yhteiskäyttöä voidaan lisätä. Selvitteillä on myös tehokkaampi järjestelmä tilojen sähköistä varaamista varten.

Kunnat, jotka ovat rahoittaneet kiinteistöinvestointeja (lähinnä erilaisia asumisyksiköitä) ARAn tuella ja nostaneet korkotukilainaa kiinteistöjen rakentamiseksi, vastaavat siitä, että vuokralaiselta perittävät vuokrat ovat lainmukaisia ja noudattavat ARAn määräyksiä. Ara-kiinteistöjen vuokrataso eroaa olennaisesti muista hyvinvointialueen vuokraamista kiinteistöistä, koska vuokrassa saa huomioida vain todelliset kulut eikä siitä saa perää tuottoa.

Sen jälkeen, kun Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymä ja myöhemmin hyvinvointialue aloitti toimintansa, on käynyt ilmi, että kaikki kunnat eivät ole huomioineet ara-rahoitusta vuokratasoa laskettaessa. Vuokratasoa ei ole kaikilta osin vielä vahvistettu. Kuntien yhteydessä ARAn kanssa jatketaan keskustelua vuokratason oikaisemisesta ARA-rahoitteisissa kiinteistöissä. Juridisten näkökohtien lisäksi hyvinvointialueella on huomattava taloudellinen intressi oikaista virheelliset vuokrat.

Digi- ja etäpalvelut, kehitystyö

Digitaalinen kehitys vaatii alkuun panostuksia ja muutoksia toiminnassa ennen kuin säästöjä voidaan saada. Tavoitteena on, että digitaalinen kehitys ja digitaaliset panostukset parantavat palvelujen saatavuutta ja tehokkuutta, mikä ajan mittaan tuottaa säästöjä. Digitaalisten palvelujen kehittäminen ei synnytä heti säästöjä. Vuonna 2024 kehitämme digitaalisia palveluja pääasiassa hankkeiden avulla ja STM:n erillisen hankerahoituksen turvin.

Vuonna 2024 toteutetaan muun muassa seuraavat toimenpiteet:

- Otetaan asteittain käyttöön asiakkaan sähköinen asiointiportaali (Lifecare-portaali) terveydenhuollon palveluille. Työ tehdään läheisessä yhteistyössä APTJ-hankkeen kanssa. Palvelu käsittää sähköisen ajanvarauksen laajentamisen sekä sähköisen omahoidon, sähköisten ennakkotietojen, sähköisten lomakkeiden ja videon kautta toteutettujen etävastaanottojen käyttöönoton. Niiden alueiden osalta, joissa ei sovelleta yhteistä asiakas- ja potilastietojärjestelmää, tullaan asukkaille antamaan sähköisestä asiointiportaalista linkki olemassa oleviin ajanvarausjärjestelmiin, joita myös kehitetään sähköisen ajanvarauksen suuntaan.
- Myös etävastaanottoja ja sähköisiä lomakkeita otetaan laajemmin käyttöön alueilla, joissa yhteinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä ei vielä ole käytössä.
- Otetaan käyttöön reaaliaikainen chatti, jossa on mahdollisuus videovastaanottoon. Aluksi sen ottaa käyttöön hoitohenkilöstö hoidon tarpeen arvioinnissa.
- Automaattisen puheentunnistuksen käyttöä laajennetaan, jotta saneluista saadaan tuotettua tekstiä.
- On suunniteltu, että jokin toiminnanohjauksen ohjelmista poistetaan käytöstä vuonna 2024. Pääallekkäistä teknologiaa ei voida ottaa pois käytöstä ennen kuin vastaava/samantapainen teknologia voidaan korvata toisella ja prosessit päivittää/muuttaa.
- Etähoivapalvelun ja lääkerobottien käytön laajentamisen arvioidaan tuovan säästöjä ostopalveluissa, sijaiskuluissa ja matkakuluissa.
- Muita toimenpiteitä olemassa olevien työkalujen käytön tehostamiseksi ovat Omaolo-palvelun käyttöönotto, chattibotin käytön laajentaminen, digitaalisten hoitopolkujen

käytön laajentaminen, terapianavigaattorin käyttöönotto, toiminnanohjauksen ohjelman laajentaminen ja etähoivapalvelun ja lääkerobottien käytön laajentaminen. Parannamme lisäksi verkkosivujemme asiakasohjausta digitaalisten työkalujen suhteen.

- Vuonna 2024 perustetaan digiyksikkö, joka tukee uusien ja olemassa olevien digitaalisten työkalujen kehittämistä sekä muutostyötä, jota digitaalisen teknologian synnyttämät toiminnan muutokset aiheuttavat. Lisäksi yksikössä luodaan kokonaisnäkemys digitaalisesta kehityksestä organisaatiossa.
- Digitaalisten työkalujen kehittäminen ja niihin panostaminen mahdollistavat digikeskuksen/digiklinikan ja operatiivisen tilannekeskuksen suunnittelun ja kehittämisen käsittäen toiminnan muuttamisen organisaatiossa digitaalisten työkalujen avulla.
- Takaisinsoittomahdollisuus niille erikoissairaanhoidon poliklinikoille, joissa on puhelinruuhkaa.
- Mobiilisovellus keikkatyöntekijöiden hankintaan koko hyvinvointialueelle. Sovelluksen avulla keikkatyöntekijä löytää helposti itselleen sopivan työvuoron.
- Titanian sähköistä hoitoalan sisäisten sijaisten varausjärjestelmää laajennetaan, jotta esimerkiksi äkilliset poissaolot voidaan hoitaa helpommin. Sisäisiä hoitoalan sijaisia voidaan varata kalenterista työyksiköihin.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että

- aluehallitus tutustuu valmistelussa kuvattuihin toimenpiteisiin ja merkitsee ne tiedoksi
- aluehallitus hyväksyy muutoksen, joka koskee Azaelan siirtämistä Koivurinteen kivirakennukseen ja että Castréninkatu 5 sanotaan irti. Näin iäkkäiden ihmisten palvelut kootaan Koivurinteeseen ja kokonaissäästöstä tulee suurempi kuin jos Koivurinteen kivirakennus olisi suljettu aiemman päätöksen mukaisesti

Päätös:

Tilannekuva merkittiin tiedoksi.

Pöytäkirjaan merkittiin, että toimialajohtaja Satu Hautamäki osallistui asiantuntijana asian käsittelyyn Teamsin kautta.

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma 2024 - Lastensuojelun laitoshoidon kehittäminen Pohjanmaan hyvinvointialueella

Aluehallitus 20.11.2023 § 274

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 1597, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Lastensuojelun tehtävänä on turvata lapsen terveys ja kehitys, jos lapsen huolenpidossa tai kasvuolosuhteissa on puutteita tai jos lapsi itse vaarantaa vakavasti terveyttään tai kehitystään. Ensisijaisesti tarjotaan erilaisia avohuollon tukipalvelumuotoja. Alle 18-vuotiaan lapsen huostaanotto ja sijaishuoltoon sijoittaminen on viimesijainen ratkaisu silloin, kun se on lapsen edun mukaista eikä muilla tukimuodoilla ole vaikutusta. Hyvinvointialueen sosiaalityöntekijät vastaavat lastensuojelutoimenpiteiden tarpeen arvioinnista ja voivat sijoittaa lapsen väliaikaisesti sijaishuoltoon ns. kiireellisenä sijoituksena. Sijoitus vahvistetaan hallinto-oikeudessa. Lapsi voidaan tukitoimena sijoittaa sijaishuoltoon myös vapaaehtoisesti yhteisymmärryksessä huoltajien ja lapsen itsensä kanssa (jos hän on yli 12-vuotias).

Lapsi voidaan sijoittaa sijaishuoltoon joko yksityiskotiin (sukulaisen luokse, perhehoitoon tai ammatilliseen perhehoitoon) tai lastensuojelulaitokseen. Yleensä suositetaan perhehoitoa, mutta se ei ole aina sopivin sijoitusmuoto, ja lisäksi perhekoodista on pulaa. Nykytilanteessa n. 50 % sijoitetuista lapsista on perhehoidossa, tavoitteena on osuuden lisääminen n. 70 %:iin.

Pohjanmaan hyvinvointialueella oli lokakuun 2023 lopussa n. 180 sijaishuollossa olevaa lasta. Heistä n. 50 % oli sijoitettu perhehoitoon. Sijoitettuna on yleensä yhtä paljon ruotsin- ja suomenkielisiä lapsia. Hyvinvointialue ylläpitää omana toimintana neljää lastensuojeluyksikköä, joissa on yhteensä 25 paikkaa (Kustaala, jossa on kolme eri yksikköä, sekä Mäntykoti). Kustaalassa on yhteensä 18 paikkaa ja Mäntykodissa 7 paikkaa. Kaikki yksiköt ovat suomenkielisiä ja sijaitsevat Vaasassa. Ainakin kahdessa Kustaalan yksikössä on epätarkoituksenmukaiset tilat, ja suunnitelmassa on, että Kustaalan yksikköjen toiminta voitaisiin keskittää muutaman vuoden kuluessa Huutoniemen alueelle, jonka tilojen peruskorjaus on suunnitteilla.

Toistuvana ongelmana on ollut useiden vuosien ajan, että omien lastensuojeluyksikköjen käyttöaste on ollut alhainen. Tällä hetkellä käytössä on 16 paikkaa eli 64 %, ja osuus on ollut samalla tasolla pitkän aikaa. Sijaishuoltoon sijoittamisessa tulee käyttää lapsen edun mukaista ratkaisua, ja yksityisiin yksikköihin sijoittaminen on arvioitu sopivammaksi, n. 30 suomenkielistä lasta on sijoitettu yksityisiin lastensuojeluyksikköihin. Yksi sijoitusvuorokausi yksityisessä yksikössä maksaa n. 350 - 450 €. Vertailtavissa olevat vuorokausikustannukset ovat omissa yksiköissä täydellä käyttöasteella n. 400 €/vrk, mutta alhaisen käyttöasteen vuoksi ne ovat olleet tänä vuonna tähän mennessä yli 600 €/vrk. Järjestämisvastuun täyttämiseksi hyvinvointialueella tulee olla riittävästi omia laitospaikkoja.

Koska hyvinvointialueella ei ole omaa ruotsinkielistä lastensuojeluyksikköä, on runsaan 40 laitoshoidon sijoitettuna olevan ruotsinkielisen lapsen huolto järjestetty kaikissa tapauksissa ostopalveluna. Ruotsinkielisten paikkojen tarve on suurin hyvinvointialueen pohjoisosissa.

Hyvinvointialueen strategian ja tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman mukaan on toisaalta panostettava voimakkaasti ehkäisevään työhön, varhaisen tukeen sekä avoimiin ja puoliavoimiin hoito- ja palvelumuotoihin, ja toisaalta on lisättävä omien laitospaikkojen osuutta. Nykytilanteessa omien laitospaikkojen käyttö on liian vähäistä, jotta toiminta olisi taloudellisesti perusteltua, ja sijoitettujen lasten määrän lisääminen nykyisissä yksiköissä vaatii prosessien ja työskentelytapojen muutosta sekä yksiköissä että lastensuojelun

sosiaalityössä, mikä vie aikaa. Kustaalan kolmen toimipisteen asiakkaat mahtuvat kahteen osoitteeseen. Sellaisen muutoksen myötä häviäisi yhden kiinteistön vuokratustannukset ja nykyisen toiminnan erilaisia oheiskustannuksia ja samalla vapautuisi henkilöstöresurssia, jota voidaan käyttää avohuollon tehostettujen tukitoimien tarjoamiseen aikaisempaa paremmin ja siten sijoitustarpeen ehkäisyyn. Koska suuri osa asiakkaista/potilaista on yhteisiä lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian kanssa, on tärkeää, että avohuoltoyksikön suunnitteluun sisältyy yhteistyö psykiatristen palvelujen kanssa. Omien yksikköjen paikkamäärän asteittaiseksi lisäämiseksi on ensivaiheessa syytä selvittää mahdollisuudet oman lastensuojeluyksikön perustamiseen hyvinvointialueen pohjoisosiin. Lisäksi on tehtävä kokonaisselvitys omien lastensuojeluyksikköjen tulevasta tarpeesta molempien kieliryhmien osalta määrän, maantieteellisen sijainnin ja sisällön suhteen. Muutosten arvioidaan täyttävän lastensuojelukustannusten vähentämisvaatimuksen, joka sisältyy tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmaan, 700 000 € vuositasolla vuonna 2024.

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että hallitus päättää, että:

- Kustaalan nuorisokodin yhden yksikön toiminta lopetetaan ja vapautuvan henkilöstöresurssin avulla perustetaan yksikkö, joka voi tarjota tehostettuja avohuollon tukipalveluja lastensuojelun asiakkaille. Toimintaa suunnitellaan yhteistyössä lasten- ja nuorisopsykiatrian kanssa
- selvitetään mahdollisuudet perustaa oma ruotsinkielinen lastensuojeluyksikkö ensisijaisesti hyvinvointialueen pohjoisosiin
- laaditaan kokonaisselvitys omien lastensuojeluyksikköjen tulevasta tarpeesta molempien kieliryhmien osalta paikkamäärän, maantieteellisen sijainnin ja sisällön suhteen.

Päätös:

Esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

ehdottaa,

- että aluehallitus käy keskustelun valmistelussa ehdotetuista palveluverkoston muutoksista.
- että aluehallitus toteaa, että yhteistoimintaneuvottelut ovat vielä kesken, minkä vuoksi hallitus tekee lopulliset päätökset palveluverkoston muutoksista ylimääräisessä kokouksessa 15.12.

Aluehallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Pöytäkirjaan merkittiin, että hallituksen jäsen Katja Rajala ilmoitti esteellisyydestä (yhteisöjäävi) ja poistui asian käsittelyn ajaksi.

Jakelu

Aluehallitus 15.12.2023 § 332
1471/05.00/2023

Valmistelija Sjöström Pia-Maria
Lisätietoja: puhelinnumero: 040 184 159), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Lastensuojelun tehtävänä on turvata lapsen terveys ja kehitys, jos lapsen huolenpidossa tai kasvuolosuhteissa on puutteita tai jos lapsi itse vaarantaa vakavasti terveyttään tai kehitystään. Ensisijaisesti tarjotaan erilaisia avohuollon tukipalvelumuotoja. Alle 18-vuotiaan lapsen huostaanotto ja sijaishuoltoon sijoittaminen on viimesijainen ratkaisu

silloin, kun se on lapsen edun mukaista eikä muilla tukimuodoilla ole vaikutusta. Hyvinvointialueen sosiaalityöntekijät vastaavat lastensuojelutoimenpiteiden tarpeen arvioinnista ja voivat sijoittaa lapsen väliaikaisesti sijaishuoltoon ns. kiireellisenä sijoituksena. Sijoitus vahvistetaan hallinto-oikeudessa. Lapsi voidaan tukitoimena sijoittaa sijaishuoltoon myös vapaaehtoisesti yhteisymmärryksessä huoltajien ja lapsen itsensä kanssa (jos hän on yli 12-vuotias).

Lapsi voidaan sijoittaa sijaishuoltoon joko yksityiskotiin (sukulaisen luokse, perhehoitoon tai ammatilliseen perhehoitoon) tai lastensuojelulaitokseen. Yleensä suositetaan perhehoitoa, mutta se ei ole aina sopivin sijoitusmuoto, ja lisäksi perhekodeista on pulaa. Nykytilanteessa n. 50 % sijoitetuista lapsista on perhehoidossa, tavoitteena on osuuden lisääminen n. 70 %:iin.

Pohjanmaan hyvinvointialueella oli lokakuun 2023 lopussa n. 180 sijaishuollossa olevaa lasta. Heistä n. 50 % oli sijoitettu perhehoitoon. Sijoitettuna on yleensä yhtä paljon ruotsin- ja suomenkielisiä lapsia. Hyvinvointialue ylläpitää omana toimintana neljää lastensuojeluyksikköä, joissa on yhteensä 25 paikkaa (Kustaala, jossa on kolme eri yksikköä, sekä Mäntykoti). Kustaalassa on yhteensä 18 paikkaa ja Mäntykodissa 7 paikkaa. Kaikki yksiköt ovat suomenkielisiä ja sijaitsevat Vaasassa. Ainakin kahdessa Kustaalan yksikössä on epätarkoituksenmukaiset tilat, ja suunnitelmassa on, että Kustaalan yksiköiden toiminta voitaisiin keskittää muutaman vuoden kuluessa Huutoniemen alueelle, jonka tilojen peruskorjaus on suunnitteilla.

Toistuvana ongelmana on ollut useiden vuosien ajan, että omien lastensuojeluyksiköiden käyttöaste on ollut alhainen. Tällä hetkellä käytössä on 16 paikkaa eli 64 %, ja osuus on ollut samalla tasolla pitkän aikaa. Sijaishuoltoon sijoittamisessa tulee käyttää lapsen edun mukaista ratkaisua, ja yksityisiin yksiköihin sijoittaminen on arvioitu sopivammaksi, n. 30 suomenkielistä lasta on sijoitettu yksityisiin lastensuojeluyksiköihin. Yksi sijoitusvuorokausi yksityisessä yksikössä maksaa n. 350 - 450 €. Vertailtavissa olevat vuorokausikustannukset ovat omissa yksiköissä täydellä käyttöasteella n. 400 €/vrk, mutta alhaisen käyttöasteen vuoksi ne ovat olleet tänä vuonna tähän mennessä yli 600 €/vrk. Järjestämisvastuun täyttämiseksi hyvinvointialueella tulee olla riittävästi omia laitospaikkoja.

Koska hyvinvointialueella ei ole omaa ruotsinkielistä lastensuojeluyksikköä, on runsaan 40 laitoshuoltoon sijoitettuna olevan ruotsinkielisen lapsen huolto järjestetty kaikissa tapauksissa ostopalveluna. Ruotsinkielisten paikkojen tarve on suurin hyvinvointialueen pohjoisosissa.

Hyvinvointialueen strategian ja tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman mukaan on toisaalta panostettava voimakkaasti ehkäisevään työhön, varhaiseen tukeen sekä avoimiin ja puoliavoimiin hoito- ja palvelumuotoihin, ja toisaalta on lisättävä omien laitospaikkojen osuutta. Nykytilanteessa omien laitospaikkojen käyttö on liian vähäistä, jotta toiminta olisi taloudellisesti perusteltua, ja sijoitettujen lasten määrän lisääminen nykyisissä yksiköissä vaatii prosessien ja työskentelytapojen muutosta sekä yksiköissä että lastensuojelun sosiaalityössä, mikä vie aikaa. Kustaalan kolmen toimipisteen asiakkaat mahtuvat kahteen osoitteeseen. Sellaisen muutoksen myötä häviäisi yhden kiinteistön vuokratustannukset ja nykyisen toiminnan erilaisia oheiskustannuksia ja samalla vapautuisi henkilöstöresurssia, jota voidaan käyttää avohuollon tehostettujen tukitoimien tarjoamiseen aikaisempaa paremmin ja siten sijoitustarpeen ehkäisyyn. Koska suuri osa asiakkaista/potilaista on yhteisiä lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian kanssa, on tärkeää, että avohuoltoyksikön suunnitteluun sisältyy yhteistyö psykiatristen palvelujen kanssa. Omien yksiköiden paikkamäärän asteittaiseksi lisäämiseksi on ensivaiheessa syytä selvittää mahdollisuudet oman lastensuojeluyksikön perustamiseen hyvinvointialueen pohjoisosiin. Lisäksi on tehtävä kokonais selvitys omien lastensuojeluyksiköiden tulevasta tarpeesta molempien kieliryhmien osalta määrän, maantieteellisen sijainnin ja sisällön suhteen. Muutosten arvioidaan täyttävän lastensuojelukustannusten vähentämisvaatimuksen, joka sisältyy tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmaan, 700 000 € vuositasolla vuonna 2024.

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että hallitus päättää, että:

- Kustaalan nuorisokodin yhden yksikön toiminta lopetetaan ja vapautuvan henkilöstöressurin avulla perustetaan yksikkö, joka voi tarjota tehostettuja avohuollon tukipalveluja lastensuojelun asiakkaille. Toimintaa suunnitellaan yhteistyössä lasten- ja nuorisopsykiatrian kanssa
- selvitetään mahdollisuudet perustaa oma ruotsinkielinen lastensuojeluyksikkö ensisijaisesti hyvinvointialueen pohjoisosiin
- laaditaan kokonaisselvitys omien lastensuojeluyksikköjen tulevasta tarpeesta molempien kieliryhmien osalta paikkamäärän, maantieteellisen sijainnin ja sisällön suhteen.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirjaan merkittiin, että hallituksen jäsen Katja Rajala ilmoitti esteellisyydestä (yhteisöjääviys) ja poistui asian käsittelyn ajaksi. Myös valtuuston III varapuheenjohtaja Marko Heinonen ilmoitti esteellisyydestä (yhteisöjääviys) ja poistui Teamsista asian käsittelyn ajaksi.

Jakelu

Liitteet

Liite 1 Lastensuojelun liitteet

Tulevaisuus- ja sopeuttamishjelma 2024 - Pietarsaaren lastenosaston sulkeminen

Aluehallitus 15.12.2023 § 333
1611/00.01.02.01/2023

Valmistelija Kinnunen Marina
Lisätietoja: puhelinnumero: 044 323 1808, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Terveydenhuoltolain muuttuessa vuonna 2018 pienet sairaalan menettivät mahdollisuuden erikoissairaanhoidon ympärivuorokautiseen päivystykseen. Siinä yhteydessä Pietarsaaren Malmin lastenosasto siirtyi pienempiin tiloihin ja paikkamäärä väheni neljään. Tilateknisistä syistä käytettävissä on usein 3 paikkaa. Käyttöaste vaihtelee vuoden aikana, mutta osastolla on ollut sisäänkirjattuna keskimäärin n. 2 lasta. Lastenlääkäri tai osaston sairaalalääkäri kiertää osastolla päivittäin ja on tarvittaessa tavoitettavissa virka-aikana sekä viikonloppuisin klo 9-16. Muina aikoina henkilöstö voi konsultoida päivystyksen lääkäriä tai puhelimitse VKS:n lastenpäivystystä. Osasto tekee tiivistä yhteistyötä päivystyksen kanssa ja työntekijät ovat yhteisiä pohjoisen alueen lasten kotisairaalan kanssa. Osaston lähtökohtana on ollut lasten ja perheiden tarve saada hoitoa lähellä kotia, ja osastolla hoidetaan erityyppistä hoitoa tarvitsevia potilaita mukaan lukien psyykkisistä tai sosiaalisista syistä annettava hoito. Osasto tekee yhteistyötä myös syömishäiriökliniikka Fredrikan kanssa siten, että päiväosastolla hoidettavat potilaat voivat saada jaksottain ilta-, yö- ja viikonloppuhoitoa osastolla. Koska erikoislääkäri ei ole käytettävissä ympärivuorokautisesti, ei osastolla ole mahdollista hoitaa vakavasti sairaita lapsia, ja on arvioitava huolellisesti ja tapauskohtaisesti, ketkä potilaat tarvitsevat hoitoa keskussairaalassa.

Näin pienen yksikön toiminta on haavoittuvaa, ja osastolla hoidettavien lasten määrään nähden yksikössä käytetään suhteettoman suurta henkilöstöresurssia, mikä on välttämätöntä ympärivuorokautisessa toiminnassa. Tämä ei kuitenkaan enää riitä varmistamaan nykyisiä valmiusvaatimuksia odottamattomien tilanteiden varalta. Erikoissairaanhoidon osastohoito asettaa yhä suurempia vaatimuksia laajalle moniammatilliselle valmiudelle mukaan lukien anestesia- ja erikoisvarusteiden saatavuus kaikkina vuorokaudenaikoina etenkin lasten ja nuorten hoidossa. Samalla Pietarsaaren lastenpoliklinikka on aliresursoitu ja jonot ylittävät ajoittain hoitotakuun määräajat.

Yksikkö on Suomen ainoa lastenosasto, joka ei sijaitse keskus- tai yliopistosairaalassa. Lastenosaston toimintaedellytyksistä on käyty tiivistä keskustelua STM:n ja Valviran kanssa. Olemme tehneet omavalvontailmoituksen aluehallintovirastolle, ja osastolle on myös tehty reaktiivinen tarkastuskäynti. Lisäksi olemme pyytäneet asiantuntijalausannon HUS:n lasten ja nuorten sairauksien toimialajohtajalta Jari Petäjältä (liite). Sisäisellä tarkastuskäynnillä ilmeni, että osaston henkilöstö on osaavaa, hoidosta saatava potilaspalautte on erittäin myönteistä (NPS > 80-90), eikä vakavia riskitilanteita ole sattunut. Käytyjen keskustelujen ja asiantuntijalausuntojen perusteella on kuitenkin selvää, että nykytuotoinen toiminta täytyy lopettaa ja sen sijaan tarvitaan kunnollisia panostuksia avohoitotoiminnan kehittämiseen. Lastenosastoa ei siis ehdoteta suljettavaksi säästösyistä.

Osastotoiminnan lopettaminen ja sen sijaan paikallinen panostus päiväyksikköön, päiväajan päivystystoimintaan, polikliinisen toiminnan vahvistamiseen ja kotisairaalan kehittämiseen mahdollistaa useampien lasten ja nuorten hoitamisen olemassa olevin resurssein. Samalla ympärivuorokautinen hoito keskitetään keskussairaalaan, mikä täyttää vaatimukset ympärivuorokautisesta moniammatillisesta valmiudesta.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että Malmin lastenosaston ympärivuorokautinen toiminta lopetetaan suunnitellun joulusulun yhteydessä 22.12.2023. Pohjoisen alueen lasten ja nuorten sairaanhoidon toimintaa kehitetään päiväosaston, päiväajan päivystystoimintaan panostamisen, polikliinisen toiminnan vahvistamisen ja kotisairaalan kehittämisen kautta.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin ponsilisäyksellä.

Keskustelun aikana hallituksen jäsen Annica Haldin ehdotti seuraavaa pontta: Hallitus edellyttää viranhaltijoiden valmistelevan osastosulun siten, että nykyiset henkilöstö- ja toimintaresurssit voidaan käyttää jatkossa laajemmin alueen lasten ja nuorten hyväksi, ja että muutoksen jälkeen taloudelliset resurssit ovat vähintään nykyisellä tasolla. Näin ollen lasten ja nuorten sairaanhoidon palvelut ovat laajemmin saatavilla lapsille ja nuorille. Samalla hallitus edellyttää viranhaltijoita tuomaan hallitukselle vuoden 2024 aikana raportin toiminnan kehittämisestä.

Ponsiehdotusta kannattivat mm. jäsenet Willman, Lithén ja Rantala, ja se hyväksyttiin yksimielisesti.

Hallituksen jäsen David Pettersson ehdotti, että lastenosastoa ei suljeta ja että toimintaa kehitetään panostamalla päiväajan päivystystoimintaan, polikliinisen toiminnan vahvistamiseen ja kotisairaalan kehittämiseen. Ehdotus ei saanut kannatusta, joten se raukesi. David Pettersson ilmoitti eriävän mielipiteen pöytäkirjaan.

Pöytäkirjaan merkittiin, että toimialajohtaja Christian Palmberg osallistui asian käsittelyyn asiantuntijana Teamsin kautta.

Pöytäkirjaan merkittiin, että sektorijohtaja Pia-Maria Sjöström ilmoitti esteellisyydestä (palvelussuhdejäävi) ja poistui asian käsittelyn ajaksi.

Jakelu

Liitteet

Liite 2 Lausunto HUS käytänteistä lasten osastohoidon järjestelyissä

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma 2024 - Dialyysin ja ihotautien poliklinikan siirtäminen Kristiinankaupungista Närpiöön

Aluehallitus 20.11.2023 § 275

Valmistelija Christian Palmberg
Sofia Svartsjö
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Dialyysiosaston siirtämisestä Kristiinankaupungista Närpiöön on keskusteltu jo aiemmin Selkämeren sairaalan lakkauttamisen yhteydessä. Asia tuli uudelleen ajankohtaiseksi koronapandemian aikana, jolloin entinen eristyshuone otettiin muuhun käyttöön. Tämä on johtanut siihen, että eristystä tarvitsevat potilaat on kuljetettava Vaasaan dialyysihoitoon useita kertoja viikossa. Tilat ovat Kristiinankaupungissa melko hyvässä kunnossa, mutta henkilöstön rekrytoiminen hyvinvointialueen eteläiseen osaan, erityisesti Kristiinankaupunkiin, on haastavaa. Sairaanhoidaja huolehtii toiminnasta paikan päällä, mutta lääketieteellinen vastuu on Vaasan keskussairaalan munuaistautien poliklinikalla. Suurin osa lääkärikonsultaatioista voidaan tehdä puhelimitse Vaasaan, mutta fyysisten lääkäriresurssien saatavuus paikan päällä on epävarmaa, kun akuuteissa tilanteissa tarvitaan konsultaatiota. Dialyysiyksikössä on 5 paikkaa ja siellä voidaan hoitaa enintään 12 potilasta. Vakansseja on 5,5. Dialyysin lisäksi henkilöstö hoitaa myös ihotautien poliklinikan hajautettua toimintaa (noin 20 % työpanoksesta) ja henkilöstöllä on päivittäin 3–4 tuntia hoitotyöhön liittymättömiä työtehtäviä, joita tehdään, koska tukipalveluita ei ole saatavilla.

Närpiön terveyskeskus on suurempi yksikkö, jonka alueella on suurempi väestömäärä. Välimatka kaupunkien välillä on noin 25 kilometriä, mutta noin 10 prosentilla Kristiinankaupungin väestöstä on 40–60 kilometrin matka Närpiöön. Lukumäärältään hieman useammalla asukkaalla on Närpiön pohjoisosista yhtä pitkä matka Kristiinankaupunkiin. Potilasvirta on vaihdellut vuosien kuluessa, mutta tällä hetkellä noin 70 % potilaista on Närpiöstä. Myös kahtena edellisinä vuotena potilaita on ollut enemmän Närpiöstä kuin Kristiinankaupungista. Yksikkö saa tarvittaessa potilaita myös Korsnäsistä ja Kaskisista. Vain muutamia potilaita on tullut muilta alueilta, eivätkä muut hyvinvointialueet vaikuta olevan kiinnostuneita ostamaan palvelua. Henkilöstöresurssien yhteiskäytön vuoksi on eteläisen osan ihotautien poliklinikan sijaittava samassa kiinteistössä kuin dialyysi.

Närpiön terveyskeskuksessa on tehty mittava remontti ja siellä on vastikään korjattuja tiloja, joita hyvinvointialue jo vuokraa ja jotka sopisivat dialyysitoimintaan ja samalla myös ihotautien poliklinikalle. Muutto merkitsisi selkeää parannusta toimintaan potilasturvallisuuden parantuessa, kun sekä hoitajien että lääkäreiden saatavuus on parempi ja myös rekrytointi on todennäköisesti helpompaa. Lisäksi siellä on käytettävissä tarvittavat eristystilat ja tukipalvelut. Eteläisen alueen kotisairaala sijaitsee läheisissä tiloissa, mikä tuo lisää synergiaetua. Toimintaa voidaan kokonaisvaltaisesti parantaa samalla, kun henkilöstöresursseja käytetään tehokkaammin. Tämä on täysin strategian ja tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman linjauksen mukaista.

Muutoksen arvioidaan olevan alkuvaiheessa kustannusneutraali, vaikka se todennäköisesti säästää kuluissa. Siirtäminen perustuu lähinnä laadullisiin seikkoihin ja siihen, että useammat potilaat saavat hoitoa lähempänä. Kristiinankaupungin tilat jäävät tyhjiksi, jolloin vuokratuloja säästyy noin 100 000 euroa vuodessa. Hyvinvointialue maksaa tiloista vuokraa vuoden 2025 loppuun, mutta siirtymäkauden aikana vuokratulot voidaan saada maksettua valtion siirtymäkorvauksen avulla. Lisätiloja ei tarvitse vuokrata Närpiöstä, mutta joitakin muutostöitä tarvitaan ennen muuttamista, mikä todennäköisesti vaikuttaa vuokratasoon. Itse toiminnan siirtämisestä arvioidaan koituvan kuluja noin 1000 euroa..

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että hallitus päättää, että dialyysiyksikkö ja ihotautien poliklinikan hajautettu toiminta siirretään Kristiinankaupungista Närpiöön, kun tarvittavat tilat ovat valmistuneet.

Päätös:

Esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

ehdottaa,

- että aluehallitus käy keskustelun valmistelussa ehdotetuista palveluverkoston muutoksista.

- että aluehallitus toteaa, että yhteistoimintaneuvottelut ovat vielä kesken, minkä vuoksi hallitus tekee lopulliset päätökset palveluverkoston muutoksista ylimääräisessä kokouksessa 15.12.

Aluehallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Pöytäkirjaan merkittiin, että toimialajohtajat Christian Palmberg ja Sofia Svartsjö osallistuivat asian käsittelyyn Teamsin kautta.

Jakelu

Aluehallitus 15.12.2023 § 334
1473/06.00.00/2023

Valmistelija Palmberg Christian
Svartsjö Sofia
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Dialyysiosaston siirtämisestä Kristiinankaupungista Närpiöön on keskusteltu jo aiemmin Selkämeren sairaalan lakkauttamisen yhteydessä. Asia tuli uudelleen ajankohtaiseksi koronapandemian aikana, jolloin entinen eristyshuone otettiin muuhun käyttöön. Tämä on johtanut siihen, että eristystä tarvitsevat potilaat on kuljetettava Vaasaan dialyysihoitoon useita kertoja viikossa. Tilat ovat Kristiinankaupungissa melko hyvässä kunnossa, mutta henkilöstön rekrytoiminen hyvinvointialueen eteläiseen osaan, erityisesti Kristiinankaupunkiin, on haastavaa. Sairaanhoitaja huolehtii toiminnasta paikan päällä, mutta lääketieteellinen vastuu on Vaasan keskussairaalan munuaistautien poliklinikalla. Suurin osa lääkärikonsultaatioista voidaan tehdä puhelimitse Vaasaan, mutta fyysisten lääkäriresurssien saatavuus paikan päällä on epävarmaa, kun akuuteissa tilanteissa tarvitaan konsultaatiota. Dialyysiyksikössä on 5 paikkaa ja siellä voidaan hoitaa enintään 12 potilasta. Vakansseja on 5,5. Dialyysin lisäksi henkilöstö hoitaa myös ihotautien poliklinikan hajautettua toimintaa (noin 20 % työpanoksesta) ja henkilöstöllä on päivittäin 3–4 tuntia hoitotyöhön liittymättömiä työtehtäviä, joita tehdään, koska tukipalveluita ei ole saatavilla.

Närpiön terveyskeskus on suurempi yksikkö, jonka alueella on suurempi väestömäärä. Välimatka kaupunkien välillä on noin 25 kilometriä, mutta noin 10 prosentilla Kristiinankaupungin väestöstä on 40–60 kilometrin matka Närpiöön. Lukumäärältään hieman useammalla asukkaalla on Närpiön pohjoisosista yhtä pitkä matka Kristiinankaupunkiin. Potilasvirta on vaihdellut vuosien kuluessa, mutta tällä hetkellä noin 70 % potilaista on Närpiöstä. Myös kahtena edellisenä vuotena potilaita on ollut enemmän Närpiöstä kuin Kristiinankaupungista. Yksikkö saa tarvittaessa potilaita myös Korsnäsistä ja Kaskisista. Vain muutamia potilaita on tullut muilta alueilta, eivätkä muut

hyvinvointialueet vaikuta olevan kiinnostuneita ostamaan palvelua. Henkilöstöressurssien yhteiskäytön vuoksi on eteläisen osan ihotautien poliklinikan sijaittava samassa kiinteistössä kuin dialyysi.

Närpiön terveystalossa on tehty mittava remontti ja siellä on vastikään korjattuja tiloja, joita hyvinvointialue jo vuokraa ja jotka sopisivat dialyysitoimintaan ja samalla myös ihotautien poliklinikalle. Muutto merkitsisi selkeää parannusta toimintaan potilasturvallisuuden parantuessa, kun sekä hoitajien että lääkäreiden saatavuus on parempi ja myös rekrytointi on todennäköisesti helpompaa. Lisäksi siellä on käytettävissä tarvittavat eristystilat ja tukipalvelut. Eteläisen alueen kotisairaala sijaitsee läheisissä tiloissa, mikä tuo lisää synergiaetua. Toimintaa voidaan kokonaisvaltaisesti parantaa samalla, kun henkilöstöressursseja käytetään tehokkaammin. Tämä on täysin strategian ja tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman linjauksen mukaista.

Muutoksen arvioidaan olevan alkuvaiheessa kustannusneutraali, vaikka se todennäköisesti säästää kuluissa. Siirtäminen perustuu lähinnä laadullisiin seikkoihin ja siihen, että useammat potilaat saavat hoitoa lähempänä. Kristiinankaupungin tilat jäävät tyhjiksi, jolloin vuokratuloja säästyy noin 100 000 euroa vuodessa. Hyvinvointialue maksaa tiloista vuokraa vuoden 2025 loppuun, mutta siirtymäkauden aikana vuokratulot voidaan saada maksettua valtion siirtymäkorvauksen avulla. Lisätiloja ei tarvitse vuokrata Närpiöstä, mutta joitakin muutostöitä tarvitaan ennen muuttoa, mikä todennäköisesti vaikuttaa vuokratasoon. Itse toiminnan siirtämisestä arvioidaan koituvan kuluja noin 1000 euroa.

Sektorijohtaja, lapset, nuoret ja perheet Sjöström Pia-Maria

ehdottaa, että hallitus päättää, että dialyysiyksikkö ja ihotautien poliklinikan hajautettu toiminta siirretään Kristiinankaupungista Närpiöön, kun tarvittavat tilat ovat valmistuneet.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Keskustelun aikana hallituksen jäsen David Pettersson ehdotti, että dialyysiyksikön ja ihotautien poliklinikan toiminta jatkuu Kristiinankaupungissa. Ehdotus ei saanut kannatusta, joten se raukesi. David Pettersson ilmoitti eriävän mielipiteen pöytäkirjaan.

Merkittiin pöytäkirjaan, että toimialajohtaja Christian Palmberg ja Sofia Svartsjö osallistuivat asiantuntijoina asian käsittelyyn Teamsin kautta.

Tulevaisuus- ja sopeuttamishjelma 2024 – Muutos ruokapalveluissa asiakkailta, jotka saavat ateriapalvelun tukipalveluna

Aluehallitus 15.12.2023 § 335
1585/00.01.02.01/2023

Valmistelija Pellfolk Tony
Mylläri Kirsti
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Pohjanmaan hyvinvointialueen koti- ja asumispalveluiden kotipalveluiden tulosalue vastaa ikäihmisille kotiin annettavista palveluista. Yksi osa-alue on kotiateriat tukipalveluna, joka edellyttää arviointia asiakkaan tarpeesta ja sosiaalihuollon päätöstä. Kotiaterioita hyvinvointialueelle tuottaa kolme in-house-yhtiötä ja aterioiden ravitsemuksellinen sisältö noudattaa Vireyttä seniorivuosiin – ikääntyneiden ruokasuositusta. (THL- Ohjaus 4/2020)

Ruokasuosituksissa kotiaterialla tarkoitetaan yleensä yhtä päivän pääateriaa, jonka tulee ateriakokonaisuutena kattaa noin kolmannes päivän energian ja ravintoaineiden tarpeesta. Aterian tulee täyttää ravitsemuslaadun vähimmäisvaatimukset. Ateriakokonaisuuden energiasisältö on ruokailijan päivän energiatarpeen mukaan noin 400–600 kcal ja proteiinin määrä 25–30 grammaa. Laskettu ravintosisältö koostuu aterian kaikkien osien yhteen lasketusta sisällöstä. Ruokajuoman ja leipien proteiinipitoisuus on noin 7–10 g, ja se sisältyy ateriakokonaisuuteen. Ateriakokonaisuus tarkoittaa toimitettua kotiateriaa ja sen lisäksi asiakkaan itse hankkimia lisäkkeitä.

Nykytila:

Pohjanmaan hyvinvointialue on kartoittanut alueen kotiaterioiden sisällön, hinnoittelun ja kuljetustavan. Kaikki hyvinvointialueen hankkimat kotiateriat kuljetetaan asiakkaille lämpimänä viikon jokaisena päivänä.

Aterian sisältö vaihteli palveluntuottajittain:

Laajin sisältää: lounaan, salaatin, jälkiruoan juoman, leivän, levitteen

Suppein sisältää: lounaan ja jälkiruoan.

Ateriahinnat vaihtelevat 6,91–11,71 €:n välillä, keskiarvon ollessa 10,00 €.

Kuljetusmuotoina: kotihoidon kuljettamat ateriat, taksi, in-house-yhtiön kuljetuspalvelu.

Nykyinen toimintatapa on hintava johtuen valmistus-, pakkaus- ja kuljetusajasta. Aterian tulee pysyä yli +60-asteisena, ja se tulee toimittaa asiakkaalle 4 tunnin sisällä pakkaamisesta, käytännössä tämä tapahtuu klo 10.30–13.00 sekä siitä, että kaikki toistuvat seitsemänä päivänä viikossa. Aterioiden ravitsemuksellinen sisältö noudattaa Vireyttä seniorivuosiin – ikääntyneiden ruokasuositusta (THL- Ohjaus 4/2020).

Tulevaisuuden sopeuttamishjelman ja valtakunnallista trendiä myötäillen esitetään siirryttävän kotiaterioiden kylmätoimituksiin. Vireyttä seniorivuosiin – ikääntyneiden ruokasuosituksissa on myös huomioitu kylmänä toimitettavien aterioiden etuja, jotka ovat seuraavat:

- mikrobiologinen turvallisuus
- ekologisuus ja kustannustehokkuus, kun samalla kuljetuksella voidaan toimittaa usean päivän ateriat kerralla
- asiakas voi itse valita minkä ruoka-annoksen hän syö minä päivänä
- mahdollisuus syödä ruoka lämpimänä siihen aikaan, kun itse haluaa

- joustava kuljetusaikataulu, joka ei määritä ruokailuaikaa.

Ateriasisällöksi esitetään: lounas, lämmin vihannes ja keiton kanssa jälkiruoka.

Kuljetukset 2–3 kertaa viikossa, kuljetus ostopalveluna.

Uudessa mallissa kylmäkuljetettu ruoka tulee asiakkaan omien mieltymysten mukaisesti täydentää juomalla, leivällä ja halutessaan tuoreilla vihanneksilla.

Päätöksenteon jälkeen tulee ottaa huomioon palveluntuottajien tarve sopeuttaa oma toiminta muuttuneeseen tilanteeseen, kuljetussopimusten voimassaolo ja irtisanomisajat sekä mahdolliset uudet kuljetusten kilpailuttamiset, riittävä tiedottaminen asiakkaille ja aterioiden tilausprosessien sopeuttaminen uusiin toimitusajankohtiin.

Vaikutuksen arvioiminen

Ehdotus merkitsee paitsi säästöjä ruoka- ja kuljetuskuluissa, myös sitä, että kotihoidon työaika, joka joissakin kunnissa nykyisin käytetään lämpimän ruuan kuljettamiseen, voidaan sen sijaan käyttää asiakastyöhön. Kotihoidon voi tästä muutoksesta huolimatta olla tarpeen käydä kotikäynnillä joidenkin asiakkaiden luona, esimerkiksi antamassa lääkkeitä tai auttamassa asiakasta lämmittämään ruoka, jos asiakas ei siihen itse pysty. Suurimpia etuja ovat kustannusten pieneneminen, ympäristönäkökulmasta ajokilometrien väheneminen ja se, että asiakkaat saavat itse valita milloin ja mitä syövät.

Kotiaterian ateriahinnassa säästyisi n. 300 000 €/vuosi (JOS aterian hinta olisi n. 7 € kaikilla). Kuljetukset kotihoidon km säästö -> kotihoidon henkilökuntaa ajaa noin 600 000 km/vuosi ruoankuljetuksen yhteydessä.

Alerten kuljetus n. -180 000 €/vuosi.

Taksikuljetuksia -50 000 €/vuosi.

Hoitohenkilökunnan työtunteja, jotka menevät ruoan ajoon, noin 14 henkilötyövuotta -> voimme hoitaa enemmän asiakkaita kotihoidossa.

Omistajaohjausjaosto on 22.11.2023 saanut tietoa kolmen tukiyhtiön (TeeSe, Alerte ja Stöd Botnia Tuki) säästötoimista vuosina 2023–2024. Kaikki yhtiöt ovat jaostolle toimittamissaan raporteissa ilmoittaneet, että on mahdollista siirtyä kuljettamaan kylmiä ruoka-annoksia koteihin. Omistajaohjausjaosto edellyttää, että palveluja tarjotaan yhdenvertaisesti koko hyvinvointialueella. Tämän johdosta vaaditaan, että prosessit standardisoidaan myös kustannustehokkuuden optimoimiseksi. Jaosto tähdentää lisäksi, että on ryhdyttävä operatiivisiin toimenpiteisiin, jotka vapauttavat kotihoitohenkilöstön ruokakuljetuksista hoitotyön tekemiseen. Omistajaohjausjaoston pöytäkirjanote on liitteenä.

Sektorijohtaja, ikäihmiset Vähäkangas Pia

ehdottaa, että hallitus päättää, että asiakkaille, joille on myönnetty ateriapalvelu tukipalveluna, kuljetetaan kylmää ruokaa 2–3 kertaa viikossa sen sijaan, että heille viedään lämmin ruoka seitsemänä päivänä viikossa, ja että ateriapalvelu sisältää lounaan siihen kuuluvine ”lämpimine” vihanneksineen ja että keittolounaaseen sisältyy jälkiruoka.

Asianomaiselle toimialajohtajalle ja palvelupäällikölle annetaan valtuudet neuvotella in-house-yhtiöiden kanssa niin, että toimintamalli voidaan panna täytäntöön niin pian kuin mahdollista. Sopimukset solmitaan ja allekirjoitetaan hyvinvointialueen hankintavaltuuksien mukaisesti.

Päätös:

Asia palautettiin äänestyksen jälkeen.

Hallitus sai aluksi esittelyn asiasta.

Merkittiin pöytäkirjaan, että toimialajohtaja Tony Pellfolk ja palvelupäällikkö Kirsti Mylläri osallistuivat esittelyyn asiantuntijan roolissa.

Esittelyn jälkeen kokous keskeytettiin klo 11.30–12.00 lounaan ajaksi.

Hallituksen jäsen Rainer Bystedt ehdotti keskustelun aikana, että asia palautetaan jatkovalmisteluun niin, että hallitus saa lisätietoa muun muassa kuljetuksista ja säästösummasta kokonaisuudessaan. Asia tuodaan käsiteltäväksi vuoden 2024 ensimmäiseen kokoukseen, ja talousarvioon merkitty säästösumma säilyy ennallaan. Ehdotusta asian palauttamisesta kannattivat jäsenet Sjökvist ja Lithén. Jäsenet Katja Rajala ja David Pettersson kannattivat asian käsittelyn jatkamista. Asia palautetaan valmisteluun, sillä äänestystulos oli 6 kyllä-ääntä ja 7 ei-ääntä (äänestysluettelo on ohessa).

Hallituksen jäsen David Pettersson ehdotti seuraavaa pontta: Pohjanmaan hyvinvointialueen hallitus alkaa tilata kokouksiinsa samaa ruokaa kuin asiakkaillemme jaettava ruoka. Ponsi ei saanut kannatusta, joten se raukesi.

Jakelu

Liitteet

Liite 3 Pöytäkirjanote § 82 In-house-yhtiöiden ruoka- ja puhdistuspalveluiden säästövelvoitteen toteutumisen seuranta

Liite 4 Äänestys § 335

Tulevaisuus ja sopeuttamishjelma 2024 - Voimakas panostus avoimiin ja puoliavoimiin hoitomuotoihin

Aluehallitus 20.11.2023 § 278

Valmistelija Vähäkangas Pia
Palmberg Christian
Pellfolk Tony
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Tulevaisuus- ja sopeuttamishjelman (2023–2026) mukaisesti pyritään vastaamaan väestön tarpeisiin henkilöstöpulasta ja vähenevästä rahoituksesta huolimatta. Vuodelle 2024 ehdotettujen säästötoimenpiteiden toteuttamisen edellytyksenä on se, että syksyllä 2023 päätetyt panostustoimenpiteet toteutuvat suunnitelman mukaisesti.

Voimakas panostus avoimiin ja puoliavoimiin hoitomuotoihin – toteutuneet toimenpiteet 2023

Kotisairaaloitinnan laajentaminen ja tehostetun kotikuntoutuksen käyttöönotto edistävät sairaalasta kotiutumista. Liikkuvan päivystyspalvelun käyttöönotto vähentää päivystykseen tulemisen tarvetta. Palveluihin ohjautumisen Scrum-toimenpiteet ovat edellytys sille, että pitkällä tähtäimellä voidaan vähentää yleislääketieteen osastoilla asumispalveluja odottavien potilaiden määrää. Yleislääketieteen osastoilla on keskimäärin noin 70 potilasta (2023), jotka odottavat ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa. Toisaalta ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on RAI-tiedon perusteella vajaa 100 henkilöä, jotka hyötyisivät toisen tyyppisestä asumismuodosta.

Hallituksen päätöksen (28.08.2023/§ 206) mukaisesti on toteutettu erikoissairaanhoidon vuodepaikkojen vähentäminen sekä erityisgeriatrian ja vaativan kuntoutusosaston integraatio. Päätökseen sisältyi myös ympärivuorokautisten palveluasumispaikkojen vähentäminen koti- ja asumispalveluissa. Kaksi yksikköä muutetaan välimuotoisen asumisen paikoiksi ja 18 pysyvää palveluasumispaikkaa muutetaan intervallihoitopaikoiksi. Toven tuvan ja Mariakodin yhdistäminen on toteutettu. Ne kaksi yksikköä, jotka muutetaan välimuotoisen asumisen yksiköiksi, eivät ole vielä toteutuneet kokonaisuudessaan. Intervallihoitopaikkojen muuttaminen eteläisellä alueella ei ole toteutunut lukuun ottamatta muutamia paikkoja, joita on voitu ottaa käyttöön intervallihoitoasiakkaille. Tavoitteena on, että muutokset voidaan toteuttaa ensi vuoden heinäkuun alkuun mennessä.

Jo tehtyjen päätösten mukaan hyvinvointialueella on 1855 ympärivuorokautista palveluasumispaikkaa mukaan lukien ulkoiset ostopalvelupaikat ja pois lukien intervallihoitopaikat. Alla olevassa taulukossa on nähtävillä paikkamäärät suhteessa tavoitteeseen yli 75-vuotiaiden määrästä vuonna 2025.

	24/7 pl/p	>75 år/v	%	intervalli	%
Eteläinen; Kaskinen, Kristiinankaupunki, Närpiö, Maalahti, Korsnäs	346	4385	7,9	22	0,5
Keskinen; Vaasa, Laihia, Mustasaari, Vöyri	945	11997	7,9	52	0,4
Pohjoinen; Pietarsaari, Pedersöre, Luoto, Uusikaarlepyy, Kruunupyö	564	6551	8,6	30	0,5

Voimakas panostus avoimiin ja puoliavoimiin hoitomuotoihin -suunnitelma 2024

Vuoden 2024 sopeuttamistoimet ehdotetaan muuttavan sairaalapalveluiden sekä koti- ja asumispalveluiden palvelutuotannon palveluverkkoa. Tarkoituksenmukainen palveluihin ohjautuminen ja kuntoutumisen mahdollistaminen ovat edellytyksiä kyseisille sopeuttamistoimille. Nämä toiminnot sijoittuvat asiakas- ja resurssikeskuksen sekä kuntoutuksen toimialoille. Ikäihmisten palvelukokonaisuuden palveluprosessit tunnuslukuineen muodostavat perustan avoimien ja puoliavoimien hoitomuotojen toteutumisen seurantaan ja arviointiin.

Sairaalapalvelut

Pohjoisella alueella viidestä osastosta tulee neljä

Pietarsaaren Malmilla toimii kolme yleislääketieteen osastoa (B:1-3, 60 paikkaa) ja vaativan kuntoutuksen osasto (H2, 17 paikkaa). Uudessakaarlepyyssä on lisäksi yksi yleislääketieteen osasto (21 paikkaa). Osastoilla on erilaiset profiilit ja hoitoajoissa on vaihtelua. Tehostetun kotikuntoutuksen toiminnan alkaminen ajatellaan tulevaisuudessa vähentävän osastokuntoutuksen tarvetta. Mikäli vaativan kuntoutuksen osasto siirtyy lähelle yleislääketieteen osastoja, on mahdollista edistää osastojen välistä sisällöllistä integraatiota kuten myös tilojen yhteiskäyttöä. Muutoksen toteuttaminen edellyttää lisäksi kotisairaalan palvelujen käytön tehostamista ja sitä, että erikoissairaanhoidosta voidaan kotiuttaa potilaita suoraan ja siten vähentää jatkohoidon tarvetta yleislääketieteen osastoilla. Lisäksi osastoilla ei tule olla säännönmukaisesti ympärivuorokautista palveluasumista odottavia potilaita.

Ehdotus: Yleislääketieteen osastot sulautuvat yhteen, niin että kolmesta Pietarsaaren YLE osastosta muodostuu kaksi osastoa ja entisen YLE osasto 3:n tiloihin siirtyy vaativa kuntoutusosasto viimeistään 1.3.2024. Vaativan kuntoutusosaston tilat (H2) jäävät tyhjäksi ja ovat käytettävissä muuhun mahdolliseen toimintaan jatkossa. Muutos vähentää yhteensä 10 hoitopaikkaa, eli vähemmän kuin suljettavien paikkojen määrä on laskennallisesti. Hoitohenkilöstön tarve vähenee 12 hoitajaresurssilla ja 0,5 sihteeriresurssilla. Muutoksen kokonaissäästö arvioidaan olevan maksimissaan 1,485 M€ vuonna 2024.

Lastenosasto Pietarsaaressa

Terveystieteiden muuttuessa 2018 hävisi se mahdollisuus, että pienillä sairaaloilla olisi ympärivuorokautinen päivystys erikoissairaanhoidossa. Tässä yhteydessä Malmin sairaalan lastenosasto muutti pienempiin tiloihin ja paikkamäärä väheni neljään. Tilateknisistä syistä käytettävissä on usein vain kolme paikkaa. Käyttöaste vaihtelee vuoden mittaan, mutta osastolla on ollut hoidossa keskimäärin kaksi lasta. Lastenlääkäri ja osaston sairaalalääkäri kiertävät osastolla kaikkina päivinä ja heihin saa tarvittaessa yhteyden virka-aikana sekä viikonloppuisin klo 9–16. Muina aikoina henkilöstö voi konsultoida päivystyksen lääkäriä tai puhelimitse VKS:n lastenpäivystystä. Osasto tekee tiivistä yhteistyötä päivystyksen kanssa. Osastolla hoidetaan potilaita, joilla on erilaisia hoitotarpeita, mukaan lukien psyykkiset ja sosiaaliset syyt. Osasto tekee yhteistyötä myös syömishäiriökliniikka Fredrikan kanssa niin, että potilaat, joita hoidetaan päiväosastolla tietyn ajan, voivat saada ilta-aikaan, öisin ja viikonloppuisin hoitoa osastolla. Koska kaikkina vuorokauden aikoina ei ole saatavilla erikoislääkärin palveluita, osastolla ei pystytä hoitamaan vaikeasti sairaita lapsia ja siksi on huolellisesti arvioitava tapauskohtaisesti, mitkä potilaat tarvitsevat hoitoa keskussairaalassa.

Toiminta on näin pienessä yksikössä haavoittuvaista, ja yksikön käytössä on suhteettoman suuret henkilöstöresurssit osastolla hoidettavien lasten määrään suhteutettuna, mikä

kuitenkin on välttämätöntä, kun toiminta on käynnissä 24/7. Samaan aikaan on Pietarsaaren lastentautien poliklinikka aliresursoitu, ja jonot ajoittain pidemmät kuin hoitotakuu edellyttää. Useampi lapsi ja nuori voitaisiin hoitaa olemassa olevilla resursseilla ja harvempi tarvitsisi ympärivuorokautista hoitoa, jos sovellettaisiin konseptia, jossa 24/7-osasto suljetaan ja sen sijaan panostetaan päiväosastoon, päiväaikaiseen päivystystoimintaan, polikliinisen toiminnan vahvistamiseen ja kotisairaalan kehittämiseen huomioiden myös yhteistyö sosiaalihuollon ja psykiatrian kanssa. Tämän arvioidaan tuottavan taloudellisia säästöjä alla olevan taulukon mukaisesti, vaikka suurin osa niistä, jotka jatkossa tarvitsevat ympärivuorokautista hoitoa, hoidettaisiin hyvinvointialueen ulkopuolella olevassa sairaalassa. Kun päiväaikaisen toiminnan kehittämiseen panostetaan, vähenee ympärivuorokautisen hoidon tarve.

Lastenosaston henkilöstön kanssa on käyty keskusteluita. Henkilöstöllä on useita rakentavia ajatuksia siitä, miten lasten, nuorten ja perheiden avoimia ja puoliavoimia hoitomuotoja voidaan kehittää pohjoisella alueella. Myös Fredrika-klinikan henkilöstöllä on ehdotuksia vaihtoehtoisista yhteistyökumppaneista, mikäli lastenosasto suljetaan. Henkilöstön kanssa käydyssä keskustelussa 7.11.2023 oli enemmistö sitä mieltä, että osaston sulkeminen on kaikesta huolimatta oikea päätös.

	Vaikutus 2024 (10 kk)	Vaikutus vuositasolla
Lastenosasto suljetaan 1.3.2024, yksikön kustannussäästö	-691 000,00	-829 000,00
Kustannusten nousu ostopalveluissa, jos 50 % saa hoitoa Soitesta	339 000,00	407 000,00
Nettosäästö	-352 000,00	-422 000,00

	Vaikutus 2024 (10 kk)	Vaikutus vuositasolla
Lastenosasto suljetaan 1.3.2024, yksikön kustannussäästö	-691 000,00	-829 000,00
Kustannusten nousu ostopalveluissa, jos 90 % saa hoitoa Soitesta	610 000,00	732 000,00
Nettosäästö	-81 000,00	-97 000,00

Ehdotus: Malmin sairaalan lastenosaston ympärivuorokautinen toiminta päättyy viimeistään 28.2.2024. Lapsille ja nuorille suunnattua sairaanhoidon toimintaa kehitetään pohjoisella alueella panostamalla päiväosastoon ja päiväaikaiseen päivystystoimintaan, vahvistamalla polikliinistä toimintaa ja kehittämällä kotisairaala. Tätä varten siirretään henkilöstöresursseja 3–4 sairaanhoitajan verran sekä osaston lääkäriresurssi.

Yleislääketieteen osastojen paikkamäärien vähentäminen keskisellä alueella

Hyvinvointialueella toimii tällä hetkellä 13 omaa yleislääketieteen osastoa ja Selkämeren terveys (Pihlajalinna), joissa yhteensä 283 hoitopaikkaa. Osastojen paikkamäärät vaihtelevat. Keskimääräinen käyttöaste on 97,1 % ja keskimääräinen hoitoaika on 14,6 vrk. Osastojen suurimmat ikäryhmittäiset käyttäjät sijoittuvat 80-84 vuotiaiden ja 85-89 vuotiaiden ryhmiin. Verenkiertoelinten sairauksiin liittyviä diagnoosiluokkia on eniten. Suurin potilasvaihtuvuus on Pietarsaaren osastoilla 1-2 ja pienin vaihtuvuus on Vaasan alueen osastoilla. Mikäli yleislääketieteen osastolle sijoittuneelle henkilölle on tehty päätös siitä, että hän on oikeutettu ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ja paikkaa ei ole saatavissa eikä henkilö voi siirtyä kotiin, hän jää osastolle odottamaan asumispaikkaa. Paikkaa odottavia henkilöitä on osastoilla keskimäärin noin 70, kuluneen syksyn aikana jopa 84. Ikäihmisen näkökulmasta ei ole tarkoituksenmukaista, että hän odottaa asumispaikkaa yleislääketieteen osastoilla. Tähän voidaan ennaltaehkäisevästi vaikuttaa

mm. kotihoidon tehokkuutta lisäämällä ja kehittämällä palveluihin ohjautumisen prosesseja ja palveluketjuja.

Yleislääketieteen osastoilla pyritään profiloimaan toimintaa ja keskittämään palveluasumispaikkaa odottavia henkilöitä tietyille osastoille, jotta heidän tarpeisiinsa vastataan parhaalla mahdollisella tavalla. Kun asumispaikkaa odottavien määrä vähenee ennaltaehkäisevin toimin, on mahdollista vähentää yleislääketieteen osastopaikkoja. Osastojen profiloinnissa huomioidaan henkilöstöressurssien tarkoituksenmukainen käyttö ja annettavan palvelun taso ja kustannukset.

Koska yleislääketieteen osastojen paikkamäärästä on koko ajan noin neljännes (25 %) eiterveydenhoidollisista syistä osastolla olevien ihmisten käytössä, on loogista supistaa tarvittavien yleislääketieteen paikkojen määrää oikealle tasolle kysynnän mukaan. Tämän lisäksi ministeriöiden ohjeistuksen mukaan alueellamme on liikaa 24/7 tason hoitoa antavia paikkoja/yksiköitä niin yleislääketieteen kuin erikoissairaanhoidon puolella, jonka takia näihin paikkoihin nyt puututaan.

Ehdotus: Kaksi yleislääketieteen osastoa suljetaan viimeistään 30.6.2024 (osasto 2 Vaasassa, 18 paikkaa ja osasto Laihialla 10 paikkaa). Osasto 2 Vaasassa voidaan sulkea, koska sinne profiloidaan jo nyt hoivaa, ei terveydenhoitoa, tarvitsevia asiakkaita ja Vaasan yleislääketieteen osastot keskitetään tulevaisuudessa yhteen kerrokseen H-talossa. Laihian yleislääketieteen osasto on kooltaan pieni ja toiminnaltaan haasteellinen lähinnä henkilöstöressurssipulan ja potilasturvallisuuden takia (sairaanhoitajaa ei aina saatavilla) ja kustannustehokkuutta ajatellen. Vöyrillä sijaitsevan yleislääketieteen osaston paikkamäärät ehdotetaan vähenevän 20 paikasta 15 paikkaan 30.6.2024, jolloin nykyinen hoiva- profiili pysyy voimassa. Osasto ehdotetaan lakkautettavan viimeistään 31.12.2024, jolloin kotiin vietävät palvelut on saatu parannettua paremmin toimiviksi. Muutosprosessin aikana osastojen profiilit ovat nk. arviointiosastoja, millä saadaan säästöjä kevyemmän henkilökuntarakenteen kautta. Yleislääketieteen osastojen muutosten kokonaissäästön arvioidaan olevan 2,425 M€ vuonna 2024.

Erikoissairaanhoidon (ESH) paikkojen vähentäminen

ESH paikkoja vähennettiin tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman mukaisesti jo syksyllä 2023 25:n paikan verran Vaasan keskussairaалassa (6 KIR, 17 EriGeri ja 2 SIS). Toimenpiteen säästövaikutus oli suuri, koska kokonainen osasto suljettiin, kun kaksi osastoa sulautuivat yhdeksi (Vaativa kuntoutus ja EriGeri). Ehdotuksena on toinen paikkamäärien vähennys, jonka kustannusvaikutus on vähäinen. Toimintaprosesseja hiotaan edelleen. Ajatuksena on myös se, että tehostetun kotikuntoutuksen ja kotisairaalan avulla voidaan edistää kotiutumista myös erikoissairaanhoidosta tehokkaammin.

Ehdotus: Ehdotetaan erikoissairaanhoidon paikkojen vähennystä seuraavasti: 2 paikka per kirurginen (KIR) osasto (=6) ja 4 paikkaa yhteensä sisätaudit/neurologia (SIS/NEU) osastolta, sydänosastolta (Y1B) sekä veri- ja syöpäosastolta. Ehdotuksen toteutumisen edellytyksenä on se, että erikoissairaanhoidossa hoidetaan jatkossa vain erikoissairaanhoidoa tarvitsevia potilaita. Ylipaikka tilanteessa joudutaan helpommin turvautumaan suunniteltujen leikkausten perumiseen. Muutoksen kokonaissäästön arvioidaan olevan suhteellisen vähäinen. Paras kustannussäästö saavutetaan sulkemalla kokonainen osasto, se ei kuitenkin ole tällä hetkellä toiminnallisesti mahdollista.

Koti- ja asumispalvelut

Kotiin annettavat palvelut

Äärimmäisen tärkeä tekijä siinä, että hoito- ja palveluketjut ovat sujuvia ja toimivia, on tehokas ja toimiva kotihoito. Kotihoidolla on kuitenkin suuria haasteita henkilöstön saatavuudessa. Vuonna 2024 keskitytään sen vuoksi siihen, miten erilaisilla toimenpiteillä

voidaan lisätä niitä tuntimääriä, joita hoitohenkilöstö toteuttaa asiakastyönä. Kotihoitoa tehostetaan ja optimoidaan tehdyn nykytilanneanalyysin pohjalta, joka osoittaa, että käyntien suunnittelussa on tehostamispotentiaalia. Tehostaminen tarkoittaa sitä, että kotihoito pystyy suorittamaan enemmän kotikäyntejä. Ikätekniikan käyttöä lisätään merkittävästi, lääkerobottien määrää ehdotetaan lisättävän noin 200 robotista 400:aan robottiin ja etäkäyntiasiakkaiden määrää lisätään 100 asiakkaasta 400:aan asiakkaaseen. Nämä molemmat tekniikan muodot tarkoittavat sitä, että joitakin kotikäyntejä (esim. lääkkeenantokäyntejä) voidaan vähentää ja että seurantakäyntejä voidaan tehdä tehokkaasti etänä. Ateriapalvelu, kotiin annettavana tukipalveluna, toimii hyvinvointialueen alueilla eri tavoilla. Joissakin yksiköissä kotihoidon henkilöstö vie ruuan, toisissa ruuan kuljetus on hankittu ulkopuolelta. On arvioitu, että se tuntimäärä, joka vastaa kotihoidon henkilöstön ruuan kuljettamiseen käyttämää aikaa, vastaa 14 henkilötyövuotta.

Kotihoidon tehostaminen mahdollistaa tarkoituksenmukaisen kotiutuksen sairaalasta, tukee turvallista kotona asumista ja on edellytys sille, että palveluverkkoon suunnitellut muutokset voidaan toteuttaa.

Asuminen

Jotta pohjoinen alue saavuttaisi vuonna 2025 palvelustrategian tavoitteen (8 % ympärivuorokautisia palveluasumispaikkoja), ehdotetaan ostopalvelujen vähentämistä 22:lla ympärivuorokautisella palveluasumispaikalla pohjoisella alueella. Koska ulkoiset ympärivuorokautiset palveluasumispaikat ostetaan erityisesti pohjoisella alueella palveluseteleillä, merkitsee se sitä, että asiakkaiden valinnoilla on merkitystä siihen, miten paikkoja vähennetään. Ehdotuksella tasoitetaan ostettujen palveluasumispaikkojen kustannusten kasvua osittain.

Paikkamääriä ehdotetaan supistettavan Äldersron palvelukeskuksessa Kristiinankaupungissa neljällä ympärivuorokautisella palveluasumispaikalla. Välimuotoisen asumisen paikkoja halutaan lisätä seitsemällä. Äldersron valmistuu uusi siipi marraskuussa 2023. Hoitohenkilöstöä on tuloksetta yritetty rekrytoida, jotta uusi siipi voitaisiin avata. Ehdotetaan, että uutta siipeä käytetään välimuotoiseen asumiseen. Synergiaetuja on saavutettavissa, kun samassa kiinteistössä olisi ympärivuorokautista palveluasumista, välimuotoista asumista ja päivätoimintaa.

Ehdotus: Ehdotetaan, että ostopalveluja vähennetään ympärivuorokautisten palveluasumispaikkojen osalta (22 paikkaa) nykytilanteeseen verrattuna. Lisäksi ehdotetaan, että Äldersron palveluasumispaikkoja supistetaan neljällä (4) paikalla ja välimuotoisen asumisen paikkoja lisätään seitsemällä (7) niin, että Äldersron uuteen siipeen tulee yhteisöllistä asumista. Muutoksen odotetaan supistavan menoja 1,17 miljoonalla eurolla vuositason tasolla, kun ostopalvelun ympärivuorokautisia palveluasumispaikkoja vähennetään 22:lla kappaleella. Neljän palveluasumispaikan muuttamisesta seitsemäksi välimuotoisen asumisen paikaksi tulee säästöä 60 000 euroa vuositason tasolla.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus päättää, että

- Pietarsaaren alueella viidestä osastosta tulee neljä 1.3.2024 lähtien ehdotuksen mukaisesti
- lastenosasto suljetaan viimeistään 28.2.2024 ja että päiväosastoa sekä lasten kotisairaala vahvistetaan ehdotuksen mukaisesti
- keskisellä alueella suljetaan kaksi yleislääketieteen osastoa viimeistään 30.6.2024 (Laihia, 10 paikkaa ja osasto 2 Vaasassa, 18 paikkaa) ehdotuksen mukaisesti
- Vöyriellä sijaitsevan yleislääketieteen osaston 20 paikkaa muutetaan 15 paikkaiseksi

viimeistään 30.6. 2024 ja osasto suljetaan viimeistään 31.12.2024 ehdotuksen mukaisesti
- 10 erikoissairaanhoidon paikkaa suljetaan ehdotuksen mukaisesti
- ostettujen ympärivuorokautisten palveluasumispaikkojen määrää vähennetään 22 paikalla nykytilanteeseen verrattuna pohjoisella alueella
- Äldersron palveluasumispaikkoja vähennetään neljällä ja Äldersron uuteen siipeen avataan seitsemän yhteisöllisen asumisen paikkaa.

Päätös:

Esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

ehdottaa,

- että aluehallitus käy keskustelun valmistelussa ehdotetuista palveluverkoston muutoksista.
- että aluehallitus toteaa, että yhteistoimintaneuvottelut ovat vielä kesken, minkä vuoksi hallitus tekee lopulliset päätökset palveluverkoston muutoksista ylimääräisessä kokouksessa 15.12.

Aluehallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Pöytäkirjaan merkittiin, että hallituksen jäsen Rainer Bystedt ilmoitti esteellisyydestä (yhteisöjäävi) ja poistui asian käsittelyn ajaksi. Varajäsen Steven Frostdahl osallistui asian käsittelyyn Bystedtin sijasta.

Pöytäkirjaan merkittiin, että sektorijohtaja Pia-Maria Sjöström ilmoitti esteellisyydestä (palvelussuhdejäävi) ja poistui asian käsittelyn ajaksi.

Toimialajohtajat Christian Palmberg ja Tony Pellfolk sekä johtajaylilääkäri Peter Nieminen osallistuivat asian käsittelyyn Teamsin kautta.

Kokous keskeytettiin klo 13.20-13.30 väliseksi ajaksi.

Jakelu

Aluehallitus 15.12.2023 § 336
1476/00.01.02/2023

Valmistelija Vähäkangas Pia
Palmberg Christian
Pellfolk Tony
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman (2023–2026) mukaisesti pyritään vastaamaan väestön tarpeisiin henkilöstöpulasta ja vähenevästä rahoituksesta huolimatta. Vuodelle 2024 ehdotettujen säästötoimenpiteiden toteuttamisen edellytyksenä on se, että syksyllä 2023 päätetyt panostustoimenpiteet toteutuvat suunnitelman mukaisesti.

Voimakas panostus avoimiin ja puoliavoimiin hoitomuotoihin – toteutuneet toimenpiteet 2023

Kotisairaaloitumisen laajentaminen ja tehostetun kotikuntoutuksen käyttöönotto edistävät sairaalasta kotiutumista. Liikkuvan päivystyspalvelun käyttöönotto vähentää päivystykseen tulemisen tarvetta. Palveluihin ohjautumisen Scrum-toimenpiteet ovat edellytys sille, että

pitkällä tähtäimellä voidaan vähentää yleislääketieteen osastoilla asumispalveluja odottavien potilaiden määrää. Yleislääketieteen osastoilla on keskimäärin noin 70 potilasta (2023), jotka odottavat ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa. Toisaalta ympärivuorokautisessa palveluasumisessa on RAI-tiedon perusteella vajaa 100 henkilöä, jotka hyötyisivät toisen tyyppisestä asumismuodosta.

Hallituksen päätöksen (28.08.2023/§ 206) mukaisesti on toteutettu erikoissairaanhoidon vuodepaikkojen vähentäminen sekä erityisgeriatrian ja vaativan kuntoutusosaston integraatio. Päätökseen sisältyi myös ympärivuorokautisten palveluasumispaikkojen vähentäminen koti- ja asumispalveluissa. Kaksi yksikköä muutetaan välimuotoisen asumisen paikoiksi ja 18 pysyvää palveluasumispaikkaa muutetaan intervallihoitopaikoiksi. Toven tuvan ja Mariakodin yhdistäminen on toteutettu. Ne kaksi yksikköä, jotka muutetaan välimuotoisen asumisen yksiköiksi, eivät ole vielä toteutuneet kokonaisuudessaan. Intervallihoitopaikkojen muuttaminen eteläisellä alueella ei ole toteutunut lukuun ottamatta muutamia paikkoja, joita on voitu ottaa käyttöön intervallihoitoasiakkaille. Tavoitteena on, että muutokset voidaan toteuttaa ensi vuoden heinäkuun alkuun mennessä.

Jo tehtyjen päätösten mukaan hyvinvointialueella on 1855 ympärivuorokautista palveluasumispaikkaa mukaan lukien ulkoiset ostopalvelupaikat ja pois lukien intervallihoitopaikat. Alla olevassa taulukossa on nähtävillä paikkamäärät suhteessa tavoitteeseen yli 75-vuotiaiden määrästä vuonna 2025.

	24/7 pl/p	>75 år/v	%	intervalli	%
Eteläinen; Kaskinen, Kristiinankaupunki, Närpiö, Maalathi, Korsnäs	346	4385	7,9	22	0,5
Keskinen; Vaasa, Laihia, Mustasaari, Vöyri	945	11997	7,9	52	0,4
Pohjoinen; Pietarsaari, Pedersöre, Luoto, Uusikaarlepyy, Kruunupy	564	6551	8,6	30	0,5

Voimakas panostus avoimiin ja puoliavoimiin hoitomuotoihin -suunnitelma 2024

Vuoden 2024 sopeuttamistoimet ehdotetaan muuttavan sairaalapalveluiden sekä koti- ja asumispalveluiden palvelutuotannon palveluverkkoa. Tarkoituksenmukainen palveluihin ohjautuminen ja kuntoutumisen mahdollistaminen ovat edellytyksiä kyseisille sopeuttamistoimille. Nämä toiminnot sijoittuvat asiakas- ja resurssikeskuksen sekä kuntoutuksen toimialoille. Ikäihmisten palvelukokonaisuuden palveluprosessit tunnuslukuineen muodostavat perustan avoimien ja puoliavoimien hoitomuotojen toteutumisen seurantaan ja arviointiin.

Sairaalapalvelut

Pohjoisella alueella viidestä osastosta tulee neljä

Pietarsaaren Malmilla toimii kolme yleislääketieteen osastoa (B:1-3, 60 paikkaa) ja vaativan kuntoutuksen osasto (H2, 17 paikkaa). Uudessakaarlepyyssä on lisäksi yksi yleislääketieteen osasto (21 paikkaa). Osastoilla on erilaiset profiilit ja hoitoajoissa on vaihtelua. Tehostetun kotikuntoutuksen toiminnan alkaminen ajatellaan tulevaisuudessa vähentävän osastokuntoutuksen tarvetta. Mikäli vaativan kuntoutuksen osasto siirtyy lähelle yleislääketieteen osastoja, on mahdollista edistää osastojen välistä sisällöllistä integraatiota kuten myös tilojen yhteiskäyttöä. Muutoksen toteuttaminen edellyttää lisäksi kotisairaalan palvelujen käytön tehostamista ja sitä, että erikoissairaanhoidosta voidaan kotiuttaa potilaita suoraan ja siten vähentää jatkohoidon tarvetta yleislääketieteen

osastoilla. Lisäksi osastoilla ei tule olla säännönmukaisesti ympärivuorokautista palveluasumista odottavia potilaita.

Ehdotus: Yleislääketieteen osastot sulautuvat yhteen, niin että kolmesta Pietarsaaren YLE osastosta muodostuu kaksi osastoa ja entisen YLE osasto 3:n tiloihin siirtyy vaativa kuntoutusosasto viimeistään 1.3.2024. Vaativan kuntoutusosaston tilat (H2) jäävät tyhjäksi ja ovat käytettävissä muuhun mahdolliseen toimintaan jatkossa. Muutos vähentää yhteensä 10 hoitopaikkaa, eli vähemmän kuin suljettavien paikkojen määrä on laskennallisesti. Hoitohenkilöstön tarve vähenee 12 hoitajaresurssilla ja 0,5 sihteeriresurssilla. Muutoksen kokonaissäästö arvioidaan olevan maksimissaan 1,485 M€ vuonna 2024.

Yleislääketieteen osastojen paikkamäärien vähentäminen keskisellä alueella

Hyvinvointialueella toimii tällä hetkellä 13 omaa yleislääketieteen osastoa ja Selkämeren terveys (Pihlajalinna), joissa yhteensä 283 hoitopaikkaa. Osastojen paikkamäärät vaihtelevat. Keskimääräinen käyttöaste on 97,1 % ja keskimääräinen hoitoaika on 14,6 vrk. Osastojen suurimmat ikäryhmittäiset käyttäjät sijoittuvat 80-84 vuotiaiden ja 85-89 vuotiaiden ryhmiin. Verenkiertoelinten sairauksiin liittyviä diagnoosiluokkia on eniten. Suurin potilasvaihtuvuus on Pietarsaaren osastoilla 1-2 ja pienin vaihtuvuus on Vaasan alueen osastoilla. Mikäli yleislääketieteen osastolle sijoittuneelle henkilölle on tehty päätös siitä, että hän on oikeutettu ympärivuorokautiseen palveluasumiseen ja paikkaa ei ole saatavissa eikä henkilö voi siirtyä kotiin, hän jää osastolle odottamaan asumispaikkaa. Paikkaa odottavia henkilöitä on osastoilla keskimäärin noin 70, kuluneen syksyn aikana jopa 84. Ikäihmisen näkökulmasta ei ole tarkoituksenmukaista, että hän odottaa asumispaikkaa yleislääketieteen osastoilla. Tähän voidaan ennaltaehkäisevästi vaikuttaa mm. kotihoidon tehokkuutta lisäämällä ja kehittämällä palveluihin ohjautumisen prosesseja ja palveluketjuja.

Yleislääketieteen osastoilla pyritään profiloimaan toimintaa ja keskittämään palveluasumispaikkaa odottavia henkilöitä tietyille osastoille, jotta heidän tarpeisiinsa vastataan parhaalla mahdollisella tavalla. Kun asumispaikkaa odottavien määrä vähenee ennaltaehkäisevin toimin, on mahdollista vähentää yleislääketieteen osastopaikkoja. Osastojen profiloinnissa huomioidaan henkilöstöresurssien tarkoituksenmukainen käyttö ja annettavan palvelun taso ja kustannukset.

Koska yleislääketieteen osastojen paikkamäärästä on koko ajan noin neljännes (25 %) eiterveydenhoidollisista syistä osastolla olevien ihmisten käytössä, on loogista supistaa tarvittavien yleislääketieteen paikkojen määrää oikealle tasolle kysynnän mukaan. Tämän lisäksi ministeriöiden ohjeistuksen mukaan alueellamme on liikaa 24/7 tason hoitoa antavia paikkoja/yksiköitä niin yleislääketieteen kuin erikoissairaanhoidon puolella, jonka takia näihin paikkoihin nyt puututaan.

Ehdotus: Kaksi yleislääketieteen osastoa suljetaan viimeistään 30.6.2024 (osasto 2 Vaasassa, 18 paikkaa ja osasto Laihialla 10 paikkaa). Osasto 2 Vaasassa voidaan sulkea, koska sinne profiloidaan jo nyt hoivaa, ei terveydenhoitoa, tarvitsevia asiakkaita ja Vaasan yleislääketieteen osastot keskitetään tulevaisuudessa yhteen kerrokseen H-talossa. Laihian yleislääketieteen osasto on kooltaan pieni ja toiminnaltaan haasteellinen lähinnä henkilöstöresurssipulan ja potilasturvallisuuden takia (sairaanhoitajaa ei aina saatavilla) ja kustannustehokkuutta ajatellen. Väyryllä sijaitsevan yleislääketieteen osaston paikkamäärät ehdotetaan vähenevän 20 paikasta 15 paikkaan 30.6.2024, jolloin nykyinen hoiva- profiili pysyy voimassa. Muutosprosessin aikana osastojen profiilit ovat nk. arviointiosastoja, millä saadaan säästöjä kevyemmän henkilökuntarakenteen kautta. Yleislääketieteen osastojen muutosten kokonaissäästö arvioidaan olevan 2,425 M€ vuonna 2024.

Erikoissairaanhoidon (ESH) paikkojen vähentäminen

ESH paikkoja vähennettiin tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman mukaisesti jo syksyllä 2023 25:n paikan verran Vaasan keskussairaalassa (6 KIR, 17 EriGeri ja 2 SIS). Toimenpiteen säästövaikutus oli suuri, koska kokonainen osasto suljettiin, kun kaksi osastoa sulautuivat yhdeksi (Vaativa kuntoutus ja EriGeri). Ehdotuksena on toinen paikkamäärien vähennys, jonka kustannusvaikutus on vähäinen. Toimintaprosesseja hiotaan edelleen. Ajatuksena on myös se, että tehostetun kotikuntoutuksen ja kotisairaalan avulla voidaan edistää kotiutumista myös erikoissairaanhoidosta tehokkaammin.

Ehdotus: Ehdotetaan erikoissairaanhoidon paikkojen vähennystä seuraavasti: 2 paikka per kirurginen (KIR) osasto (=6) ja 4 paikkaa yhteensä sisätaudit/neurologia (SIS/NEU) osastolta, sydänosastolta (Y1B) sekä veri- ja syöpäosastolta. Ehdotuksen toteutumisen edellytyksenä on se, että erikoissairaanhoidossa hoidetaan jatkossa vain erikoissairaanhoidoa tarvitsevia potilaita. Ylipaikka tilanteessa joudutaan helpommin turvautumaan suunniteltujen leikkausten perumiseen. Muutoksen kokonaissäästön arvioidaan olevan suhteellisen vähäinen. Paras kustannussäästö saavutetaan sulkemalla kokonainen osasto, se ei kuitenkin ole tällä hetkellä toiminnallisesti mahdollista.

Koti- ja asumispalvelut

Kotiin annettavat palvelut

Äärimmäisen tärkeä tekijä siinä, että hoito- ja palveluketjut ovat sujuvia ja toimivia, on tehokas ja toimiva kotihoito. Kotihoidolla on kuitenkin suuria haasteita henkilöstön saatavuudessa. Vuonna 2024 keskitytään sen vuoksi siihen, miten erilaisilla toimenpiteillä voidaan lisätä niitä tuntimääriä, joita hoitohenkilöstö toteuttaa asiakastyönä. Kotihoitoa tehostetaan ja optimoidaan tehdyn nykytilanneanalyysin pohjalta, joka osoittaa, että käyntien suunnittelussa on tehostamispotentiaalia. Tehostaminen tarkoittaa sitä, että kotihoito pystyy suorittamaan enemmän kotikäyntejä. Ikätekniikan käyttöä lisätään merkittävästi, lääkerobottien määrää ehdotetaan lisättävän noin 200 robotista 400:aan robottiin ja etäkäyntiasiakkaiden määrää lisätään 100 asiakkaasta 400:aan asiakkaaseen. Nämä molemmat tekniikan muodot tarkoittavat sitä, että joitakin kotikäyntejä (esim. lääkkeenantokäyntejä) voidaan vähentää ja että seurantakäyntejä voidaan tehdä tehokkaasti etänä. Ateriapalvelu, kotiin annettavana tukipalveluna, toimii hyvinvointialueen alueilla eri tavoilla. Joissakin yksiköissä kotihoidon henkilöstö vie ruuan, toisissa ruuan kuljetus on hankittu ulkopuolelta. On arvioitu, että se tuntimäärä, joka vastaa kotihoidon henkilöstön ruuan kuljettamiseen käyttämää aikaa, vastaa 14 henkilötyövuotta.

Kotihoidon tehostaminen mahdollistaa tarkoituksenmukaisen kotiutuksen sairaalasta, tukee turvallista kotona asumista ja on edellytys sille, että palveluverkkoon suunnitellut muutokset voidaan toteuttaa.

Asuminen

Jotta pohjoinen alue saavuttaisi vuonna 2025 palvelustrategian tavoitteen (8 % ympärivuorokautisia palveluasumispaikkoja), ehdotetaan ostopalvelujen vähentämistä 22:lla ympärivuorokautisella palveluasumispaikalla pohjoisella alueella. Koska ulkoiset ympärivuorokautiset palveluasumispaikat ostetaan erityisesti pohjoisella alueella palveluseteleillä, merkitsee se sitä, että asiakkaiden valinnoilla on merkitystä siihen, miten paikkoja vähennetään. Ehdotuksella tasoitetaan ostettujen palveluasumispaikkojen kustannusten kasvua osittain.

Paikkamääriä ehdotetaan supistettavan Äldersron palvelukeskuksessa Kristiinankaupungissa neljällä ympärivuorokautisella palveluasumispaikalla. Välimuotoisen asumisen paikkoja halutaan lisätä seitsemällä. Äldersrohon valmistuu uusi siipi marraskuussa 2023. Hoitohenkilöstöä on tuloksetta yritetty rekrytoida, jotta uusi siipi

voitaisiin avata. Ehdotetaan, että uutta siipeä käytetään välimuotoiseen asumiseen. Synergiaetuja on saavutettavissa, kun samassa kiinteistössä olisi ympärivuorokautista palveluasumista, välimuotoista asumista ja päivätoimintaa.

Ehdotus: Ehdotetaan, että ostopalveluja vähennetään ympärivuorokautisten palveluasumispaikkojen osalta (22 paikkaa) nykytilanteeseen verrattuna. Lisäksi ehdotetaan, että Äldersron palveluasumispaikkoja supistetaan neljällä (4) paikalla ja välimuotoisen asumisen paikkoja lisätään seitsemällä (7) niin, että Äldersron uuteen siipeen tulee yhteisöllistä asumista. Muutoksen odotetaan supistavan menoja 1,17 miljoonalla eurolla vuositasolla, kun ostopalvelun ympärivuorokautisia palveluasumispaikkoja vähennetään 22:lla kappaleella. Neljän palveluasumispaikan muuttamisesta seitsemäksi välimuotoisen asumisen paikaksi tulee säästöä 60 000 euroa vuositasolla.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa, että hallitus päättää, että

- Pietarsaaren alueella viidestä osastosta tulee neljä 1.3.2024 lähtien ehdotuksen mukaisesti
- keskisellä alueella suljetaan kaksi yleislääketieteen osastoa viimeistään 30.6. 2024 (Laihia, 10 paikkaa ja osasto 2 Vaasassa, 18 paikkaa) ehdotuksen mukaisesti
- Vöyrillä sijaitsevan yleislääketieteen osaston 20 paikkaa muutetaan 15 paikkaiseksi viimeistään 30.6. 2024.
- 10 erikoissairaanhoidon paikkaa suljetaan ehdotuksen mukaisesti
- ostettujen ympärivuorokautisten palveluasumispaikkojen määrää vähennetään 22 paikalla nykytilanteeseen verrattuna pohjoisella alueella
- Äldersron palveluasumispaikkoja vähennetään neljällä ja Äldersron uuteen siipeen avataan seitsemän yhteisöllisen asumisen paikkaa.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin tekstilisäyksellä.

Keskustelun aikana hallituksen jäsen Mervi Rantala ehdotti, että Pietarsaaren alueen viisi osastoa säilytetään ja että ehdotuksesta poistetaan ostettujen ympärivuorokautisten palveluasumispaikkojen määrän vähentäminen 22 paikalla pohjoisella alueella. Ehdotusta kannattivat jäsenet Karppi ja Petterson. Äänestyksen jälkeen valmistelun ehdotus voitti 8 jaa-äänellä, ei-ääniä oli 4 (Rantalan ehdotus).

Sen jälkeen hallituksen jäsen Päivi Karppi ehdotti, että ehdotuksesta poistetaan kymmenen yleislääketieteen paikan vähentäminen Laihialta. Ehdotusta kannatti jäsen Petterson. Äänestyksen jälkeen valmistelun ehdotus voitti 9 jaa-äänellä, ei-ääniä oli 3. Äänestysluettelo liitteenä.

Hallituksen jäsen Katja Rajala ehdotti päätökseen seuraavaa tekstilisäystä:

Laihian yleislääketieteen 10-paikkaisen osaston toimintaa seurataan 30.6.2024 saakka henkilöstön saatavuuden, potilasturvallisuuden, käyttöasteen ja asiakkaan kielellisten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta. Tänä aikana selvitetään myös suomenkielisen yhteisöllisen asumisen mahdollisuuksien kehittämistä Laihialla. Tämän jälkeen arvioidaan lopettamis päätös uudelleen.

Pöytäkirjaan merkittiin, että toimialajohtajat Tony Pellfolk ja Christian Palmberg (Teamsin kautta) osallistuivat asian käsittelyyn asiantuntijoina.

Jakelu

Liitteet

Liite 5 Vaikutusarvioinnit -liite

Liite 6 Äänestys § 336 / 1

Liite 7 Äänestys § 336 / 2

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma 2024 - Sosiaali- ja terveystieteiden, kuntoutuksen ja psykososiaalisten palvelujen toimialat

Aluehallitus 20.11.2023 § 279

Valmistelija Penttinen Erkki
Svartsjö Sofia
Kotanen Heidi
Hyvärinen Kosti
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihe), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman painopiste on ehkäisevissä palveluissa, hyvässä moniammatillisessa palveluohjauksessa ja mahdollisuudessa saada digitaalisia palveluja silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Sosiaali- ja terveystieteiden ja hyvinvointiasemien palvelujen sisältö profiloituu paikallisten hoito- ja palvelutarpeiden perusteella. Suuremmilla paikkakunnilla on sekä terveydenhuoltopalvelujen että perhekeskustoiminnan osalta laajempi palvelutarjonta fyysisenä toimintana, kun taas digitaaliset palvelut palvelevat luonnollisesti yhdenvertaisesti koko aluetta.

Ehkäiseviin panostuksiin sisältyy seniorineuvonnan ja perhekeskustoiminnan lisääminen. Perhekeskus käsittelee hyvinvointialueen omat lasten ja nuorten palvelut täydennettynä muiden toimijoiden palveluilla.

Peruspalvelujen vahvistaminen näkyy Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmassa selkeästi lasten, nuorten ja perheiden palveluja tarjoavien sosiaalihuollon yksiköiden resurssien lisääntymisenä. Taloudellisista edellytyksistä ja säästövaatimuksista selviytymiseksi ohjelmassa tarkastellaan kriittisesti ostopalvelujen käyttöä.

Yhtenä tavoitteena on omien lastensuojeluyksiköiden käytön lisääminen, uusien tilojen suunnittelu ja ostettujen sijoitusten vähentäminen. Tehostetun perhetyön lisääminen tukee lastensuojelua, ja kevyempiin palvelumuotoihin panostamisen odotetaan pitkällä aikavälillä vähentävän lastensuojelutarvetta.

Useita tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman mukaisia toimintaan liittyviä toimenpiteitä on jo aloitettu. Muita meneillään olevia toimia, joiden tarkoituksena on niin ikään parantaa hoidon saatavuutta ja edistää siten pyrkimystämme selviytyä hoitotakuusta, ovat mm.

- useiden yksiköiden osallistuminen Hyvä vastaanotto -valmennukseen ja saatavuuden parantamiseen liittyvään koulutukseen
- toiminnan kehittäminen sosiaali- ja terveystieteiden moniammatillisen vastaanoton vahvistamiseksi
- suun terveydenhuollon jononpurku palvelusetelien avulla (suunnitteilla myös muussa perusterveydenhuollossa)
- Työote-mallin laajentamisen jatkaminen ja työnjaon läpikäynti toimialoilla ajan vapauttamiseksi vastaanottoa varten
- työskentely kaksinkertaisen diagnostiikan vähentämiseksi laboratoriotuotannossa
- tehokkaammat työprosessit lasten terapiapalveluissa ja asiakkaiden oikeanlainen ohjaus Kelan tukemiin toimenpiteisiin vaativassa lääkinnällisessä kuntoutuksessa
- ostopalvelusopimusten uudelleen neuvottelun jatkaminen

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmassa asetettujen säästötavoitteiden saavuttaminen vaatii sosiaali- ja terveydenhuollossa useita samanaikaisia muutoksia. Ehdotettuja

toimenpiteitä kuvataan tarkemmin liitteissä. Muutoksista on laadittu vaikutusten ennakoarvioinnit, jotka ovat myös liitteenä.

Sosiaali- ja terveystieteiden toimiala

• Fimlabin laboratorionäytteenoton palveluverkko, liite

Laboratoriotoiminnassa säästöjä voidaan tehdä monella tavalla: voimme vähentää ylidiagnostiikkaa, saada klinikoiden käyttöön jo otetut näytevastaukset, tasoittaa näytteenottoa osastoilla, keskittää analytiikkaa, vähentää pika-analytiikkaa jne. Kaikilla näillä osa-alueilla tehdään säästötoimenpiteitä, jotka näkyvät vuoden 2024 talousarviossa.

Fimlab on ehdottanut seuraavia supistuksia näytteenoton palveluverkkoon, jossa näytteenottopisteitä suljetaan seuraavasti:

- Osastonäytteenotto 2–3 kertaa viikossa yleislääketieteen osastoilla Tammikaivon alueella, kunnes ne ovat muuttaneet H-taloon.
- Näytteenotto lopetetaan seuraavissa kylissä: Helsingby, Koivulahti, Sulva, Raippaluoto.
- Näytteenotto lopetetaan seuraavilla hyvinvointiasemilla: Pännäinen, Ähtävä, Luoto, Purmo.
- Näytteenotto Vöyrin ja Vähänkyrön hyvinvointiasemilla lopetetaan.
- Näytteenotto Korsnäsin hyvinvointiasemalla lopetetaan.
- Näytteenotto Kruunupyyn hyvinvointiasemilla, vähemmän näytteenottopäiviä.

Näillä toimenpiteillä saadaan 365.000 €:n säästö.

Ehdotuksesta on keskusteltu johdon kanssa niissä toiminnoissa, joihin supistukset vaikuttavat, ja lisäksi on tehty yhteinen riskianalyysi Fimlabin kanssa.

• Opetushammashoitolan opetustoiminnan lopettaminen, liite x

Opetustoiminta aloitettiin vuonna 2008. Toiminnan tavoitteena oli muun muassa helpottaa hammaslääkäreiden rekrytointia alueelle. Vuosien varrella toiminta on johtanut vain muutamiin rekrytointeihin. Vaikka opetustoimintaa nyt esitetään lopetettavaksi, jatkuu muu toiminta hammashoitolassa entisellään. Suun terveydenhuollon pitkän aikavälin suunnitelmana on kaksi suurta yksikköä Vaasan alueella. Toinen niistä on jo olemassa ja toinen suunnitellaan ja toteutetaan taloustilanteen salliessa. Opetushammashoitolan lopettamisesta syntyy arviolta n. 155.000 €:n säästö.

• Gynekologian yksikköä, neurologian yksikköä ja toimenpideyksikköä koskevat muutokset Pietarsaaren erikoissairaanhoidossa

Koko toiminta tarkastetaan Tulevaisuus- ja sopeuttamishojelman edellyttämien taloudellisten säästöjen saavuttamiseksi.

Tässä vaiheessa on ehdotettu muutoksia, jotka toisaalta vähentävät kaksoishallintoa ja yhtenäistävät erikoisalojen prosesseja, ja toisaalta vahvistavat perusterveydenhuollon toimintaa. Tilankäyttöä keskitetään ja etävastaanottojen lisääminen mahdollistetaan. Sairaanhoitajatoiminnassa säilyy silmätautien, kirurgian ja medisiinisen alan osaaminen ja resurssi. Panostetaan sairaanhoitajien digiosaamiseen, jota tarvitaan digivastaanotoilla avustamisessa. Huomioon on otettu myös mahdollisesti jonkin verran lisääntyvä palvelujen osto läheiseltä hyvinvointialueelta. Yhdistyneiden erikoisalojen toiminnan tehostamiseksi on selvitetty seuraavia ehdotuksia.

- Pietarsaaren naistentautien ja äitiyspoliklinikasta tulee perusterveydenhuollon ehkäisyneuvola, jota vahvistetaan gynekologin lähivastaanotolla. Uudessa yksikössä voidaan tarjota ehkäisyneuvontaa, sukupuolitautilien selvittelyä ja hoitoa ja seksuaalineuvontaa, samalla äitiyspoliklinikan seulontaultraäänitutkimukset jatkuvat entiseen tapaan. Gynekologin vastaanottoa pidetään tarpeen mukaan Vaasasta käsin järjestettynä lähivastaanottona. Tulee voimaan 1.1.2024. Säästö 200.000 €.
- Malmin sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen toimenpideyksikön toiminta lopetetaan 31.12.2023. Suoritetut kirurgiset toimenpiteet ovat olleet enimmäkseen kaihileikkauksia, mutta osittain myös muita toimenpiteitä, joita on kuitenkin vähän. Kaihileikkauksia on tehnyt ostopalvelulääkäri ja toiminta on ollut kallista. Toiminta ehdotetaan siirrettävän Vaasan keskussairaalaan, koska sillä on kapasiteettia näiden toimenpiteiden suorittamiseen. Toimenpideyksikön käytössä on ollut suuret tilat, jotka täytyy nyt valmistella muuta Malmin kiinteistöön suunniteltua hoitotoimintaa varten. Toimenpideyksikkö on henkilöstön osalta kytköksissä kirurgian poliklinikkaan, jonka perusmiehitykseen muutoksella on vaikutusta. Toiminnan muutokset suunnitellaan niiden yksiköiden kanssa, joihin muutoksella on vaikutusta, lähinnä perusterveydenhuollon kanssa. Säästö 510.000 €.
- Pietarsaaren neurologian poliklinikka on haavoittuva yksikkö, ja toiminnan kannalta sen katsotaan hyötyvän yhdistymisestä keskussairaalan neurologian yksikköön. Neurologiresurssi on kokonaisuutena riittämätön hyvinvointialueen tarpeisiin nähden, joten niitä resursseja, jotka erikoisalalla on, on käytettävä koko alueen hyödyksi. Neurologin vastaanottoa voidaan pitää tulevaisuudessa lähivastaanottona tai etävastaanottona. Tulee voimaan 1.1.2024. Säästö 150.000 €.

Malmin sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen erikoissairaanhoidon vastaanotot sisältävät näiden toimenpiteiden jälkeenkin gynekologian ja neurologian lähivastaanoton täydennettynä muilla tiloissa nykyään toimivilla erikoisaloilla, muun muassa täyhystystoiminta jatkuu. Toimenpiteiden toteutuksessa painotetaan erityisesti muutosta tarvitsevien prosessien turvaamista potilaisiin ja henkilöstöön kohdistuvien kielteisten vaikutusten vähentämiseksi.

Kuntoutuksen toimiala, vammaispalvelut

Aikuisten asumispalvelut

Keväällä 2023 tehdyn palvelutarvekartoituksen perusteella vammaispalveluiden eri muotoisten asumispalvelujen tarpeessa on 150 uutta asiakasta seuraavien viiden vuoden aikana. Vaasan alueen kartoitus on valmistumassa marraskuun aikana.

1-9/2023 väliseltä ajalta aikana uusien asiakkaiden asumispalveluihin liittyen on solmittu sopimuksia yli miljoonan euron arvosta. Tavoitteena on hillitä vammaispalveluiden kustannusten nousua. Tähän toimenpiteenä on oman palvelutuotannon vahvistaminen ja asumisen ostopalveluiden kilpailuttaminen.

Vammaispalveluiden asumispalveluiden kilpailutuksen valmistelu on aloitettu syyskuussa 2023. Ilmoitus kilpailutuksesta julkaistaan marraskuun aikana. Tavoitteena on, että kilpailutus on valmis viimeistään maaliskuun alussa 2024. Kilpailutuksen avulla tavoitteena on saada yhteiset palvelun laadun kriteerit ja yhteiset sopimusehdot palveluntuottajien kanssa. Palveluluokat saadaan yhtenäisiksi ja palveluntuottajien kanssa on palveluluokkiin sovitut sopimushinnat.

Vaasaan (Vaasan seudulle) on tarve perustaa aikuisten asumispalveluyksikkö. Vuodelle 2024 on akuuttitarve asumisyksikköpaikoista. Jos pystymme tarjoamaan asumispaikkoja omana tuotantona, säästämme ostopalvelukuluissa. Vuositasolla kustannukset omana palveluna verrattuna ostopalveluun ovat 40 prosenttia halvemmat kustannukset. Vuoden 2024 aikana säästö ei toteudu täysimääräisenä, koska asumisyksikön toiminta käynnistyy portaittain palveluntarpeen tultua ajankohtaiseksi.

Uuteen asumisyksikköön tulisi viisi paikkaa. Soveltuva vuokratila on löytynyt ja tiloissa on mahdollisuus laajentaa toimintaa ja perustaa myös tarvittavat 1-2 kriisi- ja tutkimuspaikkaa, jotka korvaavat myös ostopalvelua sekä yhteisöllisen asumisen paikkoja.

Lasten lyhytaikainen huolenpito

Lasten lyhytaikaisen huolenpidon palveluihin on ollut jonoa eteläisellä ja keskisellä alueella. Tavoitteena on perustaa vuoden 2024 aikana uusi lyhytaikaisen huolenpidon yksikkö lapsille alueen eteläosaan. Yksiköstä tulisi n. kuusipaikkainen. Lyhytaikaisen huolenpidon palvelu on tärkeä tuki perheille.

Molemmat uudet palveluyksiköt on huomioitu vuoden 2024 talousarvioesityksessä, säästötavoitteet huomioiden.

Psykososiaaliset palvelut

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden ostopalveluiden vähentäminen toteutetaan siten, että oman toiminnan asumisyksiköiden paikat ovat koko ajan 100% käytössä. Kreivinkodin uudet vuokratilat tarjoavat yhteensä 15 asukkaan ympärivuorokautisen tehostetun asumisen. Tällä hetkellä paikoista on 8 täynnä. Ankaretin uudet tilat mahdollistavat 10+1 asiakkaan ympärivuorokautisen tehostetun asumisen. Muutto ei ole vielä tapahtunut ja menee vuoden lopulle. Tällä hetkellä asukkaita on 5.

Asiakkaat sijoitetaan asumisyksiköihin palvelun ja hoidon tarpeen arvioinnin ja asiakassuunitelman perusteella sosiaalihuoltolain mukaisilla päätöksillä. Jatkossa asiakkaan sijoitetaan lähtökohtaisesti omiin yksiköihin. Pyrimme myös kotiuttamaan asiakkaitamme ostopalveluista omaan toimintaan. Lisäksi otamme käyttöön asiakkaan toimintakyvyn arviointimittarin. Asumispalveluissa kehitetään tai otetaan käyttöön erilaisia kuntouttavia työmenetelmiä. Tavoitteena on kuntouttaa asiakkaita tehostetusta asumisesta tuettuun asumiseen ja yhteisölliseen asumiseen. Haluamme kuntouttaa asiakkaat toimintakykyisemmiksi ja palaamaan mahdollisimman itsenäiseen arkeen. Tämä työ tehdään moniammatillisesti eri toimialojen kanssa.

Laadimme kattavan päihdehuollon palvelujen kokonaissuunitelman, jonka tavoitteena on laadukkaiden päihdepalveluiden tarjoaminen pääsääntöisesti hyvinvointialueen omissa palvelu- ja hoitoyksikössä. Pääsääntöinen ruotsinkielisten asiakkaiden päihdekuntoutusyksikkö on Pixneklonikka, jonka toimintaa ja työmenetelmiä kehitetään osana päihdehuollon kokonaissuunitelmaa.

Erikoissairaanhoidon ja peruspalveluiden prosessit uudistetaan ja tehdään ne yhtenäisiksi kattaen koko hyvinvointialueen. Pääpaino on ennaltaehkäisevissä ja ensilinjan palveluissa. Erikoissairaanhoito pyritään pitämään mahdollisimman lyhytaikaisena, mutta tehokkaana hoitona asiakkaan mielenterveydellistä ongelmaan hoidettaessa. Varmistetaan asiakkaan palvelu- ja hoitoketju yhteistyössä muiden toimialojen sekä yhdistysten ja yksityisen sektorin kanssa.

Sektorijohtaja, työkäiset Penttinen Erkki

Valtuuston hyväksymän Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman perusteella ehdotetaan, että hallitus hyväksyy sosiaali- ja terveyskeskuksen, kuntoutuksen ja psykososiaalisten toimialojen fyysistä palveluverkostoa koskevat toimenpiteet sekä edellä ja liitteissä kuvatut kehittämissuunnitelmat ja -toimenpiteet.

Päätös:

Esittelijä muutti päätösehdotustaan seuraavasti:

ehdottaa,

- että aluehallitus käy keskustelun valmistelussa ehdotetuista palveluverkoston muutoksista.

- että aluehallitus toteaa, että yhteistoimintaneuvottelut ovat vielä kesken, minkä vuoksi hallitus tekee lopulliset päätökset palveluverkoston muutoksista ylimääräisessä kokouksessa 15.12.

Aluehallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Pöytäkirjaan merkittiin, että toimialajohtajat Heidi Kotanen, Kosti Hyvärinen ja Sofia Svartsjö osallistuivat asian käsittelyyn Teamsin kautta.

Jakelu

Aluehallitus 15.12.2023 § 337
1480/00.01.02/2023

Valmistelija Penttinen Erkki
Svartsjö Sofia
Kotanen Heidi
Hyvärinen Kosti
Lisätietoja: puhelinnumero: 06 218 1111 (vaihde), etunimi.sukunimi@ovph.fi

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman painopiste on ehkäisevissä palveluissa, hyvässä moniammatillisessa palveluohjauksessa ja mahdollisuudessa saada digitaalisia palveluja silloin, kun se on tarkoituksenmukaista. Sosiaali- ja terveyskeskusten ja hyvinvointiasemien palvelujen sisältö profiloidaan paikallisten hoito- ja palvelutarpeiden perusteella. Suuremmilla paikkakunnilla on sekä terveydenhuoltopalvelujen että perhekeskustoiminnan osalta laajempi palvelutarjonta fyysisenä toimintana, kun taas digitaaliset palvelut palvelevat luonnollisesti yhdenvertaisesti koko aluetta.

Ehkäiseviin panostuksiin sisältyy seniorineuvonnan ja perhekeskustoiminnan lisääminen. Perhekeskus käsittelee hyvinvointialueen omat lasten ja nuorten palvelut täydennettynä muiden toimijoiden palveluilla.

Peruspalvelujen vahvistaminen näkyy Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmassa selkeästi lasten, nuorten ja perheiden palveluja tarjoavien sosiaalihuollon yksikköjen resurssien lisääntymisenä. Taloudellisista edellytyksistä ja säästövaatimuksista selviytymiseksi ohjelmassa tarkastellaan kriittisesti ostopalvelujen käyttöä.

Yhtenä tavoitteena on omien lastensuojeluyksikköjen käytön lisääminen, uusien tilojen suunnittelu ja ostettujen sijoitusten vähentäminen. Tehostetun perhetyön lisääminen tukee lastensuojelua, ja kevyempiin palvelumuotoihin panostamisen odotetaan pitkällä aikavälillä vähentävän lastensuojelutarvetta.

Useita tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman mukaisia toimintaan liittyviä toimenpiteitä on jo aloitettu. Muita meneillään olevia toimia, joiden tarkoituksena on niin ikään parantaa hoidon saatavuutta ja edistää siten pyrkimystämme selviytyä hoitotakuusta, ovat mm.

- useiden yksikköjen osallistuminen Hyvä vastaanotto -valmennukseen ja saatavuuden parantamiseen liittyvään koulutukseen
- toiminnan kehittäminen sosiaali- ja terveyskeskusten moniammatillisen vastaanoton vahvistamiseksi
- suun terveydenhuollon jononpurku palvelusetelien avulla (suunnitteilla myös muussa perusterveydenhuollossa)
- Työote-mallin laajentamisen jatkaminen ja työnjaon läpikäynti toimialoilla ajan vapauttamiseksi vastaanottotoimintaa varten
- työskentely kaksinkertaisen diagnostiikan vähentämiseksi laboratoriotuiminnassa
- tehokkaammat työprosessit lasten terapiapalveluissa ja asiakkaiden oikeanlainen ohjaus Kelan tukemiin toimenpiteisiin vaativassa lääkinnällisessä kuntoutuksessa
- ostopalvelusopimusten uudelleen neuvottelun jatkaminen

Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelmassa asetettujen säästötavoitteiden saavuttaminen vaatii sosiaali- ja terveydenhuollossa useita samanaikaisia muutoksia. Ehdotettuja toimenpiteitä kuvataan tarkemmin liitteissä. Muutoksista on laadittu vaikutusten ennakoarvioinnit, jotka ovat myös liitteenä.

Sosiaali- ja terveyskeskuksen toimiala

• Fimlabin laboratorionäytteenoton palveluverkko, liite

Laboratoriotuiminnassa säästöjä voidaan tehdä monella tavalla: voimme vähentää ylidiagnostiikkaa, saada klinikoiden käyttöön jo otetut näytevastaukset, tasoittaa näytteenottoa osastoilla, keskittää analytiikkaa, vähentää pika-analytiikkaa jne. Kaikilla näillä osa-alueilla tehdään säästötoimenpiteitä, jotka näkyvät vuoden 2024 talousarviossa.

Fimlab on ehdottanut seuraavia supistuksia näytteenoton palveluverkkoon, jossa näytteenottopisteitä suljetaan seuraavasti:

- Osastonäytteenotto 2–3 kertaa viikossa yleislääketieteen osastoilla Tammikaivon alueella, kunnes ne ovat muuttaneet H-taloon.
- Näytteenotto lopetetaan seuraavissa kylissä: Helsingby, Koivulahti, Sulva, Raippaluoto.
- Näytteenotto lopetetaan seuraavilla hyvinvointiasemilla: Pännäinen, Ähtävä, Luoto, Purmo.
- Näytteenotto Vöyrin ja Vähänkyrön hyvinvointiasemilla lopetetaan.
- Näytteenotto Korsnäsin hyvinvointiasemalla lopetetaan.
- Näytteenotto Kruunupyyn hyvinvointiasemilla, vähemmän näytteenottopäiviä.

Näillä toimenpiteillä saadaan 365.000 €:n säästö.

Ehdotuksesta on keskusteltu johdon kanssa niissä toiminnoissa, joihin supistukset vaikuttavat, ja lisäksi on tehty yhteinen riskianalyysi Fimlabin kanssa.

• Opetushammashoitolan opetustoiminnan lopettaminen, liite x

Opetustoiminta aloitettiin vuonna 2008. Toiminnan tavoitteena oli muun muassa helpottaa hammaslääkäreiden rekrytointia alueelle. Vuosien varrella toiminta on johtanut vain muutamiin rekrytointeihin. Vaikka opetustoimintaa nyt esitetään lopetettavaksi, jatkuu muu toiminta hammashoitolassa entisellään. Suun terveydenhuollon pitkän aikavälin suunnitelmana on kaksi suurta yksikköä Vaasan alueella. Toinen niistä on jo olemassa ja

toinen suunnitellaan ja toteutetaan taloustilanteen salliessa. Opetushammashoitolan lopettamisesta syntyy arviolta n. 155.000 €:n säästö.

- **Gynekologian yksikköä, neurologian yksikköä ja toimenpideyksikköä koskevat muutokset Pietarsaaren erikoissairaanhoidossa**

Koko toiminta tarkastetaan Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman edellyttämien taloudellisten säästöjen saavuttamiseksi.

Tässä vaiheessa on ehdotettu muutoksia, jotka toisaalta vähentävät kaksoishallintoa ja yhtenäistävät erikoisalojen prosesseja, ja toisaalta vahvistavat perusterveydenhuollon toimintaa. Tilankäyttöä keskitetään ja etävastaanottojen lisääminen mahdollistetaan. Sairaanhoidajatoiminnassa säilyy silmätautien, kirurgian ja medisiinisen alan osaaminen ja resurssi. Panostetaan sairaanhoidajien digiosaamiseen, jota tarvitaan digivastaanotoilla avustamisessa. Huomioon on otettu myös mahdollisesti jonkin verran lisääntyvä palvelujen osto läheiseltä hyvinvointialueelta. Yhdistyneiden erikoisalojen toiminnan tehostamiseksi on selvitetty seuraavia ehdotuksia.

- Pietarsaaren naistentautien ja äitiyspoliklinikasta tulee perusterveydenhuollon ehkäisyneuvola, jota vahvistetaan gynekologin lähivastaanotolla. Uudessa yksikössä voidaan tarjota ehkäisyneuvontaa, sukupuolitautien selvittelyä ja hoitoa ja seksuaalineuvontaa, samalla äitiyspoliklinikan seulontaultraäänitutkimukset jatkuvat entiseen tapaan. Gynekologin vastaanottoa pidetään tarpeen mukaan Vaasasta käsin järjestettynä lähivastaanottona. Tulee voimaan 1.1.2024. Säästö 200.000 €.
- Malmin sosiaali- ja terveyskeskuksen toimenpideyksikön toiminta lopetetaan 31.12.2023. Suoritetut kirurgiset toimenpiteet ovat olleet enimmäkseen kaihileikkauksia, mutta osittain myös muita toimenpiteitä, joita on kuitenkin vähän. Kaihileikkauksia on tehnyt ostopalvelulääkäri ja toiminta on ollut kallista. Toiminta ehdotetaan siirrettävän Vaasan keskussairaalaan, koska sillä on kapasiteettia näiden toimenpiteiden suorittamiseen. Toimenpideyksikön käytössä on ollut suuret tilat, jotka täytyy nyt valmistella muuta Malmin kiinteistöön suunniteltua hoitotoimintaa varten. Toimenpideyksikkö on henkilöstön osalta kytköksissä kirurgian poliklinikkaan, jonka perusmiehitykseen muutoksella on vaikutusta. Toiminnan muutokset suunnitellaan niiden yksikköjen kanssa, joihin muutoksella on vaikutusta, lähinnä perusterveydenhuollon kanssa. Säästö 510.000 €.
- Pietarsaaren neurologian poliklinikka on haavoittuva yksikkö, ja toiminnan kannalta sen katsotaan hyötyvän yhdistymisestä keskussairaalan neurologian yksikköön. Neurologiresurssi on kokonaisuutena riittämätön hyvinvointialueen tarpeisiin nähden, joten niitä resursseja, jotka erikoisalalla on, on käytettävä koko alueen hyödyksi. Neurologin vastaanottoa voidaan pitää tulevaisuudessa lähivastaanottona tai etävastaanottona. Tulee voimaan 1.1.2024. Säästö 150.000 €.

Malmin sosiaali- ja terveyskeskuksen erikoissairaanhoidon vastaanotot sisältävät näiden toimenpiteiden jälkeenkin gynekologian ja neurologian lähivastaanoton täydennettynä muilla tiloissa nykyään toimivilla erikoisaloilla, muun muassa täyhystystoiminta jatkuu. Toimenpiteiden toteutuksessa painotetaan erityisesti muutosta tarvitsevien prosessien turvaamista potilaisiin ja henkilöstöön kohdistuvien kielteisten vaikutusten vähentämiseksi.

Kuntoutuksen toimiala, vammaispalvelut

Aikuisten asumispalvelut

Keväällä 2023 tehdyn palvelutarvekartoituksen perusteella vammaispalveluiden eri muotoisten asumispalvelujen tarpeessa on 150 uutta asiakasta seuraavien viiden vuoden aikana. Vaasan alueen kartoitus on valmistumassa marraskuun aikana.

1-9/2023 väliseltä ajalta aikana uusien asiakkaiden asumispalveluihin liittyen on solmittu sopimuksia yli miljoonan euron arvosta. Tavoitteena on hillitä vammaispalveluiden kustannusten nousua. Tähän toimenpiteenä on oman palvelutuotannon vahvistaminen ja asumisen ostopalveluiden kilpailuttaminen.

Vammaispalveluiden asumispalveluiden kilpailutuksen valmistelu on aloitettu syyskuussa 2023. Ilmoitus kilpailutuksesta julkaistaan marraskuun aikana. Tavoitteena on, että kilpailutus on valmis viimeistään maaliskuun alussa 2024. Kilpailutuksen avulla tavoitteena on saada yhteiset palvelun laadun kriteerit ja yhteiset sopimusehdot palveluntuottajien kanssa. Palveluluokat saadaan yhtenäisiksi ja palveluntuottajien kanssa on palveluluokkiin sovitut sopimushinnat.

Vaasaan (Vaasan seudulle) on tarve perustaa aikuisten asumispalveluyksikkö. Vuodelle 2024 on akuuttitarve asumisyksikköpaikoista. Jos pystymme tarjoamaan asumispaikkoja omana tuotantona, säästämme ostopalvelukuluissa. Vuositasolla kustannukset omana palveluna verrattuna ostopalveluun ovat 40 prosenttia halvemmat kustannukset. Vuoden 2024 aikana säästö ei toteudu täysimääräisenä, koska asumisyksikön toiminta käynnistyy portaittain palveluntarpeen tultua ajankohtaiseksi.

Uuteen asumisyksikköön tulisi viisi paikkaa. Soveltuva vuokratila on löytynyt ja tiloissa on mahdollisuus laajentaa toimintaa ja perustaa myös tarvittavat 1-2 kriisi- ja tutkimuspaikkaa, jotka korvaavat myös ostopalvelua sekä yhteisöllisen asumisen paikkoja.

Lasten lyhytaikainen huolenpito

Lasten lyhytaikaisen huolenpidon palveluihin on ollut jonoa eteläisellä ja keskisellä alueella. Tavoitteena on perustaa vuoden 2024 aikana uusi lyhytaikaisen huolenpidon yksikkö lapsille alueen eteläosaan. Yksiköstä tulisi n. kuusipaikkainen. Lyhytaikaisen huolenpidon palvelu on tärkeä tuki perheille.

Molemmat uudet palveluyksiköt on huomioitu vuoden 2024 talousarvioesityksessä, säästötavoitteet huomioiden.

Psykososiaaliset palvelut

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden ostopalveluiden vähentäminen toteutetaan siten, että oman toiminnan asumisyksiköiden paikat ovat koko ajan 100% käytössä. Kreivinkodin uudet vuokratilat tarjoavat yhteensä 15 asukkaan ympärivuorokautisen tehostetun asumisen. Tällä hetkellä paikoista on 8 täynnä. Ankaretin uudet tilat mahdollistavat 10+1 asiakkaan ympärivuorokautisen tehostetun asumisen. Muutto ei ole vielä tapahtunut ja menee vuoden lopulle. Tällä hetkellä asukkaita on 5.

Asiakkaat sijoitetaan asumisyksiköihin palvelun ja hoidon tarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman perusteella sosiaalihuoltolain mukaisilla päätöksillä. Jatkossa asiakkaan sijoitetaan lähtökohtaisesti omiin yksiköihin. Pyrimme myös kotiuttamaan asiakkaitamme ostopalveluista omaan toimintaan. Lisäksi otamme käyttöön asiakkaan toimintakyvyn arviointimittarin. Asumispalveluissa kehitetään tai otetaan käyttöön erilaisia kuntouttavia työmenetelmiä. Tavoitteena on kuntouttaa asiakkaita tehostetusta asumisesta tuettuun asumiseen ja yhteisölliseen asumiseen. Haluamme kuntouttaa asiakkaat toimintakykyisemmiksi ja palaamaan mahdollisimman itsenäiseen arkeen. Tämä työ tehdään moniammatillisesti eri toimialojen kanssa.

Laadimme kattavan päihdehuollon palvelujen kokonaissuunnitelman, jonka tavoitteena on laadukkaiden päihdepalveluiden tarjoaminen pääsääntöisesti hyvinvointialueen omilla palvelu- ja hoitoyksikössä. Pääsääntöinen ruotsinkielisten asiakkaiden päihdekuntoutusyksikkö on Pixnekliniikka, jonka toimintaa ja työmenetelmiä kehitetään osana päihdehuollon kokonaissuunnitelmaa.

Erikoissairaanhoidon ja peruspalveluiden prosessit uudistetaan ja tehdään ne yhtenäisiksi kattaa koko hyvinvointialueen. Pääpaino on ennaltaehkäisevissä ja ensilinjan palveluissa. Erikoissairaanhoidon pyritään pitämään mahdollisimman lyhytaikaisena, mutta tehokkaana hoitona asiakkaan mielenterveydellistä ongelmaan hoidettaessa. Varmistetaan asiakkaan palvelu- ja hoitoketju yhteistyössä muiden toimialojen sekä yhdistysten ja yksityisen sektorin kanssa.

Palveluverkosta on arvioitu myös perusterveydenhuollon kiirevastaanoton osalta. Pihlajalinnan sopimuksen uudelleen neuvottelun yhteydessä on tarkastettu hyvinvointialueen eteläisen osan kiirevastaanotto käyttöasteen, kustannusten, tarpeen ja yhdenvertaisuusnäkökulman perusteella. Selkämeren terveyden kanssa käydyissä keskusteluissa on ilmennyt, että suuri osa lauantain ja sunnuntain käynneistä on ollut kiireettömiä käyntejä, joista olisi lääketieteellisten kriteerien mukaan voitu huolehtia seuraavana arkipäivänä.

Lääkärikäyntien kokonaismäärä Selkämeren terveyden avohoidon kiirevastaanotolla Kristiinankaupungissa tammi-lokakuussa 2023:

-lauantaisin 617 käyntiä (auki klo 9-20), keskimäärin 14 käyntiä/päivä ja 1,2 käyntiä tunnissa

-sunnuntaisin 490 käyntiä (auki klo 9-16), keskimäärin 11 käyntiä/päivä ja 1,6 käyntiä tunnissa.

Närpiön sosiaali- ja terveystieteiden keskuksessa iltavastaanottoa järjestetään kahtena iltana viikossa klo 18 saakka.

Päätettiin, että Selkämeren terveyden kiirevastaanotolla järjestetään iltavastaanottoa kahtena iltana viikossa klo 18 saakka ja että viikonlopun vastaanottoa supistetaan sunnuntaihin klo 10-16. Päätös tuli voimaan 1.11.23 ja sen vaikutuksia yhteispäivystyksen käyttöön seurataan aktiivisesti. Vastaanotto toiminnan kapasiteettia on lisätty maanantaisin tarpeen lisääntymisen kompensoimiseksi. Säästö vuositasolla n. 200.000 €.

Kiireellisissä tilanteissa ensimmäisenä toimenpiteenä on edelleenkin soitto hoidon tarpeen arviointiin numeroon 116117 tai hätätilanteessa 112:een, joissa arvioidaan toimenpiteiden taso. Hoitajan tai lääkärin arvio voidaan antaa etäyhteydellä. Myös hyvinvointialueen keskeisessä osassa parhaillaan pilotoitavat liikkuvat sairaanhoitopalvelut voivat palvella tulevaisuudessa Suupohjan rannikkoseudun väestöä, jos pilotointi onnistuu hyvin ja toimenpide osoittautuu kustannustehokkaaksi ja Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman tavoitteiden mukaiseksi.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

Valtuuston hyväksymän Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman perusteella ehdotetaan, että hallitus hyväksyy sosiaali- ja terveystieteiden keskuksen, kuntoutuksen ja psykososiaalisten toimialojen fyysisistä palveluverkosta koskevat toimenpiteet sekä edellä ja liitteissä kuvatut kehittämissuunnitelmat ja -toimenpiteet.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin tekstilisäyksellä.

Hallituksen jäsen Hans-Erik Lindqvist ehdotti keskustelun aikana, että Selkämeren terveyden perusterveydenhuollon kiirevastaanotto jatkuu Kristiinankaupungissa lauantaisin sillä perusteella, että asiakkailla on pitkät välimatkat Vaasan yhteispäivystykseen. Mahdollisuudet liikkuviin sairaanhoitopalveluihin selvitetään Suupohjan rannikkoseudulla. Ehdotusta kannattivat jäsenet Bystedt ja Sjökvist. Äänestyksen jälkeen valmistelun ehdotus voitti 7 jaa-äänellä, ei-ääniä oli 5. Äänestysluettelo liitteenä.

Aluehallituksen puheenjohtaja Anne Salovaara-Kero ehdotti tämän jälkeen tekstilisäystä päätökseen seuraavasti:
Aluehallitus antaa viranhaltijoille tehtäväksi välittömästi valmistella mobiilipalveluiden laajentamista Kristiinankaupunkiin. Gösta Willman kannatti ehdotusta. Aluehallitus hyväksyi tekstilisäyksen yksimielisesti.

Jakelu

Liitteet

- Liite 8 Sosiaali- ja terveyskeskus kuntoutus ja psykososiaaliset palvelut
- Liite 9 Äänestys § 337

Palvelukohtaiset palvelusetelien arvot 1.1.2024 alkaen

Aluehallitus 20.11.2023 § 300

Valmistelija Penttinen Erkki

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 359 2922, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallitus on hyväksynyt yleisen palvelusetelitä koskevan ohjekirjan ja palvelukohtaiset soveltamisohjeet vuodelle 2024 18.9.2023 (234 §).

Koti- ja asumispalveluissa esitetään ympärivuorokautisen asumispalvelun palvelusetelin maksimiarvoksi 1.1.2024 alkaen 150 €/vrk.

Liitteinä muut palvelukohtaiset palvelusetelien arvot 1.1.2024 alkaen.

Sektorijohtaja, työkäiset Penttinen Erkki

esittää, että hallitus hyväksyy liitteinä olevan palvelukohtaiset palvelusetelien arvot, jotka tulevat voimaan 1.1.2024 alkaen.

Päätös:

Aluehallitus päätti jäsen Rainer Bystedtin ehdottamana ja Joacim Sandbackan kannattamana yksimielisesti palauttaa asian viitaten strategian mukaiseen palveluseteli- ja ostopalvelukäytännön valmisteluun, joka viedään hallitukseen joulukuussa.

Jakelu

Aluehallitus 15.12.2023 § 338
1514/00.02.01.00/2023

Valmistelija Penttinen Erkki

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 359 2922, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Hallitus on hyväksynyt yleisen palvelusetelitä koskevan ohjekirjan ja palvelukohtaiset soveltamisohjeet vuodelle 2024 18.9.2023 (234 §).

Koti- ja asumispalveluissa esitetään ympärivuorokautisen asumispalvelun palvelusetelin maksimiarvoksi 1.1.2024 alkaen 150 €/vrk.

Liitteinä muut palvelukohtaiset palvelusetelien arvot 1.1.2024 alkaen.

Sektorijohtaja, työkäiset Penttinen Erkki

esittää, että hallitus hyväksyy liitteinä olevan palvelukohtaiset palvelusetelien arvot, jotka tulevat voimaan 1.1.2024 alkaen.

Päätös:

Jäsen David Pettersson ehdotti keskustelun aikana, että päivätoiminnan palvelusetelin enimmäisarvo, joka on 50 euroa, nostetaan 70 euroon. Ehdotus ei saanut kannatusta, joten se raukesi.

Jäsen Mervi Rantala ehdotti tämän jälkeen, että päivätoiminnan palvelusetelin arvoa nostetaan 10 %, jolloin sen arvoksi tulisi 55 euroa. Summaa tarkistetaan 1.1.2024. Jäsenet Sandbacka ja Rajala kannattivat ehdotusta. Aluehallitus hyväksyi yksimielisesti Rantalan ehdotuksen.

Ehdotus hyväksyttiin yllä mainituin muutoksin.

Jakelu

Liitteet

Liite 10 Palveluseteliarvot 01012024

Liite 11 Suunterveydenhuolto_ Palvelusetelipakettien hinnat_2024

Talousarvio 2024, toiminta- ja taloussuunnitelma 2025-2026

Aluehallitus 20.11.2023 § 284

Valmistelija Nystrand Lena
Lisätietoja: puhelinnumero: 044 323 1740, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Talousarviotyötä on jatkettu hallituksessa ja valtuustossa käytyjen keskustelujen ja seminaarien pohjalta.

Talousarvio, taloussuunnitelma ja toimintasuunnitelma on laadittu tavoitteineen, mittareineen, riskeineen ja toimenpiteineen.

Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025-2026 taloussuunnitelma muodostavat taloudelliset raamit ja talouden edellytykset Pohjanmaan hyvinvointialueen toiminnalle vuodeksi 2024, mutta myös tuleviksi vuosiksi. Raamit ja edellytykset asettaa valtionrahoitus. Ensimmäisen vuoden toiminnasta osoittautui puuttuvan n. 60 miljoonaa euroa.

Valtion rahoitus on todettu riittämättömäksi siihen toimintaan, jota Pohjanmaan hyvinvointialueen yksiköissä harjoitetaan. Epärealistinen lähtötaso, korkea inflaatio, korkojen nousu, suuret palkankorotukset ja yhä levottomampi maailmantilanne vaikuttavat siihen, että vahvistetun rahoituksen ja nykyisen toiminnan tarpeiden välissä on aukko. Vuonna 2023 toteutettiin tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman ensimmäiset osat, joiden vaikutus ei ole vielä nähtävissä, mutta se tuottaa toivottavasti 10 miljoonan euron säästön verrattuna muutettuun talousarvioehdotukseen, joka osoittaa 62 miljoonan euron alijäämää. Sopeuttamisohjelma jatkuu uusilla panostuksilla ja uusilla säästöillä, joiden vaikutus talousarvioehdotukseen on 30 miljoonan euron nettovähennys, jonka jälkeen vuoden 2024 talousarvio osoittaa 31,3 miljoonan euron alijäämää. Lain mukaan kertynyt alijäämä on katettava viimeistään vuonna 2026, ja sen vuoksi suunnitelma sisältää lisää sopeuttamistoimenpiteitä vuosiksi 2025-2026. Koska investoinnit ja lyhennykset voidaan rahoittaa joko tulorahoituksella tai lainalla, vaatisi nykyinen toiminta n. 22 miljoonan euron vuosikatteen. Hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuuksia vuodeksi 2024, joten se voi toteuttaa vain investoinnit, joille myönnettiin lainanottovaltuudet vuodeksi 2023, sekä täyttää laitteiston, ajoneuvojen ja varusteiden uusintainvestointien vähimmäistarpeen, joka voidaan rahoittaa olemassa olevilla kassavaroilla.

Pohjanmaan hyvinvointialueen strategia hyväksyttiin aluevaltuustossa 12.9.2022, ja strategian pohjalta laadittiin tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman ensimmäinen, noin 40 miljoonan euron osa, joka hyväksyttiin 12.6.2023. Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma sisältää toimialojen toiminnan kehittämisohjelman, taloudellisen sopeuttamisohjelman, joka perustuu hyvinvointialueen tulevaan rahoitukseen ja alueen omaan taloussuunnitelmaan 2024-2026, sekä palveluverkkosuunnitelmaan.

Talousarvioehdotuksen toimintatuotot ovat yhteensä 97 miljoonaa euroa ja toimintakustannukset yhteensä 898,6 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut muodostavat 50 % kokonaistoimintakustannuksista ja ostopalvelut 34,7 %. Aineiden ja tarvikkeiden kustannukset ovat 6,8 % ja vuokrien 6 %. Avustukset muodostavat 2 %. Talousarvio on laadittu vuoden 2023 muutetun talousarvion perusteella ja siinä on huomioitu sopeuttamisohjelmaan sisältyvät supistukset ja panostukset. Sopeuttamisohjelmasta on tehty erilliset päätökset.

Henkilöstökulut ovat yhteensä 451,6 miljoonaa euroa. Ne sisältävät yhteensä n. 13,5 miljoonan euron palkantarkistukset vuodeksi 2024. Lääkäripalvelujen ostoja varten on

budjetoitu 13,2 miljoonaa euroa ja muun henkilöstön ostopalveluja varten 1,9 miljoonaa euroa. Henkilöstön hyvinvointiin on budjetoitu 2,4 miljoonaa euroa. Ostopalveluja varten on budjetoitu 311,5 miljoonaa euroa, josta asiakaspalvelujen ostot muodostavat suurimman osan eli 161,8 miljoonaa euroa. Asumispalveluja ostetaan eri muodoissa ja eri asiakasryhmille 56,5 miljoonalla eurolla, kotihoitoa 4 miljoonalla ja päivähoitoa 2 miljoonalla eurolla, yliopistosairaaloiden hoitoa 27,3 miljoonalla eurolla ja muuta erikoissairaanhoitoa 27,3 miljoonalla eurolla. Perusterveydenhuollon ostopalvelut muodostavat 9,5 miljoonaa euroa, lastensuojelun ja perhesosiaalityön 21,2 miljoonaa euroa ja muiden sosiaalipalvelujen ostopalvelut 10,8 miljoonaa euroa.

Muista ostopalveluista voidaan mainita toiminta, joka on ulkoistettu, pääasiassa in-house-yhtiöille. Laboratoriopalveluihin on budjetoitu 20,4 miljoonaa euroa, IT-palveluihin 37,5 miljoonaa euroa, siivouspalveluihin 16,9 miljoonaa euroa ja ruokapalveluihin 15,9 miljoonaa euroa.

Aineiden ja tarvikkeiden kustannuksiin on budjetoitu 60,7 miljoonaa euroa ja niiden suurimpia menoeriä ovat hoitotarvikkeet ja apteekkitarvikkeet, 23,2 ja 18,8 miljoonaa euroa. Huoltotarvikkeiden kustannukset ovat 6 miljoonaa euroa ja niihin sisältyvät mm. sähkö, lämpö ja polttoaine 3,5 miljoonaa euroa sekä muut kiinteistöihin ja irtaimistoon liittyvät tarvikkeet.

Hyvinvointialueen vuokratkustannukset ovat yhteensä 53,8 miljoonaa euroa. Summa sisältää toimitilojen vuokrat 46,2 miljoonaa euroa, ja irtaimiston, tutkimuslaitteiston ja ajoneuvojen leasing-vuokrat ovat 4,9 miljoonaa euroa. Muut vuokratkustannukset ovat 2,6 miljoonaa euroa ja ne koskevat lähinnä vuokrateksteilejä.

Nettorahoituskulut on budjetoitu 1,7 miljoonaan euroon. Suurin osa lainoista eli 95 % jo nostettujen lainojen saldosta on kiinteäkorkoisia ja 5 % vaihtuvia. Korkomarkkinoiden epävarmuus on haasteellista, mutta hyvinvointialueen suurten koronnousujen riski on minimoitu siten, että suuri osa on sidottu kiinteisiin korkoihin. Nykyään korkoa saa myös tavallisille tileille, ja se antaa hyvän tuoton, koska hyvinvointialue saa valtionkorvauksen ennakoon kuukausittain. Tarpeen mukaan varoja, joita ei tarvita heti, voidaan ajoittain sijoittaa korkeamman korkotuoton tarjoaville tileille.

Hyvinvointialueen poistojen arvioidaan olevan 17 miljoonaa euroa jakautuneena siten, että 10,4 miljoonaa euroa kohdistuu rakennuksiin, 0,8 miljoonaa euroa kiinteisiin rakennelmiin, 4,8 miljoonaa euroa laitteistoon, ajoneuvoihin ja kalustoon sekä miljoona euroa IT-järjestelmiin.

Vuoden 2024 investointitalousarvio on jo vahvistettu ja hyväksytty hallituksessa ja valtuustossa, ja taso on hyväksytty myös ministeriöissä, vaikka vuodeksi 2024 ei ole saatu lainanottovaltuuksia. Vuoden 2023 investointeja varten saatuja lainanottovaltuuksia voidaan käyttää siltä osin kuin ne koskevat vuoden 2023 investointitalousarvioon sisältyneitä hankkeita. Investointisuunnitelma 2025-2028 sisältyy taloussuunnitelmaan, mutta investointisuunnitelmasta tehdään erillinen päätös, joka toimitetaan sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäasiainministeriölle ja valtiovarainministeriölle.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa

- että hallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy toiminta- ja taloussuunnitelman esitetyssä muodossa
- että investointimenojen aktivointiraja vahvistetaan poistosuunnitelman mukaisesti 50.000,- euroksi kiinteistöinvestointien osalta ja 15.000,- euroksi koneiden ja laitteiden osalta ja että hallitus hyväksyy detaljikohtaisen investointilistan vuodelle 2024

- että hallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy myynnin hinnoitteluperusteet kustannusvastaavuuden pohjalta talousarvion mukaisesti
- että valtuusto vahvistaa sitovuustasoksi kokonaistason ja toimialatason nettotoimintakulut, nettorahoituskulut ja nettoinvestointimenot. Hallitusta sitoo investointilistan jokainen kohta.
- että tilivelvollisia ovat hallitus, johtaja ja toimialajohtajat

Päätös:

Esittelijä muutti päätösesitystään seuraavasti:

ehdottaa,

- että aluehallitus käy keskustelun ehdotuksesta vuoden 2024 talousarvioksi sekä vuosien 2025-2026 toiminta- ja taloussuunnitelmaksi.
- että aluehallitus toteaa, että yhteistoimintaneuvottelut ovat vielä kesken, minkä vuoksi hallitus tekee lopulliset päätökset ehdotuksesta vuoden 2024 talousarvioksi sekä vuosien 2025-2026 toiminta- ja taloussuunnitelmaksi ylimääräisessä kokouksessa 15.12.

Aluehallitus hyväksyi muutetun päätösehdotuksen.

Jakelu

Aluehallitus 15.12.2023 § 339
1027/02.02.00/2023

Valmistelija Nystrand Lena
Lisätietoja: puhelinnumero: 044 323 1740, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Talousarviotyötä on jatkettu hallituksessa ja valtuustossa käytyjen keskustelujen ja seminaarien pohjalta.

Talousarvio, taloussuunnitelma ja toimintasuunnitelma on laadittu tavoitteineen, mittareineen, riskeineen ja toimenpiteineen.

Vuoden 2024 talousarvio ja vuosien 2025-2026 taloussuunnitelma muodostavat taloudelliset raamit ja talouden edellytykset Pohjanmaan hyvinvointialueen toiminnalle vuodeksi 2024, mutta myös tuleviksi vuosiksi. Raamit ja edellytykset asettaa valtionrahoitus. Ensimmäisen vuoden toiminnasta osoittautui puuttuvan n. 60 miljoonaa euroa.

Valtion rahoitus on todettu riittämättömäksi siihen toimintaan, jota Pohjanmaan hyvinvointialueen yksiköissä harjoitetaan. Epärealistinen lähtötaso, korkea inflaatio, korkojen nousu, suuret palkankorotukset ja yhä levottomampi maailmantilanne vaikuttavat siihen, että vahvistetun rahoituksen ja nykyisen toiminnan tarpeiden välissä on aukko. Vuonna 2023 toteutettiin tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman ensimmäiset osat, joiden vaikutus ei ole vielä nähtävissä, mutta se tuottaa toivottavasti 10 miljoonan euron säästön verrattuna muutettuun talousarvioehdotukseen, joka osoittaa 62 miljoonan euron alijäämää. Sopeuttamisohjelma jatkuu uusilla panostuksilla ja uusilla säästöillä, joiden vaikutus talousarvioehdotukseen on 30 miljoonan euron nettovähennys, jonka jälkeen vuoden 2024 talousarvio osoittaa 31,3 miljoonan euron alijäämää. Lain mukaan kertynyt alijäämä on katettava viimeistään vuonna 2026, ja sen vuoksi suunnitelma sisältää lisää sopeuttamistoimenpiteitä vuosiksi 2025-2026. Koska investoinnit ja lyhennykset voidaan rahoittaa joko tulorahoituksella tai lainalla, vaatisi nykyinen toiminta n. 22 miljoonan euron

vuosikatteen. Hyvinvointialueella ei ole lainanottovaltuuksia vuodeksi 2024, joten se voi toteuttaa vain investoinnit, joille myönnettiin lainanottovaltuudet vuodeksi 2023, sekä täyttää laitteiston, ajoneuvojen ja varusteiden uusintainvestointien vähimmäistarpeen, joka voidaan rahoittaa olemassa olevilla kassavaroilla.

Pohjanmaan hyvinvointialueen strategia hyväksyttiin aluevaltuustossa 12.9.2022, ja strategian pohjalta laadittiin tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelman ensimmäinen, noin 40 miljoonan euron osa, joka hyväksyttiin 12.6.2023. Tulevaisuus- ja sopeuttamisohjelma sisältää toimialojen toiminnan kehittämisohjelman, taloudellisen sopeuttamisohjelman, joka perustuu hyvinvointialueen tulevaan rahoitukseen ja alueen omaan taloussuunnitelmaan 2024-2026, sekä palveluverkkosuunnitelmaan.

Talousarvioehdotuksen toimintatuotot ovat yhteensä 97 miljoonaa euroa ja toimintakustannukset yhteensä 898,6 miljoonaa euroa. Henkilöstökulut muodostavat 50 % kokonaistoimintakustannuksista ja ostopalvelut 34,7 %. Aineiden ja tarvikkeiden kustannukset ovat 6,8 % ja vuokrien 6 %. Avustukset muodostavat 2 %. Talousarvio on laadittu vuoden 2023 muutetun talousarvion perusteella ja siinä on huomioitu sopeuttamisohjelmaan sisältyvät supistukset ja panostukset. Sopeuttamisohjelmasta on tehty erilliset päätökset.

Henkilöstökulut ovat yhteensä 451,6 miljoonaa euroa. Ne sisältävät yhteensä n. 13,5 miljoonan euron palkantarkistukset vuodeksi 2024. Lääkäripalvelujen ostoja varten on budjetoitu 13,2 miljoonaa euroa ja muun henkilöstön ostopalveluja varten 1,9 miljoonaa euroa. Henkilöstön hyvinvointiin on budjetoitu 2,4 miljoonaa euroa. Ostopalveluja varten on budjetoitu 311,5 miljoonaa euroa, josta asiakaspalvelujen ostot muodostavat suurimman osan eli 161,8 miljoonaa euroa. Asumispalveluja ostetaan eri muodoissa ja eri asiakasryhmille 56,5 miljoonalla eurolla, kotihoitoa 4 miljoonalla ja päivähoitoa 2 miljoonalla eurolla, yliopistosairaaloiden hoitoa 27,3 miljoonalla eurolla ja muuta erikoissairaanhoidon hoitoa 27,3 miljoonalla eurolla. Perusterveydenhuollon ostopalvelut muodostavat 9,5 miljoonaa euroa, lastensuojelun ja perhesosiaalityön 21,2 miljoonaa euroa ja muiden sosiaalipalvelujen ostopalvelut 10,8 miljoonaa euroa.

Muista ostopalveluista voidaan mainita toiminta, joka on ulkoistettu, pääasiassa in-house-yhtiöille. Laboratoriopalveluihin on budjetoitu 20,4 miljoonaa euroa, IT-palveluihin 37,5 miljoonaa euroa, siivouspalveluihin 16,9 miljoonaa euroa ja ruokapalveluihin 15,9 miljoonaa euroa.

Aineiden ja tarvikkeiden kustannuksiin on budjetoitu 60,7 miljoonaa euroa ja niiden suurimpia menoeriä ovat hoitotarvikkeet ja apteekkitarvikkeet, 23,2 ja 18,8 miljoonaa euroa. Huoltotarvikkeiden kustannukset ovat 6 miljoonaa euroa ja niihin sisältyvät mm. sähkö, lämpö ja polttoaine 3,5 miljoonaa euroa sekä muut kiinteistöihin ja irtaimistoon liittyvät tarvikkeet.

Hyvinvointialueen vuokratkustannukset ovat yhteensä 53,8 miljoonaa euroa. Summa sisältää toimitilojen vuokrat 46,2 miljoonaa euroa, ja irtaimiston, tutkimuslaitteiston ja ajoneuvojen leasing-vuokrat ovat 4,9 miljoonaa euroa. Muut vuokratkustannukset ovat 2,6 miljoonaa euroa ja ne koskevat lähinnä vuokrateksteillejä.

Nettorahoituskulut on budjetoitu 1,7 miljoonaa euroon. Suurin osa lainoista eli 95 % jo nostettujen lainojen saldosta on kiinteäkorkoisia ja 5 % vaihtuvia. Korkomarkkinoiden epävarmuus on haasteellista, mutta hyvinvointialueen suurten koronnousujen riski on minimoitu siten, että suuri osa on sidottu kiinteisiin korkoihin. Nykyään korkoa saa myös tavallisille tileille, ja se antaa hyvän tuoton, koska hyvinvointialue saa valtionkorvauksen ennakkoon kuukausittain. Tarpeen mukaan varoja, joita ei tarvita heti, voidaan ajoittain sijoittaa korkeamman korkotuoton tarjoaville tileille.

Hyvinvointialueen poistojen arvioidaan olevan 17 miljoonaa euroa jakautuneena siten, että 10,4 miljoonaa euroa kohdistuu rakennuksiin, 0,8 miljoonaa euroa kiinteisiin rakennelmiin, 4,8 miljoonaa euroa laitteistoon, ajoneuvoihin ja kalustoon sekä miljoona euroa IT-järjestelmiin.

Vuoden 2024 investointitalousarvio on jo vahvistettu ja hyväksytty hallituksessa ja valtuustossa, ja taso on hyväksytty myös ministeriöissä, vaikka vuodeksi 2024 ei ole saatu lainanottovaltuuksia. Vuoden 2023 investointeja varten saatuja lainanottovaltuuksia voidaan käyttää siltä osin kuin ne koskevat vuoden 2023 investointitalousarvioon sisältyneitä hankkeita. Investointisuunnitelma 2025-2028 sisältyy taloussuunnitelmaan, mutta investointisuunnitelmasta tehdään erillinen päätös, joka toimitetaan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle, sisäasiainministeriölle ja valtiovarainministeriölle.

Hyvinvointialuejohtaja Kinnunen Marina

ehdottaa

- että hallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy toiminta- ja taloussuunnitelman esitetystä muodosta
- että investointimenojen aktivointiraja vahvistetaan poistosuunnitelman mukaisesti 50.000,- euroksi kiinteistöinvestointien osalta ja 15.000,- euroksi koneiden ja laitteiden osalta ja että hallitus hyväksyy detaljikohtaisen investointilistan vuodelle 2024
- että hallitus ehdottaa, että valtuusto hyväksyy myynnin hinnoitteluperusteet kustannusvastaavuuden pohjalta talousarvion mukaisesti
- että valtuusto vahvistaa sitovuustasoksi kokonaistason ja toimialatason nettotoimintakulut, nettorahoituskulut ja nettoinvestointimenot. Hallitusta sitoo investointilistan jokainen kohta.
- että tilivelvollisia ovat hallitus, johtaja ja toimialajohtajat

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin

Jakelu

Liitteet

Liite Toiminta- ja taloussuunnitelma 2024-2026
12

Liite Tarkastuslautakunnan ehdotus vuoden 2024 talousarvioksi ja
13 toimintasuunnitelmaksi, talousarvioluvut on huomioitu toimintasuunnitelmassa
2024-2026 osana Aluehallinnon toimialaa

Muut mahdolliset asiat

Aluehallitus 15.12.2023 § 340

Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 161 §:n mukaan asiat päätetään kokouksissa viranhaltijan esittelystä. Hallintosäännön 160 §:n mukaan toimitellaan esittelijän tai jäsenen ehdotuksesta, jota on kannatettu, ottaa enemmistö päätöksellä käsiteltäväksi asian, jota ei ole mainittu kokouskutsussa.

Pykälän kohdalla voidaan esimerkiksi jakaa tietoa, ilmoittaa asioista, tehdä aloitteita ja esittää kysymyksiä.

1. Päätöksen § 308/ 11.12.2023 korjaus, kokouksen jälkeen on huomattu toinen virhe päätösehdotuksessa asiassa Käsikirja korvauksista ja palkkioista.
Päätösehdotuksessa luki:

" Omaishoito- ja sijaispalvelu:

- hyväksyy, että perhehoidon ja sijaispalvelun korvaukset ja palkkiot astumaan voimaan 1.1.2024 alkaen, päättää, että luokkaan 1 tehdään indeksitarkistus

korjattu päätösehdotus tulisi olla:

" Omaishoito- ja sijaispalvelu:

- hyväksyy, että omaishoidon ja sijaispalvelun korvaukset ja palkkiot astuvat voimaan 1.1.2024 alkaen, päättää, että palkkioluokkiin tehdään indeksitarkistus.

Päätös:

Aluehallitus tarkasti § 308 päätöksen esityksen mukaisesti.

Kotiin annettavat palvelut – myöntämisperusteet (ikäihmiset)

Aluehallitus 11.12.2023

Valmistelija Vähäkangas Pia

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 805 1455, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Ikäihmisten kotiin annettavien palveluiden myöntämisperusteet on päivitetty. Myöntämisperusteissa on pyritty parantamaan sisällöllistä luettavuutta ja täsmentämään käsitteiden määrittelyä. Asiakirjasta on poistettu kappale, joka koskee lapsiperheiden kotipalvelua, joten kotiin annettavien palveluiden myöntämisperusteet vuodelle 2024 koskee ainoastaan ikäihmisten palveluja. Palvelukriteerien taso tunnuslukuina mitattuna on säilynyt ennallaan vuoteen 2023 verrattuna.

Sektorijohtaja, ikäihmiset Vähäkangas Pia

esittää, että hallitus päättää hyväksyä kotiin annettavien palveluiden myöntämisperusteet vuodelle 2024 liitteenä olevan asiakirjan mukaisesti.

Päätös:

Keskustelun aikana jäsen Mervi Rantala ehdotti poistettavaksi kohdat, joissa mainitaan, että kodissa tulee olla toimivat palohälyttimet, sammutuspeitteet tai vaahtosammuttimet ja että asiakas sitoutuu käyttämään apuvälineitä, jotka kuuluvat hoitoon, esim. nostolaitteita ja sähkösenkyä. Kriteereihin tulee sisällyttää kuvaus siitä, miten ikäihmisten suunterveys voidaan tarkastaa kotona.

Sen jälkeen jäsen Rainer Bystedt ehdotti asian palauttamista, jotta kysymyksiin saataisiin vastauksia. Peter Sjökvist kannatti palautusehdotusta. Hallitus palautti asian jatkovalmisteluun yksimielisesti.

Jakelu

Aluehallitus 15.12.2023 § 341
1438/00.02.01.00/2023

Valmistelija Vähäkangas Pia

Lisätietoja: puhelinnumero: 040 805 1455, etunimi.sukunimi@ovph.fi

Aluehallitus palautti asian jatkoselvitystä varten kokouksessaan 11.12.2023.

Liitteessä näkyy punaisilla merkinnöillä varustettuja kommentteja niistä muutosehdotuksista, jotka jäsen Rantala toi esille kokouksessa.

Sektorijohtaja, ikäihmiset Vähäkangas Pia

ehdottaa, että hallitus päättää hyväksyä vuodelle 2024 päivitettyt kotiin annettavien palveluiden myöntämisperusteet liitteen mukaisesti.

Päätös:

Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu

Liitteet

Liite 14 Kotiin annettavat palvelut 2024

Liite 15 Kotiin annettavat palvelut 2024 Päivitetty 15.12.2023

Kokouksen päättäminen

Aluehallitus 15.12.2023 § 342

Kokouksen päättäminen.

Päätös:

Hallituksen puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14.22.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 327, § 328, § 329, § 330, § 331, § 335, § 339, § 340, § 342

Muutoksenhakukielto

Edellä mainituista päätöksistä ei saa tehdä lain hyvinvointialueesta 141 § mukaan oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 332, § 333, § 334, § 336, § 337, § 338, § 341

Oikaisuvaatimusohjeet

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä:

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä hyvinvointialueen jäsen.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan oikaisua
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella oikaisua vaaditaan.

Oikaisuvaatimuksessa on lisäksi ilmoitettava tekijän nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero.

Jos oikaisuvaatimus päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, kolmantena (3) päivänä viestin lähettämisestä.

Omistajakunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimuksen käsittely on maksutonta.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä voi pyytää kirjaamosta (yhteystiedot alla).

Pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa, www.pohjanmaanhyvinvointi.fi.

Oikaisuvaatimusviranomaisen:

Pohjanmaan hyvinvointialue / hallitus

Hietalahdenkatu 2-4

65130 Vaasa

kirjaamo@ovph.fi

Käyntiosoite: Hietalahdenkatu 6, X-talo 1. krs. Aukioloaika maanantaista perjantaihin klo 9-14.